

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Ανάλυση των προοπτικών του Λαβρακιού στην αγορά της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**

ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΧΑΤΖΟΓΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΒΟΛΟΣ 2021

**«Ανάλυση των προοπτικών του Λαβρακιού στην αγορά της
Ευρωπαϊκής Ένωσης»**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

- 1. Κωνσταντίνος Πολύμερος**, Καθηγητής, Μάρκετινγκ και Πολιτική στην Πρωτογενή Παραγωγή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, *Επιβλέπων*.
- 2. Παναγιώτα Παναγιωτάκη**, Καθηγήτρια ,Υδατοκαλλιέργειες, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, *Μέλος*.
- 3. Ελένη Γκολομάζου** , Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, , Προστασία Ευζωία Ιχθύων, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, *Μέλος*.

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ

Σε όλα εκείνα τα πρόσωπα
που μας στηρίζουν και πιστεύουν σε μας.
Δίνουν δύναμη και κουράγιο στη ζωή μας
και μας οδηγούν σε νέα δημιουργικά

μονοπάτια

Στη Δήμητρα

Και

Στη Μπέμπα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ειλικρινείς μας ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στο να φέρουμε σε πέρας την παρούσα Προπτυχιακή διπλωματική Εργασία. Θα θέλαμε κυρίως να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στις οικογένειές μας για την αμέριστη συμπαράσταση, βοήθεια και προ πάντων κατανόηση και ανοχή καθ' όλο το χρονικό διάστημα των σπουδών μας.

Ιδιαίτερα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Επιβλέποντα της εργασίας αυτής, κ. Κωνσταντίνο Πολύμερο .

Επιπλέον θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τα μέλη της τριμελούς επιτροπής, την Καθηγήτρια κα. Παναγιώτα Παναγιωτάκη και την Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια κα. Ελένη Γκολομάζου για την επιστημονική συμβουλή τους καθώς και για τον χρόνο που διέθεσαν

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε από καρδιάς τους δύο φίλους μας Γιώργο και Σταυρούλα για την στήριξη τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συνεχόμενη αυξημένη ζήτηση ιχθυηρών για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών του παγκόσμιου πληθυσμού, έχει αναδείξει τις υδατοκαλλιέργειες στον ταχύτερα αναπτυσσόμενο τομέα παραγωγής τροφής, καλύπτοντας πάνω από το 50% της παγκόσμιας κατανάλωσης ψαριών. Την τελευταία 20ετία η παγκόσμια παραγωγή ιχθυηρών έχει σχεδόν διπλασιαστεί φτάνοντας τους 205 εκατομμύρια τόνους το 2017.

Στην Ευρώπη, η παραγωγή από την αλιεία συνεχώς μειώνεται λόγω της αλιευτικής πίεσης και της ελάττωσης των αποθεμάτων της. Η μείωση αυτή καλύφθηκε από τις υδατοκαλλιέργειες οι οποίες διπλασιάστηκαν σε παραγωγή, φτάνοντας τους 3.010.268 τόνους/χρονιά σε σχέση με το 1995 όπου η παραγωγή ήταν 1.751.330 τόνοι. Με βάση τα δεδομένα αυτά η Ελλάδα βρίσκεται στην 7^η θέση της Ευρώπης σε παραγωγή ιχθυηρών από τις υδατοκαλλιέργειες, παρουσιάζοντας αύξηση πάνω από 400 % από το 1995 έως το 2017. Έτσι φθάνει σε παραγωγή τους 125.574 τόνους.

Το λαβράκι έχει εξελιχθεί παγκοσμίως σε ένα από τα σημαντικότερα είδη για τη διατροφή του ανθρώπου. Από το 1995 έως το 2017 η παραγωγή του έχει 7πλασιαστεί, όπου από 31.714 t έφτασε στους 221.099 t. Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα παγκοσμίως κατέχει τη 2^η θέση στην καλλιέργεια Λαβρακιού με 44.285 t το 2017. Μεγαλύτερη παραγωγή σε σχέση με την Ελλάδα παρουσιάζει μόνο η Τουρκία με 99.971 t. Από την άλλη, στην Ευρώπη η Ελλάδα κατέχει την 5^η θέση στις εκφορτώσεις Λαβρακιού από την αλιεία, με κατά μέσο όρο τους 303 τόνους ετησίως την τελευταία 10ετία.

Καθώς τα προϊόντα του είδους *Dicentrarchus labrax* αποτελούν από τα σημαντικότερα εξαγωγικά προϊόντα των υδατοκαλλιεργειών της Ελλάδας, έγινε

διερεύνηση και ανάλυση των προοπτικών των προϊόντων αυτών στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τα δεδομένα εισαγωγών και εξαγωγών της ΕΕ28 για τα αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα, -κωδικός προϊόντων 03, που λήφθηκαν από τη Eurostat-, το μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η υποκατηγορία με κωδικό 0302. Από την υποκατηγορία αυτή χρησιμοποιήθηκαν οι κωδικοί 03028490 και 03026994, που αντιστοιχούσαν στο λαβράκι. Από την ανάλυση των εισαγωγών και των εξαγωγών βρέθηκε ότι οι κύριοι ανταγωνιστές της Ελλάδας σε εξαγωγές στην ΕΕ28 είναι η Τουρκία, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Κροατία, η Γαλλία και η Ιταλία. Επιπλέον, οι κύριες χώρες που εισάγουν προϊόντα λαβρακιού από την Ελλάδα είναι η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ολλανδία, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Ρουμανία και το Ην. Βασίλειο.

Η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού σε σχέση με το λαβράκι της Τουρκίας, της Ισπανίας, της Ολλανδίας, της Κροατίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας, έγινε με τη χρήση του Δείκτη, Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, RXCA (Revealed Export Competitive Advantage και του Δείκτη Μεριδίου Εισαγωγών, IS_i (ImportShare). Ο κύριος ανταγωνιστής της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές αγορές για τα προϊόντα λαβρακιού είναι κυρίως η Τουρκία. Σε πολλές αγορές που το ελληνικό προϊόν ήταν πρώτο σε εισαγωγές, την τελευταία 5ετία εκτοπίστηκε από τα τούρκικα προϊόντα, εξαιτίας της χαμηλότερης τιμής εξαγωγών. Για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού θα πρέπει η Ελλάδα μελλοντικά να εστιάσει στη δημιουργία ενός πιο ανταγωνιστικού προϊόντος, στη σύναψη συμφωνιών με τις ευρωπαϊκές χώρες και να στραφεί στην εσωτερική αγορά λαβρακιού της χώρας για την κάλυψη των αναγκών ώστε να μειωθούν οι εισαγωγές.

Λέξεις κλειδιά: Λαβράκι, υδατοκαλλιέργειες, ανταγωνιστικότητα, ΕΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο.....	2
1.2 Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη.....	5
1.3 Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα.....	10
1.4 Λαβράκι.....	11
1.4.1 Βιολογικά χαρακτηριστικά.....	11
1.4.2 Παγκόσμια παραγωγή Λαβρακιού.....	13
1.4.3 Ευρωπαϊκή παραγωγή Λαβρακιού.....	16
1.4.4 Παραγωγή Λαβρακιού στην Ελλάδα.....	19
1.5 Ανταγωνισμός.....	21
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	25
2.1 Δείκτες Ανταγωνιστικότητας.....	25
2.2 Δεδομένα.....	31
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	34
3.1 Διερεύνηση των υποκατηγοριών των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην ΕΕ28.....	34
3.2 Διερεύνηση εισαγωγών και εξαγωγών της κατηγορίας 0302 στην ΕΕ28.....	40
3.3 Διερεύνηση του εμπορίου λαβρακιού στην αγορά της ΕΕ28.....	43
3.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ιταλίας	47

3.5	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ισπανίας.....	51
3.6	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Γαλλίας	55
3.7	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Πορτογαλίας.....	58
3.8	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ολλανδίας.....	62
3.9	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Βουλγαρίας.....	65
3.10	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Γερμανίας.....	68
3.11	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας.....	72
3.12	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου.....	76
3.13	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του λαβρακιού στην αγορά της Ελλάδας...79	
4.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	82
5.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	87
6.	ABSTRACT.....	90

1. Εισαγωγή

Τις τελευταίες δεκαετίες, οι διατροφικές ανάγκες του παγκόσμιου πληθυσμού αυξάνονται συνεχώς, γεγονός το οποίο έχει οδηγήσει σε αυξημένη ζήτηση κυρίως ψαριών και κρέατος. Καθώς η ζήτηση των ιχθυηρών δεν μπορεί να καλυφθεί από την αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες αναδείχθηκαν στον ταχύτερα αναπτυσσόμενο τομέα παραγωγής τροφής παρέχοντας με αυτό τον τρόπο πάνω από το 50 % της παγκόσμιας κατανάλωσης ψαριών και θαλασσινών (FAO 2016). Οι ρυθμοί ανάπτυξης ήταν 10 % ετησίως τη δεκαετία του 90 και 5,8 % ετησίως από το 2000 έως το 2016 (FAO 2018).

Με τον όρο αλιεία εννοούμε κάθε προσπάθεια του ανθρώπου για σύλληψη των υδρόβιων ζωικών οργανισμών από τα γλυκά, υφάλμυρα και θαλάσσια νερά τόσο για έρευνα καθώς όσο και για διατροφικούς και βιομηχανικούς σκοπούς (Νεοφύτου & Νεοφύτου 2017). Επίσης με τον όρο Υδατοκαλλιέργειες εννοούμε τις καλλιέργειες στο υδάτινο περιβάλλον φυτών και ζώων που παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον για τον άνθρωπο και περιλαμβάνει την εκτροφή οργανισμών του γλυκού και αλμυρού νερού συμπεριλαμβανομένων των ιχθύων, των δίθυρων μαλακίων, των καρκινοειδών, των υδρόβιων φυτών και τεχνητών μαργαριταριών (Κλαουδάτος & Κλαουδάτος 2012).

Τα προϊόντα της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών είναι πηγή ζωικών πρωτεϊνών που είναι υψηλής βιολογικής αξίας, διότι περιέχουν σε υψηλό ποσοστό όλα τα απαραίτητα αμινοξέα. Η σύσταση του κρέατος των ψαριών σε αρκετές περιπτώσεις είναι καλύτερη του κρέατος των θηλαστικών και των πτηνών. Επιπρόσθετα, έχουν

υψηλή περιεκτικότητα σε ωφέλιμα για τη διαίτα του ανθρώπου στοιχεία όπως ιώδιο, ασβέστιο, φώσφορο και βιταμίνες A και D (Παπαναστασίου 1980, Curtis&Clonts 1993).

Τέλος, οι υδατοκαλλιέργειες συνεισφέρουν ευρέως στη διατροφή του ανθρώπου, στην παραγωγή τροφών για κατοικίδια και αγροτικά ζώα, στην παραγωγή προϊόντων για τη βιομηχανία, στην παραγωγή διακοσμητικών υδρόβιων οργανισμών και στην παραγωγή δολωμάτων (Παπουτσόγλου 1986).

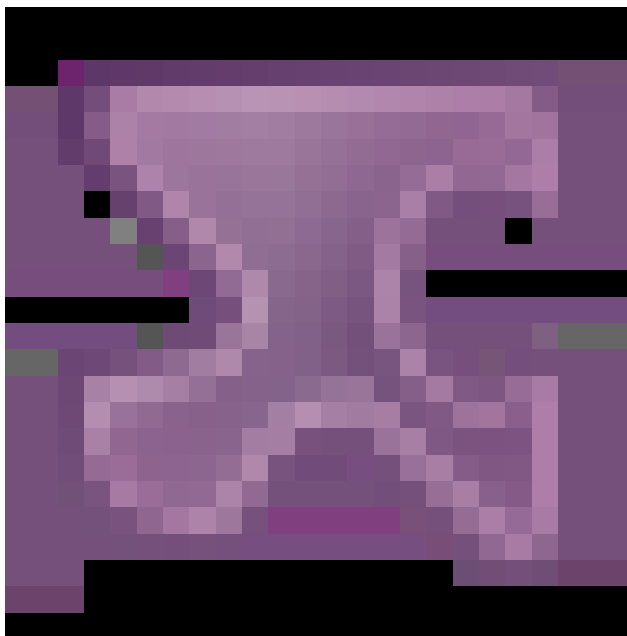
1.1 Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο

Σε παγκόσμιο επίπεδο η παραγωγή προϊόντων από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες έχει σχεδόν διπλασιαστεί τα τελευταία 20 χρόνια, από 130 εκατομμύρια τόνους το 1997 έφτασε στους 205 εκατομμύρια τόνους το 2017, λόγω της συνεχόμενης αυξανόμενης ζήτησης που έχει άμεση συνάρτηση με την αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού. Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, την τελευταία εικοσαετία η παγκόσμια αλιευτική παραγωγή έχει μείνει σταθερή περίπου στους 93 εκατομμύρια τόνους, με αποτέλεσμα η αυξανόμενη ζήτηση να καλυφτεί από τις υδατοκαλλιέργειες . Παράλληλα, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 1, η παραγωγή των υδατοκαλλιεργειών έχει συνεχόμενη αυξητική τάση κάτι που φαίνεται και από τον τριπλασιασμό της παγκόσμιας παραγωγής την τελευταία 20ετία, καθώς από τους 35 εκατομμύρια τόνους ετησίως το 1997 έφτασε τους 110 εκατομμύρια τόνους το 2017.

Πίνακας 1. Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Συνολική Παραγωγή Αλιευμάτων					
Έτος	Αλιεία (t)	Ποσοστό Αλιείας στη Συνολική παραγωγή (%)	Υδατοκαλλιέργεια (t)	Ποσοστό Υδατοκαλλιέργειας στη Συνολική παραγωγή (%)	Συνολική παραγωγή(t)
1995	93.324.922	74,25	32.366.481	25,75	125.691.404
1996	95.008.017	73,02	35.099.853	26,98	130.107.870
1997	94.422.313	72,62	35.593.632	27,38	130.015.945
1998	86.808.639	69,71	37.728.148	30,29	124.536.787
1999	92.738.240	69,34	41.006.530	30,66	133.744.770
2000	94.586.717	68,74	43.014.088	31,26	137.600.805
2001	91.816.952	66,84	45.558.085	33,16	137.375.036
2002	92.141.886	65,43	48.673.174	34,57	140.815.060
2003	89.382.455	63,43	51.532.954	36,57	140.915.408
2004	94.034.671	62,76	55.803.990	37,24	149.838.661
2005	93.641.950	61,29	59.148.517	38,71	152.790.467
2006	91.249.015	59,18	62.933.284	40,82	154.182.300
2007	91.577.549	58,00	66.302.224	42,00	157.879.774
2008	90.697.203	56,37	70.203.225	43,63	160.900.428
2009	90.141.799	54,97	73.834.463	45,03	163.976.262
2010	88.198.466	53,07	77.980.782	46,93	166.179.248
2011	92.638.369	53,16	81.613.351	46,84	174.251.719
2012	89.582.608	50,40	88.166.493	49,60	177.749.101
2013	90.906.332	48,90	94.977.227	51,10	185.883.559
2014	91.443.084	47,86	99.602.312	52,14	191.045.396
2015	92.579.964	47,12	103.876.544	52,88	196.456.508
2016	90.518.649	45,57	108.129.956	54,43	198.648.605
2017	93.633.741	45,55	111.946.623	54,45	205.580.364

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 1. Παγκόσμια παραγωγή προϊόντων από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες

Σε επίπεδο ηπείρων, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία παραγωγής του FAO (2018), η Ασία κατέχει την τελευταία δεκαετία την πρώτη θέση, τόσο στην αλιευτική παραγωγή όσο και στις υδατοκαλλιέργειες, όπως μπορεί να διαπιστωθεί από τους Πίνακες 2 και 3. Έπειτα, έρχονται κατά σειρά 2^η η Αμερική, 3^η η Ευρώπη, 4^η η Αφρική και τέλος 5^η η Ωκεανία.

Πίνακας 2. Παγκόσμια αλιευτική παραγωγή ανά Ήπειρο σε τόνους

Έτος / Ήπειρος	Αφρική	Αμερική	Ασία	Ευρώπη	Ωκεανία
2007	7.236.044	22.716.075	46.551.637	13.679.781	1.394.012
2008	7.354.800	22.460.069	46.307.686	13.332.782	1.241.865
2009	7.542.164	21.570.336	46.179.397	13.611.839	1.238.064
2010	7.815.485	17.919.409	47.117.653	14.117.768	1.228.150
2011	7.820.525	23.088.354	46.918.029	13.616.716	1.194.745
2012	8.466.759	18.820.524	47.735.491	13.273.049	1.286.784
2013	8.403.348	19.322.458	48.173.323	13.786.887	1.220.317
2014	8.652.576	17.386.581	50.025.486	14.031.693	1.346.748
2015	8.780.505	17.986.165	50.061.581	14.367.034	1.384.678
2016	9.289.293	16.612.940	49.180.201	13.990.381	1.445.834
2017	9.734.174	17.834.893	49.524.361	15.095.168	1.445.145

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 3. Παγκόσμια παραγωγής από τις υδατοκαλλιέργειες ανά Ήπειρο σε τόνους

Έτος / Ήπειρος	Αφρική	Αμερική	Ασία	Ευρώπη	Ωκεανία
2007	916.790	2.386.509	60.456.002	2.367.132	175.791
2008	1.061.549	2.497.635	64.136.000	2.327.891	180.150
2009	1.103.114	2.554.686	67.470.414	2.518.903	187.346
2010	1.424.021	2.527.350	71.301.814	2.524.844	202.753
2011	1.536.653	2.790.077	74.425.191	2.648.831	212.599
2012	1.645.501	2.995.368	80.487.862	2.831.845	205.917
2013	1.739.427	2.999.563	87.304.411	2.733.103	200.723
2014	1.861.850	3.362.131	91.260.993	2.907.187	210.152
2015	1.972.130	3.287.203	95.464.904	2.945.966	206.340
2016	2.125.175	3.369.229	99.456.224	2.949.361	229.967
2017	2.214.143	3.591.458	102.896.169	3.010.268	234.586

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

1.2 Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη

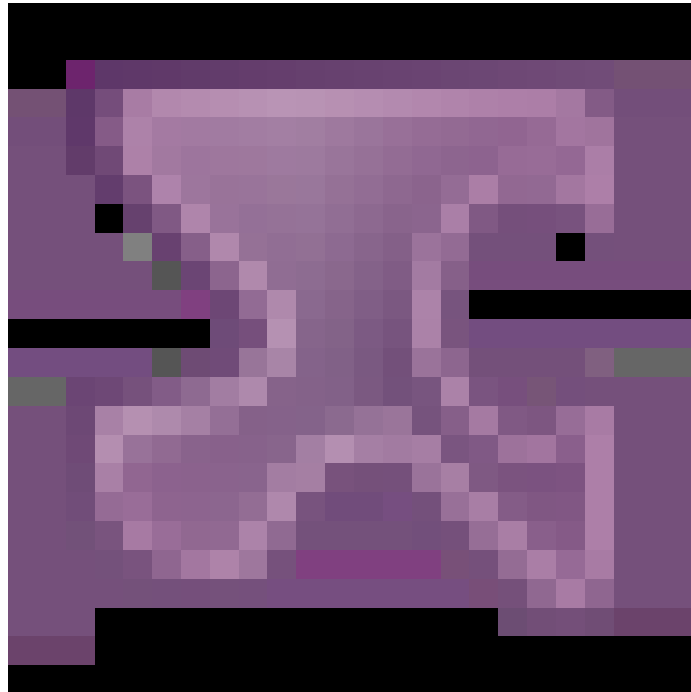
Παρόλο την παγκόσμια αύξηση της παραγωγής προϊόντων που προέρχονται από υδάτινα συστήματα, στην Ευρώπη βλέπουμε ότι η συνολική παραγωγή τα τελευταία 20 χρόνια έχει μια σταθερή προς πτωτική τάση, όπου από 20 εκ. τόνους το 1997 έφτασε στους 18 εκ. τόνους το 2017. Η παραγωγή, όμως, είχε μειωθεί ακόμα περισσότερο στα ενδιάμεσα χρόνια όπως φαίνεται στον Πίνακα 4. Αυτό οφείλεται κυρίως στην μείωση

της παραγωγής από την Αλιεία, καθώς υπάρχει συνεχής πίεση και μείωση των αλιευτικών αποθεμάτων. Ως αποτέλεσμα, ήταν η μείωση έως και 5 εκ. τόνους στην παραγωγή από τον αλιευτικό στόλο των Ευρωπαϊκών χωρών. Την διαφορά αυτή ήρθαν να καλύψουν οι υδατοκαλλιέργειες, όπως φαίνεται στο Σχήμα 2. Την τελευταία 20ετία υπάρχει συνεχώς αύξηση της παραγωγής, όπου από 1.751.330 τόνους το 1997 έφτασε στους 3.010.268 τόνους το 2017.

Πίνακας 4. Ευρωπαϊκή παραγωγή προϊόντων από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Συνολική Παραγωγή Αλιευμάτων					
Έτος	Αλιεία(t)	Ποσοστό Αλιείας στη Συνολική παραγωγή (%)	Υδατοκαλλιέργεια (t)	Ποσοστό Υδατοκαλλιέργειας στη Συνολική παραγωγή (%)	Συνολική παραγωγή (t)
1995	17.536.598	91,67	1.592.567	8,33	19.129.165
1996	17.838.950	91,42	1.673.438	8,58	19.512.388
1997	18.284.603	91,26	1.751.330	8,74	20.035.933
1998	17.436.847	90,05	1.927.105	9,95	19.363.952
1999	16.434.758	88,79	2.074.641	11,21	18.509.399
2000	16.558.761	88,95	2.056.729	11,05	18.615.490
2001	16.262.411	88,60	2.092.655	11,40	18.355.066
2002	15.575.755	88,40	2.043.398	11,60	17.619.153
2003	14.883.551	87,32	2.161.536	12,68	17.045.087
2004	14.195.773	86,72	2.173.437	13,28	16.369.210
2005	14.091.629	86,84	2.135.194	13,16	16.226.823
2006	13.687.539	86,19	2.193.747	13,81	15.881.286
2007	13.679.781	85,25	2.367.132	14,75	16.046.913
2008	13.332.782	85,14	2.327.891	14,86	15.660.673
2009	13.611.839	84,38	2.518.903	15,62	16.130.743
2010	14.117.768	84,83	2.524.844	15,17	16.642.613
2011	13.616.716	83,72	2.648.831	16,28	16.265.547
2012	13.273.049	82,42	2.831.845	17,58	16.104.894
2013	13.786.887	83,46	2.733.103	16,54	16.519.989
2014	14.031.693	82,84	2.907.187	17,16	16.938.880
2015	14.367.034	82,98	2.945.966	17,02	17.313.000
2016	13.990.381	82,59	2.949.361	17,41	16.939.742
2017	15.095.168	83,37	3.010.268	16,63	18.105.436

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 2. Ευρωπαϊκή παραγωγή προϊόντων από την Αλιεία και τις Υδατοκαλλιέργειες

Στην αλιεία, σε επίπεδο κρατών της Ευρώπης τα τελευταία 10 χρόνια, σύμφωνα με τον FAO (2018), τα πρωτεία κρατάει η Ρωσία με κατά μέσο όρο 4 εκ. τόνους ετησίως (Πιν. 5). Η Ελλάδα κατέχει την 21^η θέση στην παραγωγή από την αλιεία με μέσο όρο 70.000 τόνους ετησίως από το 2008 έως το 2017. Αντίθετα, στην παραγωγή από τις υδατοκαλλιέργειες η Ελλάδα είναι στην 7^η θέση στην Ευρώπη με κατά μέσο όρο 115.000 τόνους ετησίως, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 6. Στις υδατοκαλλιέργειες, πρώτη με πολύ μεγάλη διαφορά από τη δεύτερη είναι η Νορβηγία με μέσο όρο την τελευταία 10ετία τους 1,15 εκ τόνους ανά έτος, ενώ δεύτερη έρχεται η Ισπανία με 270.000 τόνους ανά έτος.

Πίνακας 5. Αλιευτική παραγωγή των χωρών της Ευρώπης σε τόνους

Χώρα	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ρωσία	3.393.966	3.831.957	4.075.796	4.261.945	4.338.295	4.366.982	4.267.049	4.463.919	4.773.558	4.878.632
Νορβηγία	2.585.198	2.692.824	2.838.434	2.434.684	2.291.295	2.233.488	2.455.927	2.441.261	2.203.225	2.533.258
Ισλανδία	1.306.593	1.164.432	1.081.655	1.154.199	1.376.675	1.383.843	1.095.216	1.335.947	1.085.176	1.184.616
Ισπανία	923.447	932.442	975.412	1.009.941	927.814	988.658	1.064.531	975.161	912.957	957.212
Δανία	690.584	777.752	828.089	716.387	502.790	668.480	745.146	869.013	670.328	904.572
Ηνωμένο Βασίλειο	595.993	590.853	612.629	601.334	631.476	632.315	755.624	705.305	703.041	725.909
Νησιά Φαρόε	518.267	351.018	393.875	354.956	360.471	487.140	542.836	585.564	568.435	701.892
Γαλλία	500.163	440.199	452.244	501.632	473.260	539.955	555.607	505.295	557.000	535.468
Ολλανδία	440.291	386.942	434.419	370.096	347.264	327.437	371.367	384.476	370.274	500.986
Ιρλανδία	234.819	298.584	348.441	243.454	305.426	275.950	306.424	264.370	259.856	276.330
Γερμανία	274.281	244.047	243.146	233.883	214.408	235.107	242.743	261.744	271.185	248.237
Σουηδία	231.336	203.415	212.035	181.321	151.609	187.304	182.659	213.466	208.783	232.632
Πολωνία	142.496	223.893	189.722	198.308	198.385	214.170	191.598	205.428	218.115	226.396
Ιταλία	237.620	254.520	234.960	217.830	202.430	177.915	183.846	198.769	197.945	197.389
Φινλανδία	148.666	154.626	156.097	153.702	162.310	167.776	182.944	182.853	193.214	190.393
Πορτογαλία	224.446	199.165	223.546	216.159	198.738	196.558	183.664	190.100	186.545	182.615
Λετονία	157.934	163.213	164.819	155.330	94.492	116.074	119.566	81.532	114.806	118.140
Ουκρανία	234.079	220.718	209.948	179.984	154.388	203.623	143.083	120.403	75.747	93.429
Λιθουανία	182.760	172.692	149.851	138.557	66.970	90.871	150.067	85.144	106.945	89.769
Εσθονία	102.580	98.504	95.731	81.580	67.744	69.781	69.160	73.616	76.054	82.821
Ελλάδα	85.885	83.182	70.180	63.246	61.044	64.171	60.173	65.427	76.370	78.193
Κροατία	49.062	55.788	52.867	71.460	64.389	75.831	80.369	73.944	73.302	70.058
Βέλγιο	22.609	21.722	22.418	22.477	24.659	25.662	26.793	24.721	26.970	24.649
Πουμανία	5.410	4.020	2.688	3.254	3.960	5.218	6.248	9.307	12.728	14.998
Βουλγαρία	8.864	8.978	10.769	9.623	9.581	9.670	8.688	8.829	8.614	8.559
Αλβανία	5.365	5.811	5.132	4.805	8.605	8.974	8.706	7.856	7.862	8.265
Νήσος του Μαν	2.770	3.555	4.814	6.844	6.172	5.745	3.755	7.781	7.040	6.759
Ουγγαρία	7.394	6.366	6.216	7.048	6.717	6.472	7.463	5.926	5.048	5.607
Τσεχία	4.164	4.112	3.990	3.859	4.033	3.761	3.812	3.841	3.507	3.557
Channell Islands	3.228	2.649	3.373	2.976	2.955	2.848	2.983	2.574	2.985	2.731
Σερβία	3.153	3.846	4.807	5.384	4.798	5.040	3.593	3.150	2.067	2.209
Μάλτα	1.391	1.641	1.836	1.920	2.201	2.356	2.405	2.563	3.561	2.164
Ελβετία	2.084	2.184	2.101	2.098	2.003	2.007	1.983	2.023	1.851	1.932
Σλοβακία	1.655	1.761	1.608	1.935	1.945	1.986	1.944	1.971	1.866	1.870
Μαυροβούνιο	1.680	1.661	1.345	1.518	1.391	1.580	1.556	1.487	1.595	1.071
Λευκορωσία	809	826	897	1.122	965	697	766	869	686	776
Αυστρία	350	350	350	350	300	350	350	350	350	350
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	305	305	305	305	305	305	305	305	305	305
Σλοβενία	882	1.035	941	891	485	400	410	343	311	280
Σκόπια	166	222	236	268	249	334	282	350	122	87
Μολδαβία	36	26	44	50	50	50	50	50	50	50
Γιβραλτάρ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Μονακό	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 6. Συνολική παραγωγή προϊόντων των χωρών της Ευρώπης από τις Υδατοκαλλιέργειες σε τόνους

Χώρα	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Νορβηγία	848.359	961.840	1.019.802	1.143.893	1.321.119	1.247.865	1.332.497	1.380.890	1.326.216	1.308.634
Ισπανία	249.714	266.669	252.352	271.963	264.163	223.710	282.242	289.821	283.831	311.032
Ηνωμένο Βασίλειο	175.702	196.598	201.364	198.968	205.595	203.263	214.707	211.749	194.492	222.434
Ρωσία	115.680	117.310	120.998	129.651	146.455	155.540	163.600	154.050	173.981	186.544
Γαλλία	238.249	234.002	203.409	194.119	205.556	200.605	180.800	163.742	166.500	166.000
Ιταλία	149.003	162.432	153.494	164.151	137.041	140.879	148.730	148.763	157.000	157.000
Ελλάδα	115.068	122.011	121.244	110.809	110.973	114.000	104.663	107.162	123.707	125.574
Νησιά Φαρόε	46.673	59.295	47.575	60.473	76.564	75.909	86.454	80.600	83.300	86.800
Ολλανδία	46.896	55.641	66.945	43.800	46.129	46.525	62.989	62.700	61.600	61.600
Ιρλανδία	44.868	47.512	46.490	44.266	36.102	34.198	31.200	39.650	40.244	45.433
Πολωνία	36.813	36.503	30.751	29.037	32.261	35.208	40.110	36.971	38.300	38.800
Δανία	36.066	35.130	36.175	35.918	34.586	37.707	34.382	35.867	36.337	37.498
Γερμανία	43.977	38.907	40.694	39.141	26.360	25.289	26.032	29.909	41.801	35.979
Τσεχία	20.395	20.071	20.420	21.010	20.763	19.357	20.135	20.200	20.952	21.685
Ισλανδία	5.098	5.165	5.050	5.308	7.431	7.053	8.434	8.383	15.129	20.859
Ουκρανία	24.337	24.082	22.865	23.553	23.720	23.175	24.434	22.241	21.425	20.168
Ουγγαρία	15.687	14.825	14.245	15.584	15.133	14.918	15.326	17.337	16.248	18.258
Κροατία	13.878	14.229	13.991	12.846	10.440	12.019	13.149	15.571	15.805	16.034
Βουλγαρία	5.157	6.723	7.921	5.527	5.975	12.152	11.172	13.537	15.762	15.752
Σουηδία	7.595	8.540	10.644	13.441	13.757	13.366	12.899	12.020	15.747	14.793
Φινλανδία	13.439	13.627	11.772	11.275	12.659	13.613	13.465	14.877	14.412	14.587
Πουμανία	12.532	13.131	8.981	8.353	10.004	10.146	10.680	11.042	12.574	12.798
Μολδαβία	7.800	8.200	8.800	9.000	9.080	9.080	11.000	11.166	12.011	12.083
Λευκορωσία	14.636	15.659	16.265	16.293	15.499	13.548	10.658	9.131	11.199	10.354
Πορτογαλία	7.352	6.728	8.225	9.165	10.318	10.067	11.339	9.563	9.787	9.830
Μάλτα	2.702	2.868	2.916	2.127	4.336	5.266	4.917	5.913	6.073	7.106
Σερβία	7.534	7.440	8.195	7.629	7.661	5.936	7.168	7.387	6.878	5.070
Αλβανία	2.000	2.317	2.520	2.345	3.450	3.700	4.000	3.495	4.750	4.430
Αυστρία	2.087	2.141	2.167	2.904	3.126	3.237	3.390	3.503	3.483	3.862
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	7.589	7.620	7.620	4.970	3.638	2.924	3.397	4.451	4.564	3.760
Λιθουανία	3.008	3.422	3.191	3.280	3.582	4.211	3.836	4.450	4.393	3.744
Σλοβακία	1.071	835	702	834	1.311	1.106	1.231	1.309	2.169	2.646
Ελβετία	1.216	1.249	1.261	1.466	1.471	1.593	1.593	1.593	1.733	1.733
Σλοβενία	1.315	1.307	778	1.397	1.154	1.226	1.396	1.607	1.844	1.730
Σκόπια	1.287	1.540	1.491	1.368	1.306	1.340	1.214	991	986	1.508
Channellslands	972	1.025	1.130	1.091	882	973	1.318	1.769	1.500	1.377
Μαυροβούνιο	614	565	740	840	811	811	859	813	929	1.022
Εσθονία	813	654	573	388	581	733	870	799	868	870
Λετονία	584	517	549	546	575	643	686	863	788	808
Βέλγιο	126	576	539	101	277	212	214	82	44	75

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

1.3 Η Αλιεία και οι Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

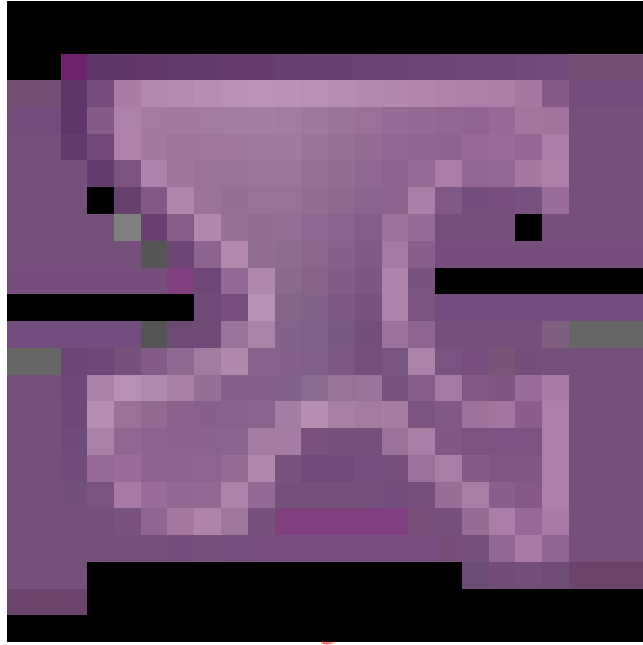
Στην Ελλάδα, όπως και συνολικά στην Ευρώπη, η συνολική παραγωγή από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες παραμένει σταθερή την τελευταία 20ετία, με περίπου

200.000 τόνους ανά έτος (Πιν. 7). Όπως φαίνεται από το Σχήμα 3, η παραγωγή από την αλιεία έχει μειωθεί σχεδόν στο μισό από το 1997 έως το 2017. Τις απώλειες αυτές ήρθαν να αναπληρώσουν οι υδατοκαλλιέργειες, όπου από 48.838 τόνους το 1997 έφτασαν στους 125.574 τόνους.

Πίνακας 7. Συνολική παραγωγή προϊόντων (t) στην Ελλάδα, από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Συνολική Παραγωγή Θαλασσιών Προϊόντων					
Έτος	Αλιεία (t)	Ποσοστό Αλιείας στη Συνολική παραγωγή (%)	Υδατοκαλλιέργειες (t)	Ποσοστό Υδατοκαλλιέργειας στη Συνολική παραγωγή (%)	Συνολική παραγωγή (t)
1995	151.716	82,29	32.644	17,71	184.360
1996	151.051	79,12	39.852	20,88	190.903
1997	156.978	76,27	48.838	23,73	205.816
1998	110.146	64,76	59.926	35,24	170.072
1999	120.592	58,86	84.274	41,14	204.866
2000	99.344	51,01	95.418	48,99	194.762
2001	94.196	49,14	97.512	50,86	191.708
2002	96.079	52,21	87.928	47,79	184.007
2003	93.781	48,04	101.434	51,96	195.215
2004	93.891	49,15	97.143	50,85	191.034
2005	92.430	46,53	106.208	53,47	198.638
2006	98.240	46,42	113.384	53,58	211.624
2007	96.096	45,89	113.297	54,11	209.393
2008	85.885	42,74	115.068	57,26	200.953
2009	83.182	40,54	122.011	59,46	205.193
2010	70.180	36,66	121.244	63,34	191.424
2011	63.246	36,34	110.809	63,66	174.056
2012	61.044	35,49	110.973	64,51	172.018
2013	64.171	36,02	114.000	63,98	178.171
2014	60.173	36,50	104.663	63,50	164.836
2015	65.427	37,91	107.162	62,09	172.588
2016	76.370	38,17	123.707	61,83	200.077
2017	78.193	38,37	125.574	61,63	203.767

Πηγή: FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 3. Συνολική παραγωγή προϊόντων (t) στην Ελλάδα από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

1.4 Λαβράκι

1.4.1 Βιολογικά χαρακτηριστικά

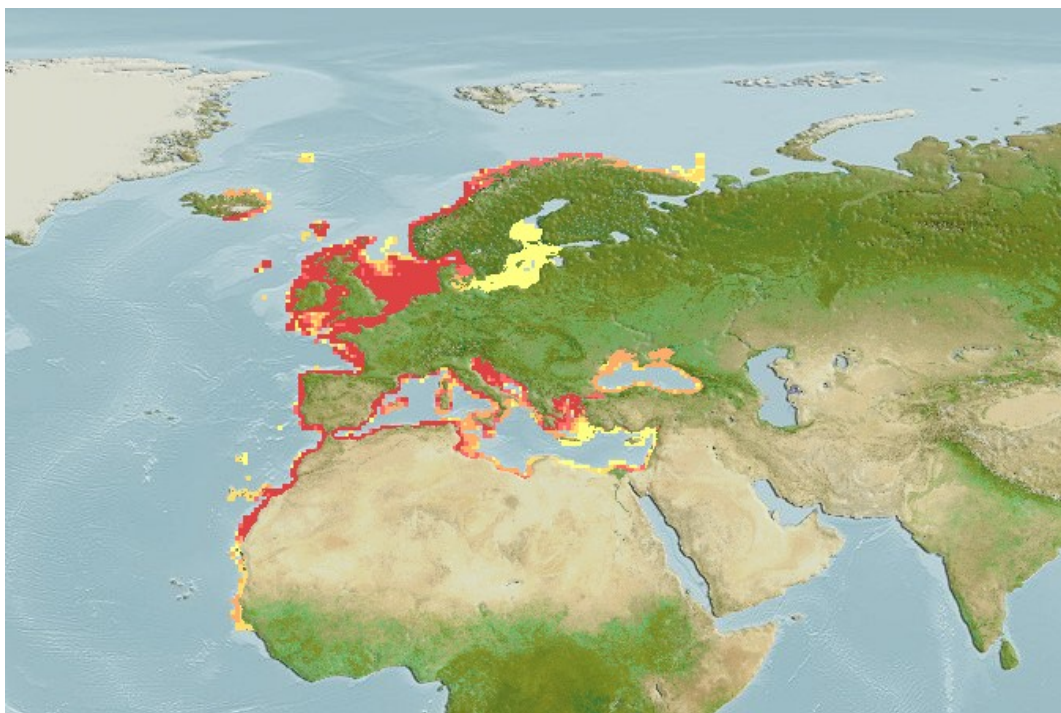
Ένα από τα πιο διαδεδομένα είδη των ελληνικών υδατοκαλλιεργειών είναι το λαβράκι (European seabass). Η λατινική του ονομασία είναι *Dicentrarchus labrax* (Linnaeus, 1758). Το είδος αυτό διαθέτει ισχυρό, κομψό και σχετικά αποστρογγυλεμένο σώμα. Το μέγιστο μήκος και βάρος του φτάνουν στα 90 cm και 12kg, αντίστοιχα. Φέρει γενικά μολυβί χρωματισμό και στον ουραίο μίσχο ασημένιο, μπλεδίζοντα ή πρασινωπό (Εικ. 1).

Αποτελεί βενθικό είδος της υποτροπικής ζώνης και ζει στην περιοχή της υφαλοκρηπίδας μέχρι βάθος 200 m. Πολλές φορές συναντάται και σε ρηχότερα νερά και το καλοκαίρι μεταναστεύει σε παράκτιες περιοχές και σε εκβολές ποταμών και το χειμώνα σε βαθύτερα νερά και πιο κρύα. τα νεαρά άτομα σχηματίζουν κοπάδια ενώ τα ενήλικα είναι μοναχικά.

Εικόνα 1. *Dicentrarchus labrax* (Φωτογραφία από τον Roberto Pillon, <https://www.fishbase.se/photos/UploadedBy.php?autoctr=16556&win=uploaded>)

Είναι έντονα αρπακτικό και λαίμαργο και το διαιτολόγιο του περιλαμβάνει μεγάλη ποικιλία ψαριών. Η γεννητική του ωρίμανση επέρχεται για τα αρσενικά στην ηλικία των 2 ετών και για τα θηλυκά στην ηλικία των 4. Η γεωγραφική του εξάπλωση είναι κυρίως στη μεσόγειο και τη μαύρη θάλασσα, συναντάται επίσης στη Νορβηγία, Μεγάλη Βρετανία και Ιρλανδία (Εικ. 2).

Εικόνα 2. Γεωγραφική εξάπλωση του είδους *Dicentrarchus labrax*(www.aquamaps.org)

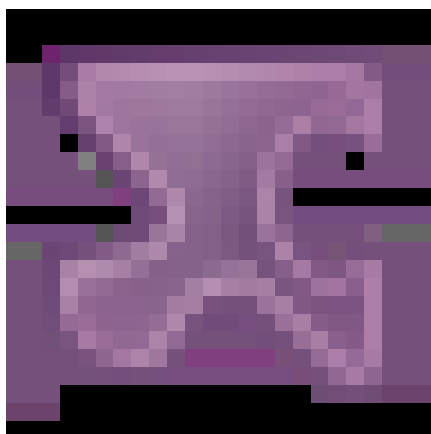
1.4.2 Παγκόσμια παραγωγή Λαβρακιού

Το λαβράκι έχει εξελιχθεί παγκοσμίως σε ένα από τα σημαντικότερα είδη για τη διατροφή του ανθρώπου. Από το 1995 έως το 2017 η παραγωγή του έχει 7πλασιαστεί, όπου από 31.714 t έφτασε στους 221.099 t. Η παραγωγή από την αλιεία είναι σταθερή με πτωτικές τάσεις (Πιν. 8), αντιθέτως στις υδατοκαλλιέργειες η παραγωγή αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς όπως φαίνεται στο Σχήμα 4, όπου από τις 22.263 t το 1995 έχει φτάσει στους 215.636 t το 2017. Η Ελλάδα παγκοσμίως κατέχει τη 2^η θέση στην καλλιέργεια Λαβρακιού με 44.285 t το 2017, μεγαλύτερη παραγωγή από την Ελλάδα παρουσιάζει μόνο η Τουρκία με 99.971 t (Πιν. 9).

Πίνακας 8. Παγκόσμια παραγωγή Λαβρακιού από την Αλιεία και τις Υδατοκαλλιέργειες

Λαβράκι					
Έτος	Αλιεία (t)	Ποσοστό Αλιείας στη Συνολική παραγωγή (%)	Υδατοκαλλιέργεια (t)	Ποσοστό Υδατοκαλλιέργειας στη Συνολική παραγωγή (%)	Ολική παραγωγή (t)
1995	9.451	29,80	22.263	70,20	31.714
1996	8.263	23,89	26.320	76,11	34.583
1997	7.051	17,25	33.832	82,75	40.883
1998	6.686	13,24	43.804	86,76	50.490
1999	7.806	12,65	53.898	87,35	61.704
2000	8.710	10,97	70.694	89,03	79.404
2001	9.379	13,44	60.385	86,56	69.764
2002	10.777	15,64	58.133	84,36	68.910
2003	11.826	13,87	73.456	86,13	85.282
2004	11.484	13,42	74.064	86,58	85.548
2005	9.533	9,12	95.044	90,88	104.577
2006	11.091	10,15	98.173	89,85	109.264
2007	10.639	9,24	104.474	90,76	115.113
2008	7.637	6,20	115.454	93,80	123.091
2009	9.886	8,08	112.531	91,92	122.417
2010	10.852	7,47	134.328	92,53	145.180
2011	9.762	6,64	137.276	93,36	147.038
2012	8.996	5,79	146.252	94,21	155.248
2013	9.577	6,11	147.201	93,89	156.778
2014	8.428	5,13	155.924	94,87	164.352
2015	6.437	3,79	163.439	96,21	169.876
2016	5.751	2,91	191.810	97,09	197.561
2017	5.463	2,47	215.636	97,53	221.099

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 4. Παγκόσμια παραγωγή Λαβρακιού από την Αλιεία και τις Υδατοκαλλιέργειες

Πίνακας 9. Παγκόσμια παραγωγή Λαβρακιού (t) από τις υδατοκαλλιέργειες ανά χώρα

Χώρα	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Τουρκία	49.270	46.554	50.796	47.013	65.512	67.913	74.653	75.164	80.847	99.971
Ελλάδα	35.036	33.631	39.884	37.089	35.805	34.920	32.142	36.600	42.479	44.285
Αίγυπτος	4.383	5.381	16.306	17.714	13.798	12.328	15.167	14.343	24.498	30.720
Ισπανία	9.740	12.655	11.490	17.548	14.455	14.945	16.722	18.600	22.956	17.656
Ιταλία	6.813	6.714	6.457	6.672	6.896	6.330	5.724	5.800	6.800	6.800
Κροατία	2.700	2.800	2.800	2.775	2.453	2.826	3.215	4.488	5.310	5.616
Τυνησία	788	1.370	1.466	2.832	1.999	1.968	1.869	2.802	2.564	3.448
Κύπρος	752	703	1.198	1.495	1.100	1.422	1.817	1.726	1.517	2.254
Γαλλία	4.163	1.253	2.337	2.452	2.321	2.428	2.244	2.156	2.200	2.200
Αλβανία	142	135	135	170	400	600	700	700	800	1.000
Ην.Αρ. Εμιράτα	0	0	0	0	0	10	0	0	584	665
Πορτογαλία	1.070	420	397	461	531	575	455	295	403	400
Μαρόκο	29	40	2	64	157	155	167	181	134	113
Αλγερία	1	15	50	85	202	0	246	94	90	90
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	100	80	80	84	0.	0.	73	83	80	81
Σλοβενία	50	65	42	56	52	50	66	70	70	80
Ισραήλ	197	191	200	200	203	204	44	50	67	70
Μάλτα	97	93	102	14	126	127	190	27	39	59
Μαυροβούνιο	50	60	60	60	50	50	45	76	79	54
Μαυρίκιος	0	0	0	2	2	98	135	183	293	44
Ηνωμένο Βασίλειο	23	322	473	490	190	252	250	0	0	0
Λιβύη	50	50	50	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

1.4.3 Ευρωπαϊκή παραγωγή Λαβρακιού

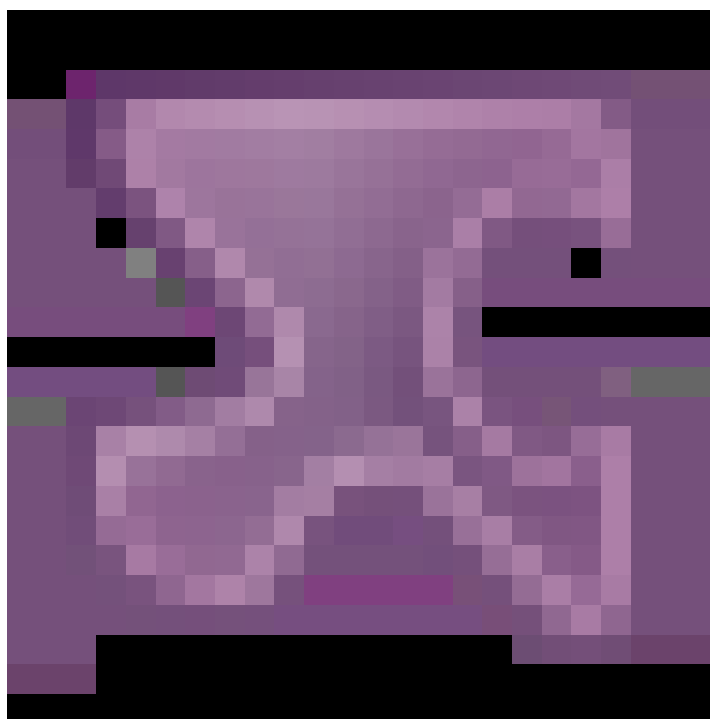
Στην Ευρώπη, όπως και παγκοσμίως, η συνολική παραγωγή Λαβρακιού αυξάνεται συνεχώς τα τελευταία 20 χρόνια. Από 30.677 t το 1997 έφτασε στους 83.284 t το 2017 (Πιν. 10). Η αύξηση αυτή οφείλεται στον μεγάλο ρυθμό ανάπτυξης των υδατοκαλλιεργειών, όπως φαίνεται στο Σχήμα 5, ενώ οι ποσότητες από την αλιεία έχουν παραμείνει σταθερές.

Πίνακας 10. Παραγωγή Λαβρακιού στην Ευρώπη από την Αλιεία και τις Υδατοκαλλιέργειες.

Λαβράκι					
Έτος	Αλιεία (t)	Ποσοστό Αλιείας στη Συνολική παραγωγή (%)	Υδατοκαλλιέργεια (t)	Ποσοστό Υδατοκαλλιέργειας στη Συνολική παραγωγή (%)	Συνολική παραγωγή (t)
1995	9.022	34,47	17.148	65,53	26.170
1996	7.536	28,06	19.325	71,94	26.861
1997	6.598	21,51	24.079	78,49	30.677
1998	6.127	16,88	30.168	83,12	36.295
1999	7.144	15,75	38.215	84,25	45.359
2000	8.084	16,18	41.870	83,82	49.954
2001	8.576	16,76	42.600	83,24	51.176
2002	9.438	18,80	40.759	81,20	50.197
2003	10.416	17,78	48.162	82,22	58.578
2004	10.539	19,44	43.679	80,56	54.218
2005	8.419	14,24	50.709	85,76	59.128
2006	9.575	14,22	57.757	85,78	67.332
2007	9.059	13,12	59.977	86,88	69.036
2008	6.502	9,78	59.983	90,22	66.485
2009	8.461	12,69	58.228	87,31	66.689

9					
2010	9.403	12,77	64.257	87,23	73.660
2011	8.758	11,43	67.871	88,57	76.629
2012	8.020	11,25	63.279	88,75	71.299
2013	8.605	12,00	63.103	88,00	71.708
2014	7.547	10,88	61.826	89,12	69.373
2015	5.964	7,97	68.896	92,03	74.860
2016	5.407	6,24	81.216	93,76	86.623
2017	5.053	6,07	78.231	93,93	83.284

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 5.Ευρωπαϊκή παραγωγή Λαβρακιού από την Αλιεία και τις Υδατοκαλλιέργειες

Στην Ευρώπη η Ελλάδα κατέχει την 5^η θέση στις εκφορτώσεις Λαβρακιού από την αλιεία με κατά μέσο όρο τους 303 τόνους ετησίως την τελευταία 10ετία. Πρώτη

έρχεται η Γαλλία με μέσο όρο 4.396 τόνους ετησίως (Πιν. 11). Όσον αφορά την παραγωγή από τις υδατοκαλλιέργειες η Ελλάδα έρχεται 1^η με κατά μέσο όρο 37.187 τόνους ετησίως από το 2008 έως το 2017. Δεύτερη έρχεται η Ισπανία με μ.ο. 15.677 τόνους/έτος και 3^η η Ιταλία με 6.501 τόνους/έτος (Πιν. 12).

Πίνακας 11. Αλιεία Λαβρακιού Ευρωπαϊκές χώρες σε τόνους

Χώρα	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Γαλλία	3.247	5.469	6.034	5.464	4.990	5.488	4.372	3.428	2.757	2.713
Ισπανία	563	638	687	815	663	758	568	559	569	602
Πορτογαλία	403	414	489	440	369	502	661	437	546	598
Ηνωμένο Βασίλειο	790	698	737	791	896	803	1.040	682	551	438
Ελλάδα	472	314	348	299	274	287	242	204	348	241
Ιταλία	186	163	159	154	184	160	167	315	355	237
Ολλανδία	380	395	399	394	379	370	253	218	156	132
Αλβανία	116	73	170	95	42	39	44	41	45	43
Βέλγιο	187	174	216	153	155	146	148	40	23	22
ChannelIslands	143	103	144	137	55	38	41	27	26	13
Κροατία	10	12	12	10	7	6	6	9	8	10
Σλοβενία	4	7	4	4	3	2	3	4	3	4
Δανία	0	0	4	2	3	4	1	0	19	0
Γερμανία	0-	0-	0-	0-	0-	2	1	0-	1	0
Ιρλανδία	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Νορβηγία	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 12. Παραγωγή Λαβρακιού των Ευρωπαϊκών χωρών Υδατοκαλλιέργειες σε τόνους

Χώρα	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Ελλάδα	35.036	33.631	39.884	37.089	35.805	34.920	32.142	36.600	42.479	44.285
Ισπανία	9.740	12.655	11.490	17.548	14.455	14.945	16.722	18.600	22.956	17.656
Ιταλία	6.813	6.714	6.457	6.672	6.896	6.330	5.724	5.800	6.800	6.800
Κροατία	2.700	2.800	2.800	2.775	2.453	2.826	3.215	4.488	5.310	5.616
Γαλλία	4.163	1.253	2.337	2.452	2.321	2.428	2.244	2.156	2.200	2.200
Αλβανία	142	135	135	170	400	600	700	700	800	1.000
Πορτογαλία	1.070	420	397	461	531	575	455	295	403	400
Βοσνία και Ερζεγοβίνη	100	80	80	84	0.	0.	73	83	80	81
Σλοβενία	50	65	42	56	52	50	66	70	70	80
Μάλτα	97	93	102	14	126	127	190	27	39	59
Μαυροβούνιο	50	60	60	60	50	50	45	76	79	54
Ηνωμένο Βασίλειο	23	322	473	490	190	252	250	0	0	0

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

1.4.4 Παραγωγή Λαβρακιού στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα με την πάροδο των χρόνων, η συνολική παραγωγή Λαβρακιού από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες συνεχώς αυξάνεται. Οι ποσότητες αλιευμάτων Λαβρακιού, όπως παρατηρείται στον Πίνακα 13, είχαν αυξομειώσεις την τελευταία εικοσαετία, ενώ τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκαν πτωτικές τάσεις.

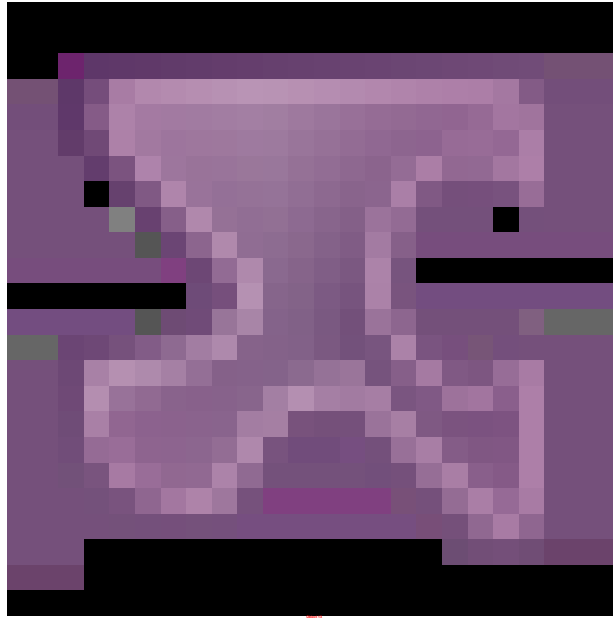
Πίνακας 13. Συνολική παραγωγή Λαβρακιού (t) από την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα.

Έτος	Λαβράκι				
	Αλιεία (t)	Ποσοστό Αλιείας στη Συνολική παραγωγή (%)	Υδατοκαλλιέργειες (t)	Ποσοστό Υδατοκαλλιέργειας στη Συνολική παραγωγή (%)	Ολική παραγωγή (t)
1995	529	5,25	9.539	94,75	10.068
1996	455	3,76	11.662	96,24	12.117
1997	380	2,44	15.193	97,56	15.573
1998	258	1,38	18.469	98,62	18.727
1999	289	1,17	24.413	98,83	24.702
2000	345	1,28	26.653	98,72	26.998
2001	300	1,17	25.342	98,83	25.642
2002	469	1,93	23.860	98,07	24.329

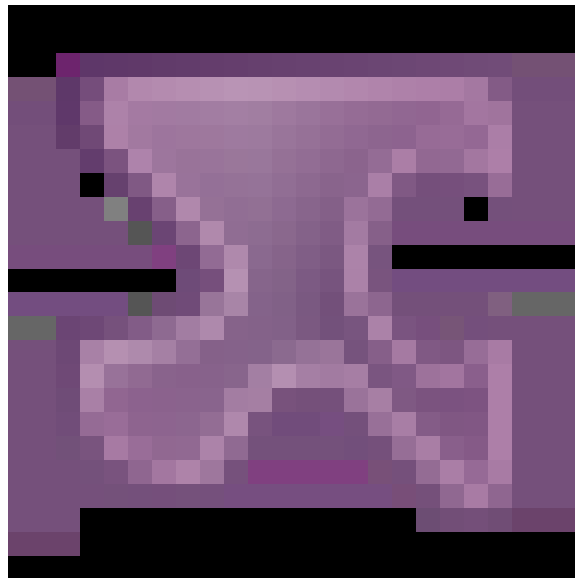
2003	567	2,03	27.324	97,97	27.891
2004	681	2,57	25.766	97,43	26.447
2005	829	2,61	30.959	97,39	31.788
2006	1.289	3,65	34.040	96,35	35.329
2007	812	2,28	34.760	97,72	35.572
2008	472	1,33	35.036	98,67	35.508
2009	314	0,93	33.631	99,07	33.945
2010	348	0,86	39.884	99,14	40.232
2011	299	0,80	37.089	99,20	37.388
2012	274	0,76	35.805	99,24	36.079
2013	287	0,82	34.920	99,18	35.207
2014	242	0,75	32.142	99,25	32.384
2015	204	0,55	36.600	99,45	36.804
2016	348	0,81	42.479	99,19	42.827
2017	241	0,54	44.285	99,46	44.526

Πηγή : FAO 2018 και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τους 1289 t το 2006 έφτασε στους 241 t το 2017, πράγμα που υποδεικνύει την υψηλή αλιευτική πίεση που έχει δεχτεί καθώς και τη μείωση των αποθεμάτων (Σχ. 6). Αντιθέτως, η παραγωγή από τις υδατοκαλλιέργειες συνεχώς αυξάνεται όπου από τους 10.068 t το 1995, η παραγωγή τετραπλασιάστηκε φτάνοντας τους 44.526 t το 2017 (Σχ. 7). Αυτό οφείλεται στην αυξημένη ζήτηση παγκοσμίως για τα ιχθυηρά και κατά συνέπεια και για το είδος *D.labrax*.

Σχήμα 6. Συνολική παραγωγή Λαβρακιού από Αλιεία στην Ελλάδα

Σχήμα 7. Συνολική Παραγωγή Λαβρακιού από Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

1.5 Ανταγωνισμός

Τα τελευταία χρόνια η ανταγωνιστικότητα έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως από διαφορετικές οπτικές, ως όρος στην οικονομική έρευνα και στην οικονομική πολιτική, παρόλο που ο ορισμός της δεν έχει ακόμη αναγνωριστεί ευρέως (Οικονομου&Polymeros 2017).

Στα οικονομικά ο ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων είναι ο αγώνας μεταξύ τους για την επικράτηση ή για την επίτευξη κάποιου σκοπού όπως η καθιέρωσή στην αγορά και η αύξηση του μεριδίου τους. Η Πολιτική του Ανταγωνισμού ορίζει τους σκοπούς, που επιδιώκονται μέσω του ανταγωνισμού (Μαρίνος 2009).

Σύμφωνα με την Blunck (2006) ο ορισμός της ανταγωνιστικότητας μπορεί να διαχωριστεί σε τρία επίπεδα α) της επιχείρησης, β) του κλάδου, και γ) σε εθνικό επίπεδο.

Ο ανταγωνισμός περιλαμβάνει πολλές επιχειρήσεις σε μια συγκεκριμένη αγορά, με διαφορετικό μερίδιο αγοράς, και έχοντας ως απώτερο στόχο, το κέρδος. Δεν έχει στατικό χαρακτήρα είναι συνεχώς εξελισσόμενος καθώς δημιουργούνται νέα προϊόντα, νέες μέθοδοι μάρκετινγκ, νέες διαδικασίες παραγωγής και επιτυγχάνεται εμφάνιση νέων αγορών (Kim&Marion 1997).

Σύμφωνα με τα είδη του ανταγωνισμού σε μια αγορά, αυτός μπορεί να είναι:

- Καθαρό μονοπώλιο
- Πλήρης ανταγωνισμός
- Μονοπωλιακός ανταγωνισμός
- Ολιγοπώλιο.

Για την ύπαρξη ανταγωνιστικότητας πρέπει να υφίστανται οι εξής προϋποθέσεις: α) ελεύθερη λειτουργία της αγοράς, β) οι νόμοι της προσφοράς και της ζήτησης, οι οποίοι λειτουργούν με βάση την ποσότητα και την τιμή του προϊόντος. Ο ανταγωνισμός που εκδηλώνεται κυρίως στην πλευρά της προσφοράς μπορεί να επιφέρει

τα επιθυμητά αποτελέσματα που οδηγούν στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο (Μπουραντάς 2002).

Εκτός από τα παραπάνω, η ανταγωνιστικότητα ενός τομέα σε μια συγκεκριμένη αγορά καθορίζεται σύμφωνα με τον Porter (1998) από τις παρακάτω δυνάμεις:

1. Απειλή νέων εισροών
2. Διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών
3. Απειλή υποκατάστατων προϊόντων ή υπηρεσιών
4. Διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών
5. Ανταγωνισμός μεταξύ υφιστάμενων επιχειρήσεων

Επίσης, κατά τον Nelson (2000) η ανταγωνιστικότητα μπορεί να έχει σχέση τόσο με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου και την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης, όσο και με την ικανότητα ενός κράτους να διατηρήσει τις διεθνείς του υποχρεώσεις (Nelson 2000).

Σύμφωνα με τους Kim και Marion (1997), ο βαθμός ανταγωνιστικότητας της εγχώριας αγοράς συνδέεται θετικά με την ικανότητα των επιχειρήσεων να ανταγωνίζονται διεθνείς αγορές, αν και η ισχυρή εγχώρια ανταγωνιστικότητα είναι το καταλληλότερο υπόβαθρο για να προετοιμαστούν οι εταιρείες ώστε να είναι ανταγωνιστικές και βιώσιμες στην παγκοσμιοποιημένη αγορά (Oikonomou & Polymeros 2015)

Υποστηρίζεται ευρέως ότι η ανταγωνιστικότητα έγινε πρόσφατα ένας σημαντικός παράγοντας που καθορίζει από τη μια τις μελλοντικές ευκαιρίες και την άλλη τη δυναμική της βιομηχανίας τροφίμων (Murphy 1989, Porter 1990, Kennedy *et al.* 1997, Hyvonen

1995,Jensenetal. 1995,Tefertiller&Ward 1995). Τα τελευταία χρόνια η ανταγωνιστικότητα των προϊόντων στην παγκόσμια αγορά αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει επηρεαστεί από τις οικονομικές αλλαγές και εξελίξεις. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ), οι μεταρρυθμίσεις της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ) και Ευρωπαϊκή Ένωση, προκάλεσαν μείωση και σε ορισμένες περιπτώσεις εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι η απελευθέρωσή του, έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των αγορών και την ανάπτυξη του αριθμού των ομοειδών προϊόντων σε μια καθορισμένη αγορά. Επιπρόσθετα, η ασφάλεια και η ποιότητα των προσφερόμενων προϊόντων γενικά, αλλά και ειδικά των τροφίμων στην αγορά αποτέλεσε βασικό πυλώνα των επιχειρήσεων και σημαντικό πλεονέκτημα ανταγωνιστικότητας(Kotler 1991,Kotler&Keller 2006).

Σε επίπεδο μακροοικονομίας, παρατηρούνται αλλαγές, όπου εντείνεται σημαντικά ο ανταγωνισμός μεταξύ των χωρών που εξάγουν. Τα αλιευτικά προϊόντα βρίσκονται μέσα σε αυτό το ανταγωνιστικό περιβάλλον αντιμετωπίζοντας συνεχώς τις νέες απειλές και ευκαιρίες που παρουσιάζονται(Polymeros&Katrakilidis 2008).

Συνεπώς, ο ανταγωνισμός αποτελεί την κινητήρια δύναμη για την λειτουργία της αγοράς και την επικράτηση των επιχειρήσεων σε αυτή τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Για την διατήρηση της υγιούς ανταγωνιστικής δομής της αγοράς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει κανόνες και εφαρμόζει νόμους, τους οποίους επιβάλλει στις επιχειρήσεις. Η μη τήρηση τους επιφέρει συνέπειες στις επιχειρήσεις, στον

ελεύθερο ανταγωνισμό και στον τρόπο λειτουργίας της αγοράς. Από την άλλη, η τήρησή τους γίνεται μέσω κάποιων μορφών συμφωνιών και συγχωνεύσεων μεταξύ των επιχειρήσεων. Έτσι, οι διεθνείς συμφωνίες στο σύνολό τους συνιστούν τον "καταστατικό χάρτη" της Ε.Ε., οι οποίες τελικά και υπερισχύουν των εσωτερικών νόμων των μελών-Χωρών. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ εκδίδει ετήσιους παγκόσμιους δείκτες που κατατάσσουν τις εθνικές οικονομίες, καθώς και αστικούς και περιφερειακούς δείκτες που κατατάσσουν μέρη με βάση την μέτρηση της ανταγωνιστικότητας.

Σκοπός της εργασίας

1. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση και η ανάλυση των προοπτικών των προϊόντων λαβρακιού της Ελλάδας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, θα επιχειρηθεί ανάλυση των προοπτικών του εμπορίου λαβρακιού στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 28, με κύρια αναφορά στην εκτίμηση του Δείκτη Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, RXCA (RevealedExportCompetitiveAdvantage) των κυριότερων εξαγωγικών χωρών και του Δείκτη Μεριδίου Εισαγωγών, IS_i(ImportShare) της Ελλάδας για το χρονικό διάστημα των 15 τελευταίων ετών.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1 Δείκτες ανταγωνιστικότητας

Για τη διερεύνηση του βαθμού ανταγωνιστικότητας των προϊόντων έχουν χρησιμοποιηθεί διάφοροι δείκτες σύμφωνα με τη βιβλιογραφία. Οι σημαντικότεροι εξ αυτών είναι:

2. Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού

Πλεονεκτήματος, RCA(Revealed Comparative Advantage)

Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος (RCA), γνωστός κι ως Balassa index, δείχνει εάν μια χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα κατά τη συμμετοχή της στην παγκόσμια αγορά, σε ένα συγκεκριμένο κλάδο, τομέα ή προϊόν.

Ορίζεται ως ο λόγος του μεριδίου των εξαγωγών ενός προϊόντος ή ενός κλάδου-τομέα μιας χώρας σε μία συγκεκριμένη αγορά, προς το μερίδιο των συνολικών εξαγωγών όλων των προϊόντων ή κλάδων-τομέων της χώρας στην ίδια αγορά (Balassa 1965).

Η εξίσωση που μας δίνει τον δείκτη RCA είναι

$$RCA_{ij} = \frac{(x_{ij}/x_j)}{(x_{iw}/x_w)}$$

Όπου:

x_{ij} : οι εξαγωγές του προϊόντος ή τομέα-κλάδου i της χώρας j ,
 x_j : οι συνολικές εξαγωγές της χώρας j ,
 x_{iw} : οι εξαγωγές του προϊόντος ή τομέα-κλάδου i παγκοσμίως, και
 x_w : οι συνολικές εξαγωγές παγκοσμίως

Η τιμή του δείκτη RCA_{ij} εάν είναι μικρότερη του 1 τότε η χώρα δεν έχει συγκριτικό πλεονέκτημα απέναντι στις άλλες. Αντίθετα, εάν είναι μεγαλύτερη από 1 τότε το συγκεκριμένο προϊόν ή ο τομέας-κλάδος της χώρας έχει συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις άλλες. Το μειονέκτημα με τον συγκεκριμένο δείκτη είναι ότι δεν μπορούν να προσδιοριστούν οι παράμετροι που κάνουν ένα προϊόν ανταγωνιστικό ή όχι (Havrila&Gunawardana 2003).

3. Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, RXCA (RevealedExportCompetitiveAdvantage)

Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) είναι τροποποίηση του RCA. Ο RXCA υπολογίζει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας χώρας για ένα συγκεκριμένο προϊόν ή τομέα - κλάδο, σε μια συγκεκριμένη αγορά στόχο.

Η εξίσωση που υπολογίζει τον δείκτη αυτό είναι:

$$RXCA_{ij} = \frac{\left(x_{ij} / \sum_i x_{ij} \right)}{\left(\sum_j x_{ij} / \sum_{ij} \sum x_{ij} \right)}$$

Όπου :

x : οι αξίες των εξαγωγών,

i : οι υπό μελέτη χώρες, και

j : τα υπό μελέτη προϊόντα

Ο συγκεκριμένος δείκτης μας υποδεικνύει από τη μια τις κυριότερες εισαγωγικές αγορές, και την εξέλιξη του βαθμού της ανταγωνιστικότητάς τους, μέσω της ανταγωνιστικής θέσης των εξαγωγών μια χώρας στις συγκεκριμένες αγορές, και από την άλλη τις κυριότερες εξαγωγικές ανταγωνιστικές χώρες στις εισαγωγικές αυτές χώρες.

Όταν η τιμή του **RXCA** είναι μεγαλύτερη του 1, τότε η υπό μελέτη χώρα παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αντίθετα αν η τιμή είναι μικρότερη του 1 δεν παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (Hinloopen&Marrewijk 2001).

4. Δείκτης Μεριδίου Εισαγωγών, IS_i (ImportShare)

Ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών (IS_i) μελετάει για ένα συγκεκριμένο προϊόν ή τομέα-κλάδο, τις εισαγωγές μιας χώρας σε σχέση με τις παγκόσμιες εισαγωγές.

Η εξίσωση ορίζεται ως:

$$IS_i = \frac{I_i}{\sum_j I_j}$$

Όπου :

I_i : εισαγωγές της χώρας i

n : διαφορετικές χώρες.

I_j : οι εισαγωγές από άλλη χώρα j

Ο συγκεκριμένος δείκτης παίρνει τιμές σε κλίμακα μεταξύ του 0 και του 1 ή παρουσιάζεται σε ποσοστό %. Όταν η τιμή είναι 0 (κατώτατη), τότε σημαίνει ότι η συγκεκριμένη χώρα i δεν έχει καθόλου εισαγωγές στο προϊόν που εξετάζουμε, ενώ όταν

η τιμή είναι 1 (ανώτατη), τότε σημαίνει ότι η χώρα i είναι η μοναδική εισαγωγέας στο εξεταζόμενο προϊόν (Kim&Marion 1997).

5. Δείκτης της ανταγωνιστικότητας του εμπορίου, TC (Trade Competitiveness)

Ο δείκτης της ανταγωνιστικότητας του εμπορίου (TC) εμφανίζει εάν μια χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς ένα εξεταζόμενο προϊόν. Ο δείκτης παίρνει τιμές από -1 έως +1. Εάν ο $TC > 0$ τότε υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα μιας χώρας i ως προς ένα προϊόν j . Αντίθετα, εάν ο $TC < 0$ υπάρχει συγκριτικό μειονέκτημα (Han *etal.* 2009).

Ο δείκτης αυτός ορίζεται ως:

$$TC_{ij} = \frac{X_{ij} - M_{ij}}{X_{ij} + M_{ij}}$$

Όπου:

X: οι αξίες εξαγωγών

M: οι αξίες των εισαγωγών

i : το προϊόν, και

j : η χώρα

6. Δείκτης ΙΙΤ (Intra – Industry Trade)

Ο δείκτης ΙΙΤ ή δείκτης του Grubel – Lloyd είναι ευρέως διαδεδομένος και δείχνει τη συσχέτιση των εισαγωγών με τις εισαγωγές ενός προϊόντος για μια χώρα (Rodas – Martini 1998).

Η εξίσωση του ΙΙΤ ορίζεται ως:

$$IIT_i = 1 - \frac{|X_i - M_i|}{(X_i + M_i)}$$

Όπου :

X_i = οι εξαγωγές του προϊόντος i και

M_i = οι εισαγωγές του προϊόντος i

Ο δείκτης αυτός παίρνει τιμές 0 έως 1. Όταν η τιμή τείνει προς το 0, σημαίνει ότι πραγματοποιούνται μόνο εισαγωγές ή εξαγωγές, ενώ όταν ο δείκτης τείνει προς το 1, τότε η αξία των εξαγωγών και των εισαγωγών του προϊόντος που μελετήθηκε είναι περίπου ίδια (HavrilaandGunawardana 2003).

Επίσης, για τη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας χρησιμοποιούνται ευρέως και οι δείκτες συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath. Οι δείκτες αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

7. Δείκτης Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος, RXA (Relative Export Advantage Index)

Ο δείκτης Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) υπολογίζεται από τις εξαγωγές ενός προϊόντος μια χώρας σε μια συγκεκριμένη αγορά, σε σχέση με τις εξαγωγές του ίδιου προϊόντος των υπόλοιπων χωρών στις ίδια αγορά.

Ο τύπος που μας δίνει το RXAείναι:

$$RXA_{ij} = \frac{\left(X_{ij} / \sum_r X_{ir} \right)}{\left(\sum_n X_{nj} / \sum_{nr} \sum X_{nr} \right)}$$

Όπου:

X : οι αξίες των εξαγωγών

i : το προϊόν

j : η χώρα

n : τα υπόλοιπα προϊόντα

r : οι υπόλοιπες χώρες

Ο δείκτης RXA μπορεί να πάρει τιμές από 0 έως άπειρο. Όταν είναι πάνω από 1 υπάρχει σχετικό εξαγωγικό πλεονέκτημα, ενώ αν έχει τιμές μικρότερες του 1 τότε έχει μειονέκτημα.

8. Δείκτης Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος, RMA (RelativeImportAdvantageIndex)

Ο δείκτης Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA) υπολογίζεται από τις εισαγωγές ενός προϊόντος μια χώρας σε μια συγκεκριμένη αγορά, σε σχέση με τις εισαγωγές του ίδιου προϊόντος των υπόλοιπων χωρών στις ίδια αγορά.

Ο τύπος που μας δίνει το RMA είναι:

$$RMA_{ij} = \frac{\left(M_{ij} / \sum_r M_{ir} \right)}{\left(\sum_n M_{nj} / \sum_{nr} \sum M_{nr} \right)}$$

Όπου:

M: οι αξίες των εισαγωγών

i: το προϊόν

j: η χώρα

n: τα υπόλοιπα προϊόντα

r: οι υπόλοιπες χώρες

Ο δείκτης RMA παίρνει τιμές από 0 έως άπειρο. Όταν είναι πάνω από 1 υπάρχει σχετικό εισαγωγικό πλεονέκτημα, ενώ αν έχει τιμές μικρότερες του 1 τότε έχει σχετικό εισαγωγικό μειονέκτημα.

9. Δείκτης Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA (RelativeAdvantageTradeIndex)

Ο δείκτης Σχετικού Εμπορικού Πλεονάσματος (RTA) είναι η διαφορά των δύο προηγούμενων δεικτών.

$$RTA_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij}$$

Ο δείκτης RTA μπορεί να εμφανίσει είτε αρνητικές είτε θετικές τιμές. Όταν είναι θετικός υπάρχει σχετικό εμπορικό πλεονέκτημα, στην αντίθετη περίπτωση υπάρχει σχετικό εμπορικό μειονέκτημα.

10. Δείκτης Σχετικής Ανταγωνιστικότητας, RC (Relative Competitiveness Index)

Τέλος, ο δείκτης Σχετικής Ανταγωνιστικότητας (RC) είναι η διαφορά των φυσικών λογαρίθμων των δεικτών RXA και RMA.

$$RC_{ij} = \ln(RXA_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$$

Όπου:

X: οι αξίες των εξαγωγών

M: οι αξίες των εισαγωγών

i: το προϊόν

j: η χώρα

n: τα υπόλοιπα προϊόντα

r: οι υπόλοιπες χώρες

Ln: ο φυσικός λογάριθμος

2.2 Ανάλυση δεδομένων

Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας αρχικά βρέθηκαν από τη βάση δεδομένων της Eurostat οι συνολικές εισαγωγές και εξαγωγές της ΕΕ28 για τα αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα, κωδικός προϊόντων 03. Έπειτα, ελέγχθηκαν οι υποκατηγορίες που ανήκουν στον κωδικό 03.

Η κατηγοριοποίηση των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων έγινε σύμφωνα με τους κωδικούς που χρησιμοποιεί η Eurostat. Οι οκτώ κυριότερες υποκατηγορίες των υπό μελέτη αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων παρουσιάζονται στον Πίνακα14:

Σε κάθε κατηγορία υπολογίστηκαν από τα δεδομένα της Eurostat οι εξαγωγές και οι εισαγωγές των χωρών της ΕΕ28 από και προς τις χώρες της ΕΕ28.Στη συνέχεια έγινε εστίαση στην κατηγορία που παρουσίαζε το μεγαλύτερο ενδιαφέρον (αξίες συναλλαγών) και βρέθηκαν οι κωδικοί που αντιστοιχούν στο λαβράκι. Στην παρούσα περίπτωση η υποκατηγορία με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, όπως προέκυψε, ήταν η 0302 και οι κωδικοί του λαβρακιού που χρησιμοποιήθηκαν για την εξαγωγή των δεδομένων εισαγωγών και εξαγωγών της κάθε χώρα ήταν οι 03028410 και 03026994.

Με βάση τα στοιχεία που λήφθηκαν για τους κωδικούς αυτούς βρέθηκαν οι χώρες με τις μεγαλύτερες εξαγωγές λαβρακιού στην ΕΕ28 που αποτελούν τους κύριους ανταγωνιστές της Ελλάδας για την αγορά αυτή. Τέλος, υπολογίστηκαν οι δείκτες: Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, RXCA (Revealed Export Competitive Advantage) και Δείκτης Μεριδίου Εισαγωγών, IS_i(ImportShare) οι οποίοι αναλύθηκαν για την διεξαγωγή των αποτελεσμάτων .

Πίνακας 14. Κυριότερες υποκατηγορίες αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

0301	Ψάρια ζωντανά
0302	Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης "0304"
0303	Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης "0304"
0304	Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα
0305	Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και

	ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες)ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
0306	Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες)μαλακόστρακων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
0307	Μαλάκια, ακόμα και καπνιστά, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ασπόνδυλα υδρόβια, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων(πελέτες) ασπόνδυλων υδρόβιων και άλλων από τα μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
0308	Υδρόβια ασπόνδυλα εκτός από καρκινοειδή και μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άλμη, ακόμη και καπνιστά, άλευρα, τροφές και πελέτες υδρόβιων ασπόνδυλων πλην των καρκινοειδών και των μαλακίων, κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

3.1 Διερεύνηση των υποκατηγοριών των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην ΕΕ28

Αρχικά εξετάστηκαν τα στοιχεία που αφορούν τις εξαγωγές, από τις χώρες τις ΕΕ28 εντός της ΕΕ28. Από τα δεδομένα της Eurostat των υποκατηγοριών των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 15 βρέθηκε ότι η υποκατηγορία που παρουσιάζει το μεγαλύτερο εμπορικό ενδιαφέρον είναι η 0302 όπου έφτασε τα 7,311 δισεκατομμύρια ευρώ το 2019 και την τελευταία 5ετία είχε μέσο όρο 6,970 δις Ευρώ. Δεύτερη είναι η 0304 με 4,539 δις Ευρώ το 2019 και κατά Μ.Ο. 4,153 δις τα τελευταία πέντε έτη. Και έπειτα σε φθίνουσα σειρά είναι οι κατηγορίες 0305, 0306, 0307 και 0303 με Μ.Ο. την τελευταία 5ετία 2,454, 2,176, 1,925 και 1,580 δις Ευρώ αντίστοιχα. Τέλος, οι κατηγορίες που παρουσιάζουν το μικρότερο ενδιαφέρον καθώς έχουν τις μικρότερες εξαγωγές είναι η 0301 με μέσο όρο τα 308 εκατομμύρια Ευρώ και η 0308 που προστέθηκε στη λίστα το 2012 με 21,5 εκατομμύρια Ευρώ.

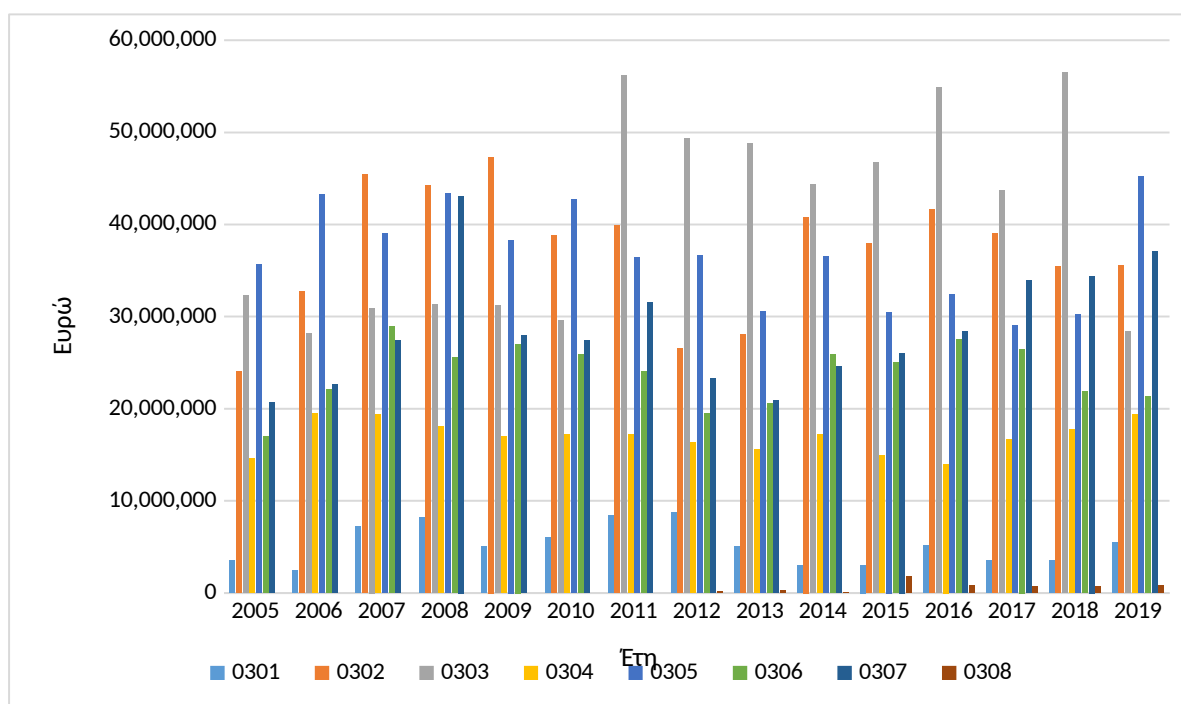
Πίνακας 15. Εξαγωγές θαλασσινών προϊόντων της ΕΕ-28 στην ΕΕ-28 σε Ευρώ

Έτη	Κωδικός προϊόντος								
	03	0301	0302	0303	0304	0305	0306	0307	0308
2005	10.883.869.105	242.709.760	2.945.907.432	912.979.828	2.525.647.037	1.247.502.071	1.511.983.898	1.074.194.355	
2006	11.946.177.335	238.779.167	3.391.639.065	1.033.023.94 1	2.621.097.336	1.343.799.582	1.687.127.513	1.171.364.076	
2007	11.905.497.890	253.849.216	3.297.785.776	1.041.312.09 1	2.619.117.368	1.411.033.010	1.747.653.235	1.199.964.884	
2008	11.697.589.283	245.574.801	3.248.558.098	1.067.609.03 5	2.544.981.789	1.359.950.074	1.643.916.700	1.129.541.990	
2009	11.330.905.318	232.318.369	3.454.058.686	984.661.666	2.449.119.354	1.255.880.108	1.467.200.132	1.055.676.009	
2010	13.074.076.685	270.876.362	4.102.187.325	1.073.422.36 6	2.742.569.200	1.498.065.234	1.653.448.198	1.303.671.930	
2011	14.158.555.587	323.532.706	4.142.161.998	1.269.800.09 3	2.962.885.135	1.726.429.958	1.746.808.989	1.497.375.978	
2012	13.991.242.423	266.142.196	4.221.927.374	1.216.791.46 1	2.927.268.532	1.733.823.515	1.805.438.676	1.341.045.802	8.786.459
2013	15.022.331.009	272.898.184	4.972.220.529	1.189.685.28 3	3.120.561.709	1.825.139.736	1.829.574.664	1.288.099.731	10.131.062
2014	16.274.337.766	255.545.877	5.479.788.898	1.244.833.80 2	3.238.831.227	1.938.026.085	1.998.057.918	1.459.252.096	9.989.451
2015	17.645.528.641	288.742.051	6.002.156.673	1.429.785.79 0	3.479.933.909	2.171.336.890	2.046.859.049	1.651.114.672	20.233.419
2016	19.859.996.931	323.920.758	7.095.626.471	1.608.056.07 9	4.008.692.539	2.383.435.426	2.185.630.550	1.894.092.787	19.443.760
2017	20.512.543.125	312.405.647	7.085.769.619	1.649.202.94 7	4.296.132.638	2.466.077.063	2.292.068.198	2.044.046.362	19.432.932
2018	21.042.800.209	315.923.040	7.357.102.526	1.602.814.83 5	4.444.960.145	2.552.390.730	2.233.012.892	2.077.834.883	22.215.086

2019	20.969.550.059	300.980.265	7.311.366.371	1.614.843.21 1	4.539.077.618	2.698.385.635	2.127.272.788	1.959.574.799	26.184.909
Μ.Ο.	15.354.333.424	276.279.893	4.940.550.456	1.262.588.16 2	3.234.725.036	1.840.751.674	1.865.070.227	1.476.456.690	17.052.135
Μ.Ο. 5 ετίας	20.006.083.793	308.394.352	6.970.404.332	1.580.940.57 2	4.153.759.370	2.454.325.149	2.176.968.695	1.925.332.701	21.502.021

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στη συνέχεια εξετάστηκαν τα στοιχεία που αφορούν τις εισαγωγές στην αγορά της Ελλάδας. Από τα δεδομένα της Eurostat προέκυψε ότι οι μεγαλύτερες εισαγωγές, με βάση τόσο τα στοιχεία των 15 προηγούμενων ετών όσο και των τελευταίων 5 ετών, γίνονται στην κατηγορία 0303, με Μ.Ο. εισαγωγών 40,8 στα 15 έτη και 46 εκατομμύρια Ευρώ στα τελευταία 5 έτη (Πιν.16). Ακολουθούν σε φθίνουσα σειρά οι κατηγορίες 0302, 0305, 0307, 0306, 0305, 0304, 0301 και τελευταία είναι η 0308, όπως φαίνεται και στο Σχήμα 8. Σε αντίθεση με τους μέσους όρους των χρονοσειρών δεδομένων, όπου παρατηρούμε ότι κατά το τελευταίο έτος η κατάταξη άλλαξε, καθώς η κατηγορία με τις μεγαλύτερες εισαγωγές στην Ελλάδα ήταν η 0305 με 45 εκ. Ευρώ, 2^η ήταν η 0307 με 37 εκ. Ευρώ, 3^η η 0302 με 35 εκ και η 0303 έφτασε στην 4^η θέση με 28,5 εκ. Ευρώ.

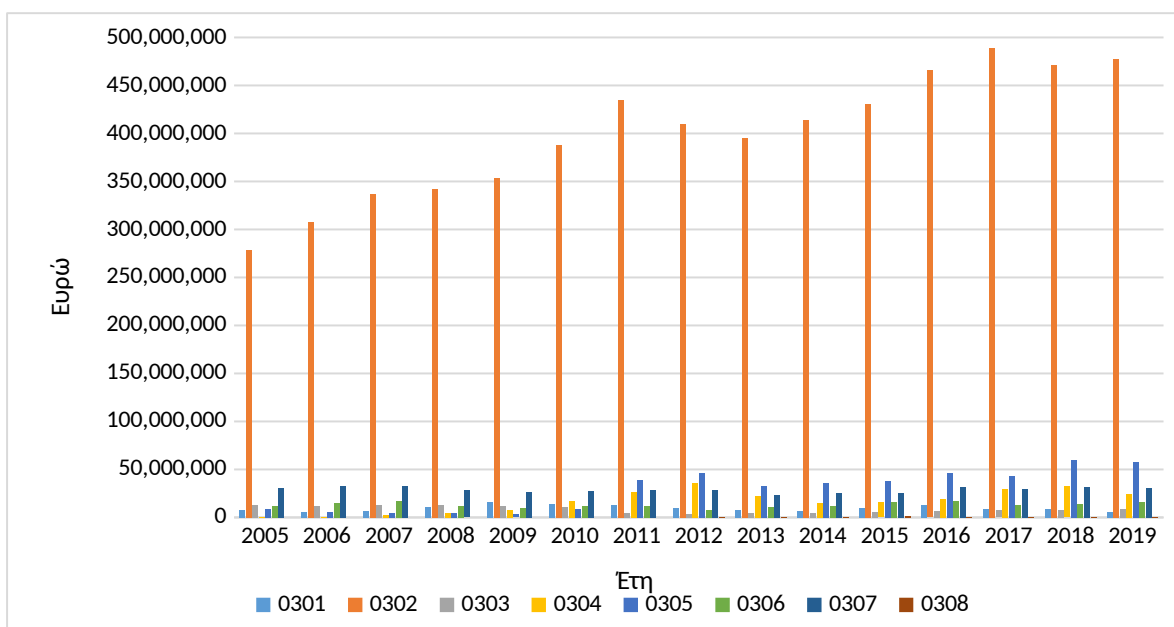
Σχήμα 8.Εισαγωγές των υποκατηγοριών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων της Ελλάδας από την ΕΕ28

Πίνακας 16. Εισαγωγές θαλασσινών της Ελλάδας από ΕΕ28 σε Ευρώ

Έτη	Κωδικός προϊόντος								
	03	0301	0302	0303	0304	0305	0306	0307	0308
2005	149.532.192	3.516.158	24.011.802	32.320.165	14.642.970	35.658.980	16.983.430	20.634.654	
2006	173.981.678	2.394.440	32.763.821	28.135.609	19.479.820	43.204.939	22.118.566	22.675.251	
2007	201.151.441	7.190.770	45.438.504	30.930.517	19.414.734	39.018.120	28.890.572	27.395.850	
2008	217.239.473	8.218.688	44.254.320	31.330.353	18.109.618	43.339.233	25.583.871	43.083.998	
2009	197.879.673	4.990.155	47.311.828	31.225.782	17.002.547	38.336.506	27.039.029	27.986.495	
2010	193.913.896	6.029.665	38.836.477	29.549.076	17.209.425	42.697.596	25.917.200	27.403.148	
2011	218.398.101	8.378.523	39.870.637	56.217.963	17.255.773	36.384.236	24.081.258	31.590.575	
2012	185.887.382	8.775.054	26.574.520	49.294.699	16.299.194	36.639.399	19.456.939	23.312.870	130.113
2013	175.642.551	5.076.429	28.027.090	48.844.697	15.570.198	30.586.222	20.544.649	20.913.710	304.611
2014	199.170.657	2.966.348	40.822.107	44.381.144	17.170.098	36.559.658	25.859.041	24.568.660	83.528
2015	193.623.083	3.036.619	37.981.952	46.762.137	14.943.432	30.505.373	25.071.361	26.050.945	1.785.946
2016	212.656.252	5.145.277	41.665.062	54.877.166	13.993.744	32.362.630	27.567.846	28.394.543	842.018
2017	201.148.616	3.509.644	39.039.326	43.701.042	16.698.115	29.003.503	26.481.860	33.896.867	691.228
2018	209.687.855	3.525.205	35.444.731	56.478.193	17.779.986	30.190.850	21.876.092	34.418.056	651.411
2019	204.607.012	5.502.174	35.547.760	28.428.990	19.386.980	45.216.742	21.291.569	37.075.425	837.375
Μ.Ο.	195.634.657	5.217.010	37.172.662	40.831.836	16.997.109	36.646.932	23.917.552	28.626.736	665.779
Μ.Ο. 5 ετίας	204.344.564	4.143.784	37.935.766	46.049.506	16.560.451	33.455.820	24.457.746	31.967.167	961.596

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Αντίστοιχα, βρέθηκαν οι εξαγωγές των υποκατηγοριών των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων της Ελλάδας προς στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 28. Όπως φαίνεται στον Σχήμα 9 το μεγαλύτερο ποσοστό εξαγωγών παρουσιάζονται στην κατηγορία 0302, με τις αξίες των συναλλαγών να είναι 400 εκ. Ευρώ την τελευταία 15ετία και να φτάνουν τα 467 εκ. Ευρώ την τελευταία 5ετία. Όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες παρουσιάζουν πολύ μικρότερο εξαγωγικό ενδιαφέρον και με μεγάλες αποκλίσεις από την πρώτη και αυτό φαίνεται όταν παρατηρήσουμε τη 2^η στην κατάταξη η οποία είναι η κατηγορία 0305 και είναι μόλις 48,7 εκ. Ευρώ κατά μέσο όρο τα τελευταία 5 έτη (Πιν. 17).

Σχήμα 9. Εξαγωγές των υποκατηγοριών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων της Ελλάδας στην ΕΕ28

Από την συγκριμένη ανάλυση προέκυψε ότι πρέπει να γίνει μια περαιτέρω διερεύνηση της κατηγορίας 0302 καθώς αποτελεί τη βασική εξαγωγική κατηγορία θαλασσινών της Ελλάδας.

Πίνακας 17.Εξαγωγές θαλασσινών της Ελλάδας στην ΕΕ28 σε Ευρώ

Έτη	Κωδικός προϊόντος								
	03	0301	0302	0303	0304	0305	0306	0307	0308
2005	352.458.490	7.710.631	278.247.276	12.446.105	829.497	8.415.375	12.085.236	30.845.677	
2006	386.014.014	5.328.690	308.081.801	12.093.341	799.127	5.658.313	15.117.517	32.988.327	
2007	414.248.312	6.716.100	336.775.157	12.269.830	2.144.953	5.015.864	16.511.687	32.871.972	
2008	415.480.052	10.500.275	342.090.497	12.625.185	4.291.234	3.999.986	12.130.798	27.950.292	
2009	433.172.320	15.983.029	353.540.375	11.831.886	7.476.156	2.964.316	10.253.952	26.900.627	
2010	485.507.538	13.986.523	388.031.551	11.030.383	16.701.575	8.950.113	11.799.359	27.708.173	
2011	561.281.857	12.377.583	434.645.608	4.231.213	25.998.437	38.349.148	11.395.098	28.773.815	
2012	544.522.200	9.579.358	409.877.720	3.644.087	35.963.564	45.798.348	7.481.811	28.236.497	50.079
2013	501.266.017	7.865.876	395.520.717	4.424.772	22.696.991	33.019.727	10.492.819	22.855.880	529.129
2014	518.883.082	6.412.293	414.431.718	4.479.288	14.714.209	35.891.869	11.860.688	25.209.448	699.656
2015	548.919.313	9.298.292	430.585.929	5.523.074	15.409.440	37.275.879	16.328.286	25.359.426	1.368.548
2016	603.450.037	13.135.206	465.554.130	6.645.961	19.167.454	45.621.355	16.800.824	31.115.424	146.841
2017	628.115.992	8.661.225	489.661.103	7.109.527	29.660.172	43.493.636	12.954.136	29.989.240	229.114
2018	632.063.644	8.246.732	471.131.042	8.067.071	32.016.870	60.251.133	13.488.902	31.128.478	533.266
2019	629.392.803	5.821.685	477.607.616	8.395.515	24.589.502	57.279.146	15.938.965	29.995.289	692.431
Μ.Ο.	510.318.378	9.441.567	399.718.816	8.321.149	16.830.612	28.798.947	12.976.005	28.795.238	531.133
Μ.Ο. 5 ετίας	608.388.358	9.032.628	466.907.964	7.148.230	24.168.688	48.784.230	15.102.223	29.517.571	594.040

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.2 Διερεύνηση εισαγωγών και εξαγωγών της κατηγορίας 0302 στην ΕΕ28

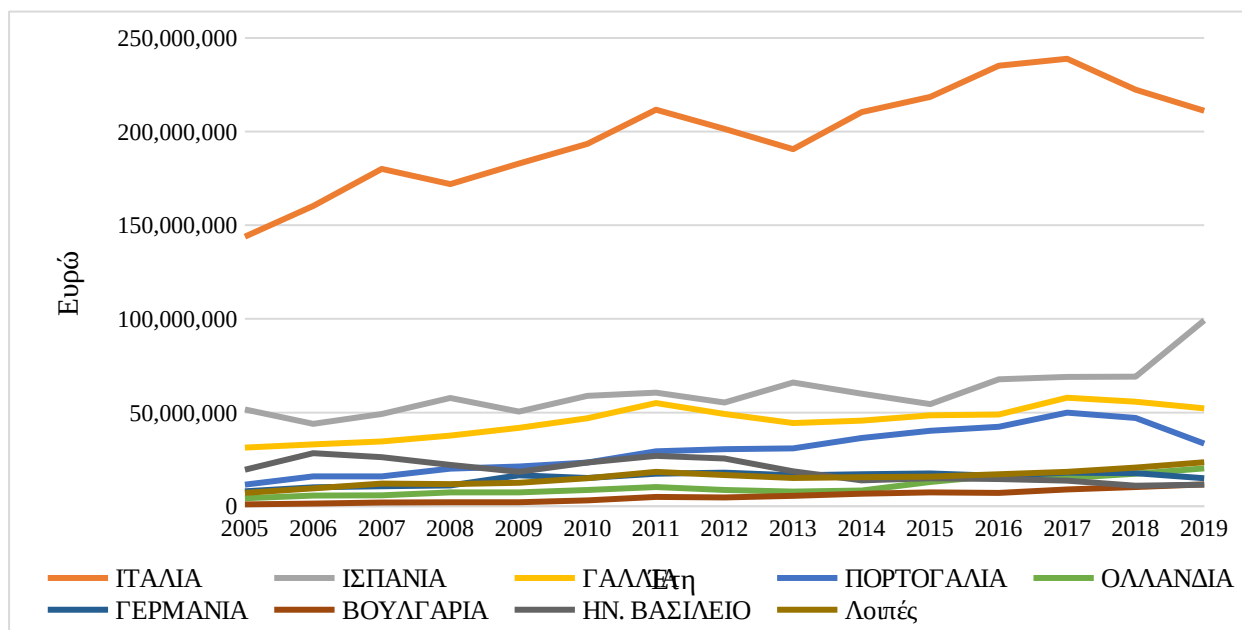
Όπως παρουσιάστηκε παραπάνω η κατηγορία 0302 είναι η κύρια εξαγωγική δύναμη της Ελλάδας στα αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα, για το λόγο αυτό διερευνήθηκαν οι κύριες ανταγωνιστικές χώρες. Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι τα ηνία την τελευταία 5ετία κρατάει σταθερά η Σουηδία με Μ.Ο. εξαγωγών 2.949 δισεκατομμύρια Ευρώ. Δεύτερη στις εξαγωγές είναι η Δανία με Μ.Ο. συναλλαγών 1.220 δις Ευρώ, ενώ μια θέση πιο κάτω είναι η Ελλάδα με 466,9 εκατομμύρια ευρώ και τέταρτο είναι το Ην. Βασίλειο με 448,2 εκατομμύρια ευρώ Ακολουθούν, όπως φαίνεται στον Πίνακα 18, η Ισπανία, η Ολλανδία και η Γαλλία, ενώ οι υπόλοιπες χώρες που ακολουθούν υστερούν αρκετά σε σχέση με τις αρχικές αλλά και με τη χώρα μας.

Πίνακας 18.Εξαγωγές προϊόντων της κατηγορίας 0302 από τις χώρες της ΕΕ28 στην ΕΕ28 σε Ευρώ

Χώρα / Έτος	2015	2016	2017	2018	2019	Μ.Ο.
ΣΟΥΗΔΙΑ	2.503.531.588	3.124.225.772	2.818.652.909	3.207.700.200	3.095.791.125	2.949.980.319
ΔΑΝΙΑ	1.064.071.265	1.259.132.124	1.278.662.806	1.269.089.567	1.232.616.915	1.220.714.535
ΕΛΛΑΔΑ	430.585.929	465.554.130	489.661.103	471.131.042	477.607.616	466.907.964
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	337.618.406	377.157.803	500.107.912	470.992.709	555.280.913	448.231.549
ΙΣΠΑΝΙΑ	377.722.037	397.195.141	390.402.550	385.858.821	391.323.600	388.500.430
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	222.180.856	310.535.065	356.486.965	361.759.920	379.428.334	326.078.228
ΓΑΛΛΙΑ	231.258.453	238.258.841	227.551.550	234.629.324	214.268.799	229.193.393
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	183.089.985	208.944.194	187.262.335	161.115.729	134.804.309	175.043.310
ΙΤΑΛΙΑ	129.784.277	135.392.222	130.178.021	128.770.522	134.919.323	131.808.873
ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ	121.294.520	131.155.930	138.679.804	119.837.030	143.835.474	130.960.552
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	111.421.870	115.023.447	161.930.902	114.334.996	134.446.834	127.431.610
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	16.669.471	24.546.986	114.455.075	148.533.707	126.558.820	86.152.812
ΒΕΛΓΙΟ	83.581.300	91.802.438	77.054.529	73.710.107	73.348.257	79.899.326
ΚΡΟΑΤΙΑ	55.308.455	60.741.547	67.223.919	71.078.461	75.888.717	66.048.220
ΤΣΕΧΙΑ	29.891.194	57.681.351	60.525.473	36.625.499	32.098.826	43.364.469
ΠΟΛΩΝΙΑ	28.389.610	23.265.629	20.396.590	39.735.510	48.935.498	32.144.567
ΛΕΤΟΝΙΑ	26.850.815	26.870.652	19.238.705	15.029.546	12.740.773	20.146.098
Λουπές	48.906.642	48.143.199	47.298.471	47.169.836	47.472.238	47.798.077

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από την περαιτέρω ανάλυση των εξαγωγών της κατηγορίας 0302 της Ελλάδας προς τις χώρες της ΕΕ28 βρέθηκε ότι η κύρια εισαγωγική χώρα είναι η Ιταλία, όπου εισάγει από την Ελλάδα τα τελευταία 15 χρόνια κατά Μ.Ο. 198 εκ. Ευρώ σε προϊόντα του κωδικού 0302, ενώ τα τελευταία 5 έτη αυξήθηκε στα 225 εκ. Ευρώ (Σχήμα 10). Η Ισπανία ακολουθεί με εισαγωγές από το 2005 αξίας 60,9 εκ. Ευρώ και η Γαλλία είναι η 3^η χώρα με αγορές αξίας 45,5 εκ. Ευρώ. Όπως μπορεί να παρατηρηθεί στον Πίνακα 19 οι ποσότητες εξαγωγών την τελευταία 5ετία έχουν αυξηθεί σε όλες τις χώρες σχέση με το μέσο όρο των τελευταίων 15 ετών.

Σχήμα 10. Εξαγωγές κωδικού 0302 της Ελλάδας στις χώρες της ΕΕ28

Πίνακας 19.Εξαγωγές κωδικού 0302 της Ελλάδας στην ΕΕ28 σε Ευρώ

Έτη	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΛΟΙΠΕΣ
2005	143.937.980	51.636.702	31.390.480	11.577.743	4.265.616	7.946.862	936.262	19.443.396	7.112.235
2006	160.227.014	44.023.611	32.977.585	15.909.612	5.718.459	10.014.588	1.346.291	28.346.688	9.517.953
2007	180.155.196	49.297.214	34.650.324	15.965.137	5.768.829	10.656.826	1.947.309	26.234.429	12.099.893
2008	171.897.387	57.778.521	37.729.563	19.990.380	7.463.386	11.140.600	2.178.587	22.059.553	11.840.417
2009	182.971.043	50.462.523	41.921.761	21.239.862	7.347.791	16.543.418	2.092.896	18.392.270	12.568.811
2010	193.522.552	58.997.965	46.962.038	23.295.093	8.740.671	15.151.362	3.072.062	23.332.458	14.957.350
2011	211.699.042	60.700.304	55.001.831	29.340.365	10.249.308	17.432.853	4.931.733	26.920.014	18.370.158
2012	201.422.800	55.373.072	49.184.003	30.514.423	8.745.594	17.864.609	4.629.839	25.439.302	16.704.078
2013	190.554.463	66.050.240	44.441.618	30.866.209	7.853.865	16.514.685	5.521.933	18.612.704	15.105.000
2014	210.462.043	60.137.426	45.744.070	36.473.886	8.439.514	17.115.524	6.703.146	13.831.967	15.524.142
2015	218.584.922	54.471.141	48.587.003	40.349.212	12.874.892	17.519.544	7.419.443	14.941.931	15.837.841
2016	235.212.611	67.788.042	48.981.993	42.373.679	16.354.471	16.186.939	7.061.860	14.488.638	17.105.897
2017	238.858.639	69.003.957	57.881.047	49.926.823	15.015.153	17.928.213	9.036.596	13.603.209	18.407.466
2018	222.300.842	69.119.928	55.731.678	47.098.423	17.324.055	17.585.640	10.311.060	10.979.006	20.680.410
2019	211.164.107	99.204.155	52.250.538	33.391.106	20.145.800	14.924.256	11.614.154	11.462.496	23.451.004
Μ.Ο.	198.198.043	60.936.320	45.562.369	29.887.464	10.420.494	14.968.395	5.253.545	19.205.871	15.285.510
Μ.Ο. 5 ετίας	225.224.224	71.917.445	52.686.452	42.627.849	16.342.874	16.828.918	9.088.623	13.095.056	19.096.524

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.3 Διερεύνηση του εμπορίου λαβρακιού στην αγορά της ΕΕ28

Πιο συγκεκριμένα, επειδή τα προϊόντα λαβρακιού της κατηγορίας 0302 είναι από τα κύρια εξαγωγικά προϊόντα των θαλασσινών της Ελλάδας διερευνήθηκε ο ανταγωνισμός μεταξύ των κυριότερων χωρών που εξάγουν τα ίδια προϊόντα στην ΕΕ28. Αρχικά, βρέθηκαν σε παγκόσμια κλίμακα οι χώρες απ' όπου γίνονται εισαγωγές λαβρακιού στην ΕΕ28. Σύμφωνα με τα δεδομένα που προέκυψαν, οι κύριες χώρες που εξάγουν προϊόντα από λαβράκι που εντάσσονται στην υποκατηγορία 0302 είναι η Ελλάδα, η Τουρκία, η Ισπανία, η Ολλανδία, η Κροατία, η Γαλλία και η Ιταλία. Όπως παρατηρείται από τον Πίνακα 20 από την Ελλάδα εισάγεται τα τελευταία 5 χρόνια το 40,73 % της συνολικής ποσότητας λαβρακιού, ακολουθεί η Τουρκία απ' όπου λαμβάνει το 24,07 %. Από την Ισπανία προέρχεται το 9,64 %, από την Ολλανδία το 9,21 %, ενώ με μικρότερα ποσοστά συμμετέχουν η Κροατία, Γαλλία και η Ιταλία με 5,88, 3,15 και 2,07 % αντίστοιχα. Όλες οι υπόλοιπες χώρες παγκοσμίως παρέχουν στην ΕΕ28 μόλις το 5,26 %.

Ακολούθησε ο προσδιορισμός των κύριων χωρών της ΕΕ28 που εισάγουν λαβράκι από την Ελλάδα (Πιν.21). Το μεγαλύτερο ποσοστό τα τελευταία 5 έτη το εισάγει η Ιταλία (55,62 %), η Ισπανία αποτελεί τη 2^η κύρια αγορά της Ελλάδας (13,14 %) και 3^η είναι η Γαλλία (10,41 %). Σε μικρότερα ποσοστά, από 9,31 έως 1,18 % εισάγουν από την Ελλάδα η Πορτογαλία, η Ολλανδία, η Βουλγαρία, η Γερμανία, η Ρουμανία και το Ην. Βασίλειο. Οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ28 εισάγουν σε ποσοστά μικρότερα του 1%.

Έπειτα στις χώρες που προαναφέρθηκαν ότι εισάγουν λαβράκι από Ελλάδα έγινε μια προσπάθεια διερεύνησης της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού

σε σχέση με το λαβράκι της Τουρκίας, της Ισπανίας, της Ολλανδίας, της Κροατίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας.

Πίνακας 20.Εισαγωγές ΕΕ28 σε λαβράκι από τις χώρες παγκοσμίως σε Ευρώ

Έτη/Χώρα	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ
2005	97.034.132	40.876.227	6.000.896	5.270.701	3.690.360	25.014.929	8.752.087	9.719.009
2006	99.389.439	41.297.313	13.074.960	3.529.191	3.847.924	27.860.747	3.359.009	9477079
2007	126.891.865	59.351.773	11.450.309	8.449.354	4.705.574	30.856.265	5.940.274	10690407
2008	117.903.851	53.823.432	9.241.491	14.147.869	3.686.312	30.951.536	8.818.281	9917510
2009	110.355.933	48.173.074	11.206.159	13.346.394	4.015.103	24.467.627	7.137.710	9794564
2010	148.044.129	34.385.094	18.446.973	20.687.255	4.481.675	22.559.878	5.223.976	9998275
2011	166.308.687	33.255.600	21.637.553	19.438.167	7.569.715	25.489.150	8.499.229	16419257
2012	170.045.481	32.945.992	22.425.374	19.521.095	6.724.266	19.506.263	3.882.020	14186015
2013	151.723.770	50.141.988	26.418.986	27.291.687	7.321.789	19.636.520	6.046.148	13705319
2014	134.561.600	64.951.319	28.146.150	30.422.208	11.274.606	16.587.269	7.683.702	13402102
2015	138.212.970	77.145.131	35.311.568	37.257.648	18.765.779	15.401.446	7.457.770	16276343
2016	156.180.760	86.569.065	41.527.248	37.384.769	23.361.174	13.589.187	6.950.424	22590082
2017	166.070.951	97.492.533	35.440.895	37.476.012	22.889.149	12.117.448	8.783.266	21318879
2018	170.295.105	106.339.246	36.841.675	35.506.796	26.467.833	10.202.735	7.832.554	19377549
2019	172.881.770	107.319.727	41.120.440	34.082.757	24.634.869	10.788.060	9.838.084	22699531
Ποσοστό 2019 (%)	40,84	25,35	9,71	8,05	5,82	2,55	2,32	5,362
Μ.Ο 5ετίας	160.728.311	94.973.140	38.048.365	36.341.596	23.223.761	12.419.775	8.172.420	20.743.088
Ποσοστό 5ετίας(%)	40,73	24,07	9,64	9,21	5,88	3,15	2,07	5,26

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Πίνακας 21.Εξαγωγές της Ελλάδας σε λαβράκι στις χώρες της ΕΕ28 σε Ευρώ

Έτη	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΛΟΙΠΕΣ
2005	45.107.546	22.884.819	10.086.837	3.390.168	543.768	290.489	1.302.957	124.955	11.223.499	2.079.094
2006	43.784.778	15.907.633	10.972.602	4.064.378	261.853	459.301	1.111.383	322.101	20.086.666	2.418.744
2007	61.556.254	19.802.340	12.611.495	8.360.155	491.410	194.882	1.426.296	361.831	19.578.832	2.508.370
2008	50.002.278	20.337.362	14.744.632	10.325.327	1.491.204	572.962	1.439.064	153.762	16.348.405	2.488.855
2009	52.231.821	15.572.096	14.410.048	9.988.107	1.357.963	886.160	2.001.752	305.198	11.487.578	2.115.210
2010	73.817.736	19.513.871	17.187.850	10.715.005	1.502.577	1.421.887	2.893.440	490.231	17.298.587	3.202.945
2011	86.718.821	18.235.217	20.051.305	8.973.810	2.382.446	1.457.624	3.118.588	762.316	21.264.845	3.343.715
2012	86.136.231	19.202.358	17.620.870	10.125.190	3.716.617	1.719.796	4.817.281	743.759	22.804.407	3.158.972
2013	77.533.818	23.113.895	14.007.344	8.749.587	3.159.942	2.593.773	4.031.538	821.499	15.647.211	2.065.163
2014	81.131.297	18.718.195	12.187.698	6.667.790	3.279.172	2.168.599	2.621.425	958.272	5.343.476	1.485.676
2015	80.220.290	17.259.108	14.269.851	11.153.877	3.327.265	2.105.075	3.089.586	1.164.688	4.116.033	1.507.197
2016	88.705.976	18.188.916	16.951.668	14.907.478	6.055.927	1.948.457	3.262.082	1.348.363	2.465.551	2.346.342
2017	90.296.692	19.802.438	17.855.222	19.141.608	6.354.677	2.588.065	4.099.902	1.785.235	2.212.115	1.934.997
2018	95.084.953	19.120.000	18.121.667	17.526.440	7.315.569	2.848.024	3.721.910	2.273.168	2.325.004	1.958.370
2019	92.944.314	31.307.363	16.505.647	12.107.879	6.151.195	3.531.417	3.004.483	2.900.438	2.224.212	2.204.822
Ποσοστό 2019 (%)	53,76	18,11	9,55	7,00	3,56	2,04	1,74	1,68	1,29	1,28
Μ.Ο 5ετίας	89.450.445	21.135.565	16.740.811	14.967.456	5.840.927	2.604.208	3.435.593	1.894.378	2.668.583	2.074.408
Ποσοστό 5ετίας (%)	55,62	13,14	10,41	9,31	3,63	1,62	2,14	1,18	1,66	1,29

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ιταλίας

Η αγορά της Ιταλίας αποτελεί την σημαντικότερη αγορά για το ελληνικό λαβράκι. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 22 όπου παρουσιάζονται οι εισαγωγές της Ιταλίας σε λαβράκι, η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο κομμάτι της αγοράς την τελευταία 15ετία και αξιοσημείωτο είναι ότι οι εξαγωγές της έχουν διπλασιαστεί μέσα στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα(45,1 εκ. Ευρώ το 2005 σε 92,9 εκ. Ευρώ το 2019). Το μερίδιο αγοράς της Τουρκίας που ακολουθεί με περίπου 26 εκ. Ευρώ, είναι σημαντικό μεν αλλά παρατηρούμε ότι η ποσότητα έμεινε σταθερή σε σχέση με το 2005- αν και είχε μια πτωτική τάση μέχρι το 2011 (7,9 εκ. Ευρώ)- επανάκαμψε και επέστρεψε στα πρότερα επίπεδα. Η τρίτη χώρα σε εξαγωγές στην Ιταλία στις μέρες μας έχει φτάσει να είναι η Κροατία περνώντας τη Γαλλία που ήταν μέχρι πρότινος, καθώς από το 2005 μέχρι το 2019 είχε αύξηση κατά 444,56 % ενώ η Γαλλία είχε πτώση κατά 70,47 %.

Πίνακας 22.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Ιταλίας (Ευρώ)

Έτος	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2005	45.107.546	26.574.903	729.734	122.788	3.424.848	10.450.211	86.410.030
2006	43.784.778	16.915.001	2.358.334	218.515	3.620.956	12.730.991	79.628.575
2007	61.556.254	17.730.628	2.341.894	248.882	4.412.692	14.906.354	101.196.704
2008	50.002.278	14.663.607	1.689.679	497.509	3.349.476	14.428.138	84.630.687
2009	52.231.821	15.286.843	1.193.144	659.612	3.762.805	11.641.653	84.775.878
2010	73.817.736	8.251.410	2.143.293	1.061.482	4.243.256	10.622.686	100.139.863
2011	86.718.821	7.903.789	3.018.611	2.018.076	7.143.348	12.906.479	119.709.124
2012	86.136.231	10.923.472	3.887.313	1.353.409	6.080.712	7.620.782	116.001.919
2013	77.533.818	11.200.710	5.341.763	1.448.963	6.078.597	7.497.898	109.101.749
2014	81.131.297	17.247.295	5.632.143	2.021.918	7.774.385	5.862.137	119.669.175
2015	80.220.290	23.598.720	9.359.557	3.012.521	13.099.828	5.210.710	134.501.626
2016	88.705.976	26.313.344	11.025.392	2.957.658	16.335.558	3.953.235	149.291.163
2017	90.296.692	26.491.248	8.975.019	2.908.503	17.220.107	3.626.782	149.518.351
2018	95.084.953	22.915.542	10.505.596	2.265.112	20.721.565	3.232.340	154.725.108
2019	92.944.314	26.326.347	9.620.469	2.957.573	18.650.286	3.085.558	153.584.547
Μεταβολή (%)	106,05	-0,94	1218,35	2308,68	444,56	-70,47	77,74

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Με τα συγκεκριμένα δεδομένα έγινε υπολογισμός του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος(RXCA).Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τον δείκτη στην αγορά της Ιταλίας, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 23, βρέθηκε ότι τιμή του δείκτη ήταν μεγαλύτερη της μονάδας για την Ελλάδα και την Τουρκία στο σύνολο των ετών. Αναλυτικότερα, ο δείκτης για την Κροατία ήταν πάνω από το 1 εκτός από το 2005 και το 2008 (Σχ.11). Για την Ισπανία, την Ολλανδία και την Γαλλία ο δείκτης ήταν <1 σε όλα τα έτη που έγινε η μελέτη. Ο δείκτης RXCA της Ελλάδας παρουσίασε μέγιστο το 2006 με τιμή 2,10 ενώ ελάχιστο το 2014 με τιμή 1,70. Επίσης, υπήρχαν αυξομειώσεις από το 2005 έως το 2010, όμως μετά παρουσίασε πτώση και έφτασε το 2019 στο 1,8, έχοντας δηλαδή μια μεταβολή -0,92 %.

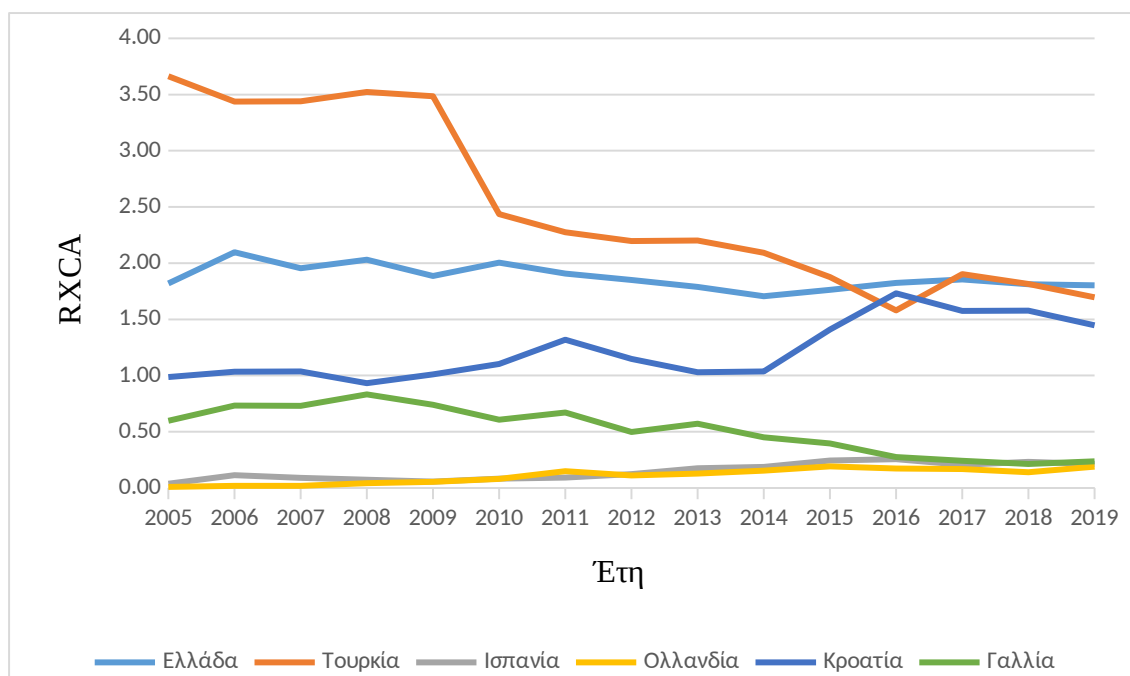
Πίνακας 23.Τιμέςτου δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ιταλίας

Ιταλία RXCA						
Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2005	1,82	3,66	0,04	0,01	0,99	0,60
2006	2,10	3,44	0,11	0,02	1,03	0,73
2007	1,95	3,44	0,09	0,02	1,04	0,73
2008	2,03	3,52	0,07	0,04	0,93	0,83
2009	1,89	3,48	0,06	0,05	1,01	0,74
2010	2,00	2,44	0,08	0,08	1,10	0,61
2011	1,91	2,28	0,09	0,15	1,32	0,67
2012	1,85	2,20	0,12	0,11	1,15	0,50
2013	1,79	2,20	0,18	0,13	1,03	0,57
2014	1,70	2,09	0,19	0,15	1,04	0,45
2015	1,76	1,88	0,24	0,19	1,41	0,39
2016	1,82	1,58	0,26	0,17	1,73	0,27
2017	1,85	1,90	0,21	0,17	1,58	0,24
2018	1,81	1,81	0,23	0,14	1,58	0,21
2019	1,80	1,70	0,21	0,19	1,45	0,24
Μεταβολή (%)	-0,92	-53,73	472,07	2035,70	46,71	-60,19
MAX	2,10	3,66	0,26	0,19	1,73	0,83
MIN	1,70	1,58	0,04	0,01	0,93	0,21
Μ.Ο.	1,87	2,51	0,15	0,11	1,23	0,52
Τυπική Απόκλιση	0,11	0,77	0,07	0,07	0,26	0,21

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Ο δείκτης για την Τουρκία αποκάλυψε σταθερή πτώση κατά τη διάρκεια των ετών, με την ελάχιστη τιμή 1,58 να παρουσιάζεται το 2016 ενώ μέγιστη είχε 3,66 το 2005. Η μεταβολή του δείκτη μέσα στα 15 έτη της μελέτης έφτασε το -53,73 %. Στην περίπτωση της Κροατίας ο δείκτης παρουσίασε αυξομειώσεις με Max = 1,73 το 2016 και Min = 0,93 το 2008, κλείνοντας το 2019 με μεταβολή +46,71 %. Όσον αφορά τις χώρες που ο δείκτης ήταν < 1, η Ισπανία παρουσίασε μεταβολή +472,07 %, η Ολλανδία +2035,70 % καθώς από το 0,01 το 2005 έφτασε στο 0,19 % το 2019 και τέλος ο δείκτης για τη Γαλλία είχε σταθερά πτωτική πορεία καταγράφοντας μεταβολή -60,19 %.

Σχήμα 11. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ιταλίας

Υπολογίζοντας όμως τις τιμές ανά κιλό του λαβρακιού στην αγορά της Ιταλίας, βρέθηκε ότι υπήρχαν μεγάλες διαφορές ανάμεσα στις χώρες απ' όπου εισήγαγε καθώς και μεγάλες διακυμάνσεις με την πάροδο του χρόνου (Πίνακας 24). Σύμφωνα με τα δεδομένα αυτά βγαίνει το συμπέρασμα ότι η Τουρκία είναι η πιο ανταγωνιστική στην

αγορά της Ιταλίας, ακολουθώντας στη 2^η θέση η Ελλάδα και στην 3^η η Κροατία. Η Ελλάδα είναι περισσότερο ανταγωνιστική στην αγορά της Ιταλίας σε σχέση με την Ισπανία, την Ολλανδία, την Κροατία και την Γαλλία.

Πίνακας 24. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Ιταλίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
2005	4,61	4,02	7,98	9,16	4,61	8,54
2006	4,62	3,70	9,26	7,64	4,44	9,11
2007	4,56	4,05	7,93	8,83	4,48	8,34
2008	4,77	4,12	8,60	9,25	4,43	8,11
2009	4,53	3,48	10,10	8,76	4,62	8,65
2010	4,42	3,58	11,38	8,57	4,10	9,62
2011	5,16	4,57	8,49	8,73	4,48	13,24
2012	5,59	4,78	9,06	8,17	5,29	10,10
2013	5,15	4,14	8,76	6,95	5,14	9,21
2014	5,15	4,62	9,21	6,33	5,42	12,28
2015	5,26	4,94	7,86	6,32	5,40	13,54
2016	5,77	4,93	7,56	6,17	6,14	14,39
2017	5,95	4,62	8,73	5,65	5,77	16,59
2018	5,15	3,87	8,82	5,20	5,70	14,03
2019	4,73	3,59	7,90	4,56	5,53	13,74
Μεταβολή (%)	2,67	-10,76	-1,08	-50,19	19,87	60,94

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.5 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της

Ισπανίας

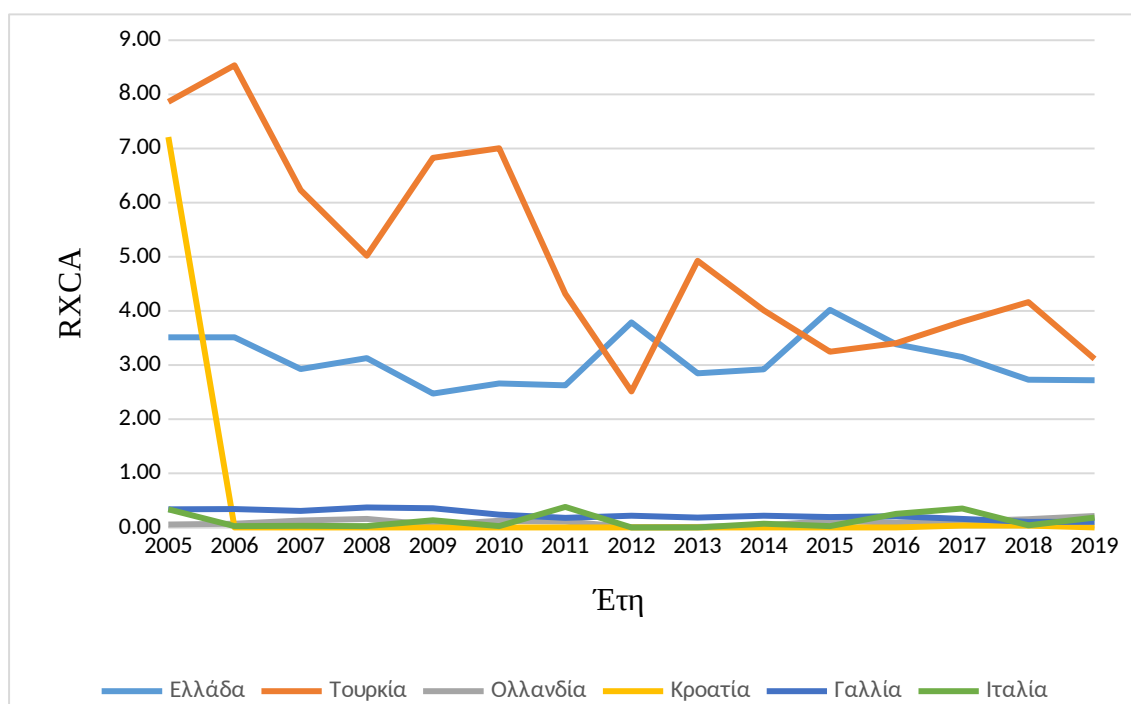
Η αγορά της Ισπανίας αποτελεί τη 2^η κύρια εξαγωγική αγορά της Ελλάδας, καθώς εισάγει την τελευταία 5ετία κατά μέσο όρο το 13,14 % των προϊόντων λαβρακιού. Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στην αγορά της Ισπανίας όσον αφορά τις εισαγωγές λαβρακιού την τελευταία 15ετία, όπως διαπιστώνεται και στον Πίνακα 25, όπου το 2019 έφτασε σε αξία τα 31,3 εκ. Ευρώ και έχοντας μια μεταβολή της τάξεως +36,80 %. Δεύτερη σε εξαγωγές στην Ισπανία έρχεται η Τουρκία, έχοντας όμως μεγάλες διακυμάνσεις στις ποσότητες που διαθέτει από το 2005 έως το 2019 και παρουσιάζοντας τελικά μεταβολή +94,14 %. Η Γαλλία και η Ιταλία ακολουθούν έχοντας όμως πώση της τάξης -56,74 και -76,78 % αντίστοιχα. Τελευταία είναι ο Ολλανδία, η οποία διαθέτει εμπορεύματα λαβρακιού αξίας μικρότερης του 1 εκ. Ευρώ καθ' όλη τη διάρκεια των ετών, παρουσιάζοντας όμως τελικά αύξηση κατά 201,15 %.

Πίνακας 25.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Ισπανίας (Ευρώ)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2005	22.884.819	7.667.213	297.938	185.717	6.189.600	2.826.495	40.051.782
2006	15.907.633	13.876.833	308.582		5.680.917	234.864	36.008.829
2007	19.802.340	15.484.080	722.916		6.140.301	222.959	42.372.596
2008	20.337.362	9.394.254	802.824		6.097.281	166.348	36.798.069
2009	15.572.096	9.536.116	195.325		4.575.198	816.847	30.695.582
2010	19.513.871	8.890.234	431.706		3.608.336	134.150	32.578.297
2011	18.235.217	8.805.261	331.603		2.789.930	1.535.767	31.697.778
2012	19.202.358	2.432.003	19.068		2.819.759	5.331	24.478.519
2013	23.113.895	9.195.610	49.940		3.381.839	7.634	35.748.918
2014	18.718.195	12.312.907	131.045		3.984.245	248.189	35.394.581
2015	17.259.108	7.752.417	294.622		3.087.072	72.621	28.465.840
2016	18.188.916	7.509.316	211.897		3.612.710	650.283	30.173.122
2017	19.802.438	11.056.397	316.836	7.428	3.184.232	987.298	35.354.629
2018	19.120.000	18.199.814	483.741	13.557	2.430.610	106.486	40.354.208
2019	31.307.363	14.885.182	897.238	720	2.677.518	656.318	50.424.339
Μεταβολή (%)	36,80	94,14	201,15	-	-56,74	-76,78	25,90

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τον δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) στην αγορά της Ισπανίας, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 26, βρέθηκε ότι τιμή του δείκτη ήταν μεγαλύτερη της μονάδας μόνο για την Ελλάδα και την Τουρκία για το σύνολο των ετών της μελέτης, καθώς και την Κροατία μόνο για το έτος 2005. Σε όλες τις χώρες παρατηρείται ότι υπάρχουν αυξομειώσεις στον δείκτη όπως φαίνεται στο Σχήμα 12, με το σύνολο των χωρών να κλείνουν τη 15ετία με αρνητική μεταβολή εκτός της Ολλανδίας που παρουσίασε αύξηση 300,13 %. Η Ελλάδα που ανταγωνίζεται κυρίως την Τουρκία παρουσίασε μέγιστο το 2015 με τιμή 4,02 και ελάχιστο το 2009 με 2,47 έχοντας τελικά μεταβολή -22,47 %, σε αντίθεση με την Τουρκία που παρουσιάζει πολύ υψηλότερους δείκτες με το μέγιστο να φτάνει 8,54 το 2006 και ελάχιστο να καταγράφεται το 2012 με τιμή 2,51 και συνολική μεταβολή -60,41 %.

Σχήμα 12. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ισπανίας

Πίνακας 26. Τιμές του δείκτη RXCAγια το λαβράκι στην αγορά της Ισπανίας

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	3,51	7,86	0,05	7,21	0,33	0,34
2006	3,51	8,54	0,07	-	0,34	0,03
2007	2,92	6,23	0,13	-	0,31	0,03
2008	3,13	5,02	0,16	-	0,37	0,02
2009	2,47	6,83	0,05	-	0,36	0,13
2010	2,66	7,00	0,12	-	0,24	0,03
2011	2,63	4,31	0,11	-	0,18	0,38
2012	3,79	2,51	0,01	-	0,22	0,00
2013	2,85	4,93	0,01	-	0,18	0,00
2014	2,92	4,01	0,04	-	0,22	0,07
2015	4,02	3,24	0,12	-	0,19	0,02
2016	3,38	3,41	0,09	-	0,21	0,25
2017	3,15	3,80	0,12	0,04	0,16	0,35
2018	2,73	4,16	0,15	0,04	0,11	0,04
2019	2,72	3,11	0,21	0,00	0,10	0,18
Μεταβολή (%)	-22,47	-60,41	300,13	-99,98	-69,01	-45,17
MAX	4,02	8,54	0,21	7,21	0,37	0,38
MIN	2,47	2,51	0,01	0,00	0,10	0,00
M.O.	3,09	5,00	0,10	1,82	0,23	0,13
Τυπική Απόκλιση	0,46	1,86	0,06	-	0,09	0,14

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τις τιμές ανά κιλό που υπολογίστηκαν για την αγορά της Ισπανίας, πρόεκυψε ότι η Τουρκία είναι πιο ανταγωνιστική από την Ελλάδα καθώς σε όλα τα χρόνια για τα οποία έγινε η μελέτη εκτός του 2014 εξήγαγε με τιμές φτηνότερες της Ελλάδας (Πιν.27). Ανταγωνιστική ως προς την τιμή ήταν και η Ιταλία από το 2005 έως το 2010 καθώς και από το 2015 έως το 2019 που όμως σύμφωνα με τα δεδομένα πρέπει να υπάρχουν ελλιπή στοιχεία κατά τις καταγραφές. Το ίδιο παρουσιάζεται και για την περίπτωση της Γαλλίας, που ενώ από το 2005 έως το 2012 πουλούσε πολύ ακριβά έπειτα παρουσιάζονται μεγάλες διακυμάνσεις στις τιμές με την τιμή να πέφτει στα 1,71 E/Kg το 2015 και να εκτοξεύεται το 2017 στα 16,22 E/Kg. Η Κροατία όσες χρονιές παρουσίασε εξαγωγές στην Ισπανία πουλούσε σε ανταγωνιστικές τιμές σε σχέση με

όλες τις άλλες χώρες και τέλος η Ολλανδία όλα τα έτη της μελέτης εξήγαγε στην Ισπανία με τιμές υψηλότερες σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη χώρα εκτός τους 2013 που είχε την χαμηλότερη τιμή της στα 4,54 €/Kg.

Πίνακας 27. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Ισπανίας (Ευρώ/kg)

Έτη	ΕΛΛΑΔ Α	ΤΟΥΡΚΙΑ Α	ΟΛΛΑΝΔΙΑ Α	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ Α	ΙΤΑΛΙΑ
2005	4,38	4,05	13,73	3,24	9,30	4,44
2006	4,10	3,96	17,05	-	8,80	4,23
2007	4,43	4,16	11,91	-	10,82	3,33
2008	4,85	4,31	11,10	-	10,34	3,55
2009	4,29	3,77	12,60	-	10,52	3,79
2010	4,26	3,78	10,90	-	10,45	3,36
2011	5,17	4,58	14,29	-	9,42	9,41
2012	4,95	4,39	8,29	-	11,28	6,66
2013	4,68	4,15	4,54	-	5,00	7,63
2014	4,46	4,64	6,86	-	2,12	53,95
2015	5,02	4,97	8,28	-	1,71	4,54
2016	5,23	4,76	7,57	-	3,92	0,47
2017	5,21	4,61	6,25	4,95	16,22	0,72
2018	4,77	3,95	5,27	5,02	3,17	4,02
2019	4,70	3,53	5,16	3,60	13,40	1,53
Μεταβολή (%)	7,47	-12,88	-62,42	-	44,09	-65,54

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.6 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Γαλλίας

Η τρίτη μεγαλύτερη αγορά όπου εξάγει η Ελλάδα λαβράκι είναι αυτή της Γαλλίας. Και σε αυτή την περίπτωση, όπως φαίνεται από τον Πίνακα 28, η Ελλάδα είναι η κύρια προμηθευτής λαβρακιού καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων 15 ετών, παρουσιάζοντας αύξηση 63,64 %. Δεύτερη έρχεται η Ισπανία όπου από το 2005 ως το 2019 παρουσίασε αύξηση 1206,47 %. Έπειτα, ακολουθεί η Ολλανδία που αυξάνει σταθερά τις εξαγωγές της στην Γαλλία, και φτάνοντας από τα 1,72 εκ. Ευρώ το 2005 στα 4,98 εκ. Ευρώ το 2019, με συνολική μεταβολή +190,05 %. Η Ιταλία αυξάνει κι αυτή τις εξαγωγές της κατά τη διάρκεια της 15ετίας που γίνεται η μελέτη, καταγράφοντας μεταβολή +695,74 %. Τέλος, επειδή η Τουρκία και η Κροατία παρουσιάζουν εξαγωγές μεν αλλά κάποια έτη δε, δεν μπορούμε να εξάγουμε συνολικά αποτελέσματα και να έχουμε μια ξεκάθαρη εικόνα.

Πίνακας 28. Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Γαλλίας (Ευρώ)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ Α	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ Α	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2005	10.086.837		595.098	1.719.359		417.353	12.818.647
2006	10.972.602		2.165.592	1.368.141		199.540	14.705.875
2007	12.611.495		1.251.104	3.017.340		463.097	17.343.036
2008	14.744.632	372.124	1.083.123	3.139.101		1.417.304	20.756.284
2009	14.410.048		1.927.975	2.490.925		1.720.813	20.549.761
2010	17.187.850	54.995	3.825.217	2.558.003		1.316.188	24.942.253
2011	20.051.305		5.106.567	2.099.030		1.102.451	28.359.353
2012	17.620.870		6.952.091	2.100.449		853.958	27.527.368
2013	14.007.344	18.733	8.886.658	3.517.043		2.095.013	28.524.791
2014	12.187.698	61.044	6.692.125	3.820.012	501.060	2.511.464	25.773.403

2015	14.269.85 1		8.158.711	5.870.568	1.266.610	2.254.360	31.820.100
2016	16.951.66 8	521.691	8.791.760	4.359.811	1.768.528	2.215.857	34.609.315
2017	17.855.22 2	1.617.641	6.866.593	4.901.718	1.101.787	2.986.848	35.329.809
2018	18.121.66 7	2.758.297	7.457.522	4.705.979	1.083.990	2.860.991	36.988.446
2019	16.505.64 7	2.521.265	7.774.792	4.987.008	617.357	3.321.064	35.727.133
Μεταβολή (%)	63,64	-	1206,47	190,05	-	695,74	178,71

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

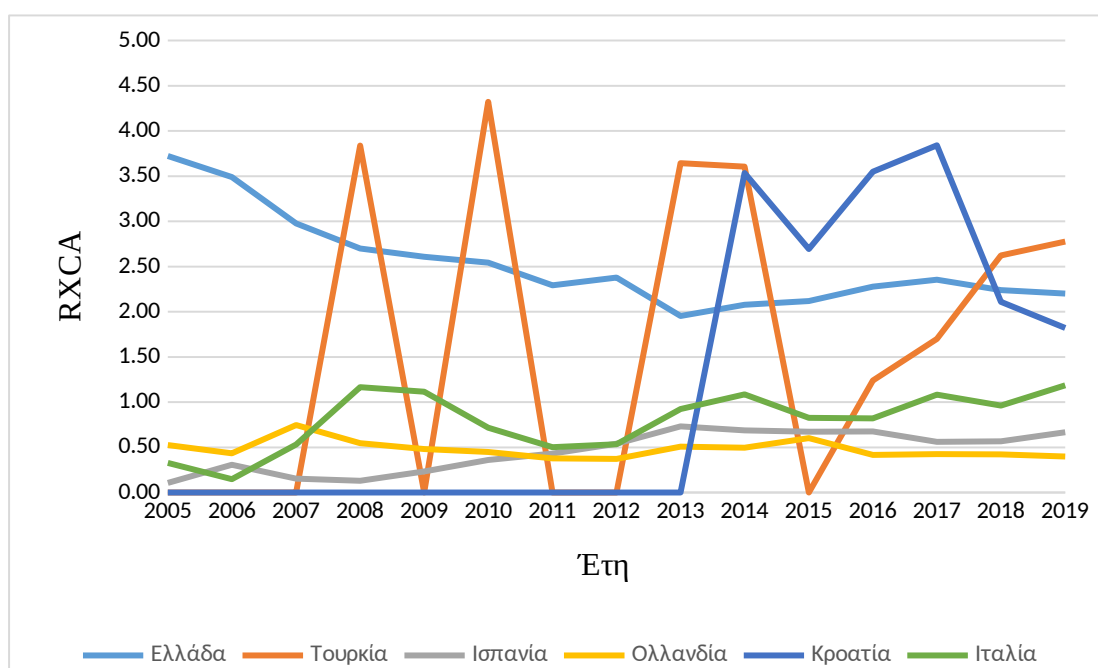
Εφαρμόζοντας τον δείκτη RXCA παρατηρούμε ότι τιμές > 1 καθ' όλη τη διάρκεια των 15 τελευταίων ετών παρουσιάζει μόνο η Ελλάδα, που όμως φθίνει με την πάροδο των χρόνων με μεταβολή $-40,93\%$ (Πιν. 29). Η μέγιστη τιμή για την Ελλάδα εμφανίστηκε το 2005 με 3,72 και η μικρότερη το 2013 με 1,95. Τιμές μεγαλύτερες της μονάδας έχουν και η Τουρκία και η Κροατία σε όσα έτη παρουσιάζουν εξαγωγές λαβρακιού στη Γαλλία, παρουσιάζοντας όμως μεγάλες διακυμάνσεις (Σχ.13). Επίσης, $RXCA > 1$ εμφανίζεται και στην Ιταλία τα έτη 2008, 2009, 2014, 2017 και 2019, έχοντας και στη συγκεκριμένη περίπτωση μεγάλες διακυμάνσεις του δείκτη και με μεταβολή αύξησης κατά $261,99\%$. Τέλος, η Ολλανδία και η Ισπανία σε όλα τα έτη είχαν τιμές μικρότερες του 1, και οι συνολικές μεταβολές που παρουσίασαν ήταν $-24,00\%$ για την περίπτωση της Ολλανδίας και $+521,87\%$ για την Ισπανία.

Πίνακας 29. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Γαλλίας

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	3,72	-	0,11	0,52	-	0,33
2006	3,49	-	0,31	0,43	-	0,15
2007	2,98	-	0,15	0,75	-	0,53
2008	2,70	3,84	0,13	0,55	-	1,17
2009	2,61	-	0,23	0,48	-	1,12
2010	2,54	4,32	0,36	0,45	-	0,72
2011	2,29	-	0,43	0,38	-	0,50
2012	2,38	-	0,54	0,37	-	0,53
2013	1,95	3,64	0,73	0,51	-	0,92
2014	2,08	3,60	0,69	0,50	3,53	1,09
2015	2,12	-	0,67	0,60	2,69	0,82

2016	2,28	1,24	0,67	0,41	3,55	0,82
2017	2,35	1,70	0,56	0,43	3,84	1,08
2018	2,24	2,62	0,57	0,42	2,11	0,96
2019	2,20	2,77	0,67	0,40	1,82	1,18
Μεταβολή (%)	-40,93	-	521,87	-24,00	-	261,99
MAX	3,72	4,32	0,73	0,75	3,84	1,18
MIN	1,95	1,24	0,11	0,37	1,82	0,15
Μ.Ο.	2,53	2,97	0,45	0,48	2,92	0,79
Τυπική Απόκλιση	0,51	-	0,22	0,10	-	0,32

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 13. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Γαλλίας

Συνεχίζοντας με τον υπολογισμό των τιμών της κάθε χώρας που εισήγαγε λαβράκι η Γαλλία, η πιο ανταγωνιστική στο χρονικό διάστημα της δεκαπενταετίας φαίνεται να είναι η Ελλάδα με μια όμως βαθύτερη ανάλυση είναι η Τουρκία σε όσα χρόνια βέβαια παρουσίασε εξαγωγές. Δεύτερη είναι η Ελλάδα έχοντας όμως αύξηση στην τιμή της τάξης του 19,76 %. Τρίτη πιο ανταγωνιστική χώρα είναι η Ιταλία παρουσιάζοντας και μια μείωση στην τιμή πώλησης κατά 8,69 % και έπειτα

ακολουθούν η Ισπανία, η Ολλανδία και η Κροατία που όμως λόγω των μεγάλων διακυμάνσεων που παρουσιάζουν στις τιμές τους , δεν μπορούν να εξαχθούν σαφή συμπεράσματα. Αυτό που μπορούμε να πούμε είναι ότι στην περίπτωση της Ισπανίας παρατηρήθηκε μια αύξηση 27,12 % ενώ και στην περίπτωση της Ολλανδίας υπήρξε μια αύξηση μικρότερου όμως μεγέθους, 1,71 % (Πίνακας 30).

Πίνακας 30. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Γαλλίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	4,20	-	5,78	4,64	-	5,06
2006	4,83	-	4,41	8,11	-	5,85
2007	4,83	-	6,37	6,03	-	6,36
2008	5,01	4,57	6,16	6,49	-	6,57
2009	4,60	-	4,99	6,47	-	4,95
2010	4,91	3,72	5,76	6,89	-	5,37
2011	5,49	-	5,94	7,31	-	6,18
2012	6,07	-	6,80	7,49	-	6,54
2013	4,50	5,06	6,44	6,50	-	5,53
2014	5,57	5,45	6,56	6,96	6,87	5,76
2015	5,76	-	7,14	6,30	6,66	5,26
2016	5,84	5,65	7,04	6,56	5,82	5,72
2017	5,71	4,92	7,99	5,12	6,08	5,50
2018	5,28	4,38	8,06	5,05	7,30	5,22
2019	5,03	3,91	7,34	4,72	7,21	4,62
Μεταβολή (%)	19,76	-	27,12	1,71	-	-8,69

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.7 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Πορτογαλίας

Από τις εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Πορτογαλίας βρέθηκε ότι οι 2 κύριοι προμηθευτές είναι η Ελλάδα και Ισπανία, με μέγιστο να παρουσιάζει η Ελλάδα τα 17,5 εκ. Ευρώ το 2018 και η Ισπανία τα 17,2 εκ. Ευρώ το 2019. Η συνολική

μεταβολή στα συνολικά ποσά εξαγωγών ήταν +257,15 % για την Ελλάδα και +288,99 % για την Ισπανία (Πίνακας 31). Οι δύο αυτές χώρες καλύπτουν σχεδόν τη συνολική ζήτηση λαβρακιού από την Πορτογαλία, με ένα μικρό ποσοστό να μοιράζεται σε Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία και Τουρκία που όμως παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες όπως, πολύ μεγάλες διακυμάνσεις και μη εμφάνιση εξαγωγών σε όλα τα έτη μέσα στην τελευταία 15ετία.

Πίνακας 31.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Πορτογαλίας (Ευρώ)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2005	3.390.168		4.433.400	18.091	36.451	8.762	7.886.872
2006	4.064.378		7.841.137	19.990	42.769	1.895	11.970.169
2007	8.360.155		6.610.018		861		14.971.034
2008	10.325.327		5.827.605			24.780	16.177.712
2009	9.988.107	7.560	7.383.819		12.169	43.590	17.435.245
2010	10.715.005		11.604.099		162.908	30.960	22.512.972
2011	8.973.810		11.221.939		363.585	55.063	20.614.397
2012	10.125.190	12.434	8.790.575		303.335	41.663	19.273.197
2013	8.749.587	10.350	10.133.690		224.466		19.118.093
2014	6.667.790	116.243	14.370.972		613		21.155.618
2015	11.153.877	386.521	16.248.030	1.363	348.550		28.138.341
2016	14.907.478	427.541	18.871.374	6.336	638.957		34.851.686
2017	19.141.608	44.783	15.890.568	1.253.824	346.976		36.677.759
2018	17.526.440	1.121.580	13.918.714	3.580.397	535.131		36.682.262
2019	12.107.879	2.597.599	17.245.578	2.510.183	1.307.614	319.770	36.088.623
Μεταβολή (%)	257,15	-	288,99	-	-	-	357,58

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

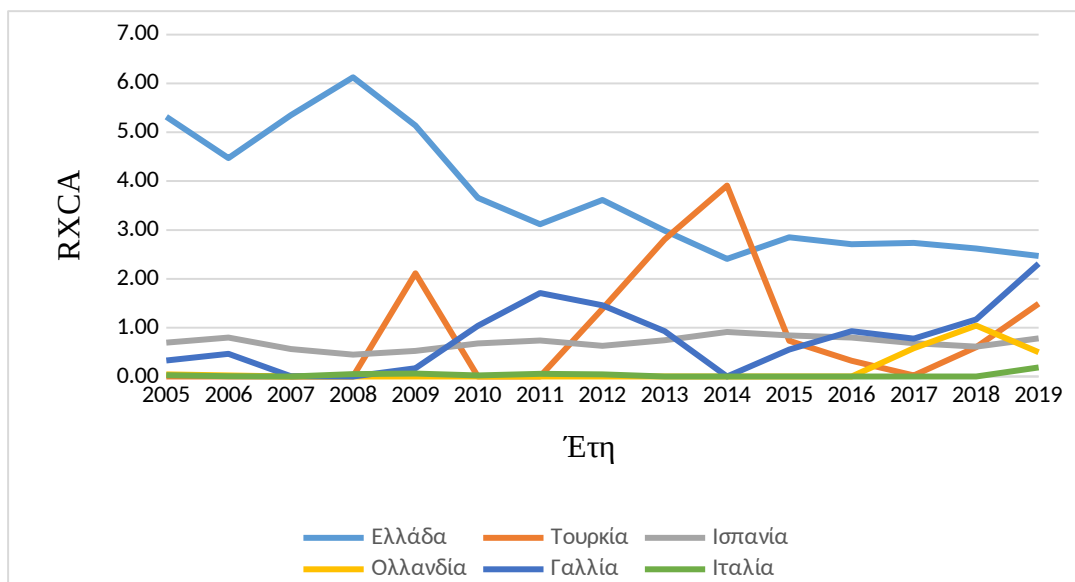
Από τα αποτελέσματα που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τον δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) στην αγορά της Πορτογαλίας, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 32, βρέθηκε ότι τιμή του δείκτη ήταν μεγαλύτερη της μονάδας μόνο για την Ελλάδα σε όλα τα έτη της μελέτης,

παρουσιάζοντας όμως μείωση κατά 53,53 %. Τιμές μεγαλύτερες του 1 παρουσίασαν επίσης η Τουρκία τα έτη 2009, 2012, 2013, 2014 και 2019, η Γαλλία το 2010, 2011, 2012, 2018 και 2019, καθώς και η Ολλανδία το 2018. Για τις χώρες αυτές όμως δεν υπάρχουν σε όλα τα χρόνια καταγραφές οπότε δεν μπορούν να βγουν επιπλέον συμπεράσματα. Τέλος, η Ισπανία σε όλα τα χρόνια για τα οποία γίνεται η μελέτη παρουσίασε τιμές $RXCA < 1$, έχοντας αυξομειώσεις στον δείκτη με τελική μεταβολή +12,16 % (Σχ.14).

Πίνακας 32. Τιμές του δείκτη $RXCA$ για το λαβράκι στην αγορά της Πορτογαλίας

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	5,31	-	0,70	0,04	0,33	0,03
2006	4,47	-	0,80	0,02	0,47	0,01
2007	5,35	-	0,56	-	0,01	-
2008	6,13	-	0,45	-	-	0,05
2009	5,14	2,11	0,53	-	0,17	0,06
2010	3,66	-	0,68	-	1,04	0,02
2011	3,11	-	0,74	-	1,71	0,05
2012	3,61	1,39	0,63	-	1,46	0,05
2013	2,99	2,80	0,74	-	0,93	-
2014	2,41	3,91	0,91	-	-	-
2015	2,85	0,73	0,84	0,00	0,55	-
2016	2,71	0,32	0,80	0,00	0,93	-
2017	2,74	0,02	0,68	0,58	0,78	-
2018	2,62	0,60	0,61	1,04	1,17	-
2019	2,47	1,49	0,78	0,50	2,31	0,19
Μεταβολή (%)	-53,53	-	12,16	-	-	-
MAX	6,13	3,91	0,91	1,04	2,31	0,19
MIN	2,41	0,02	0,45	0,00	0,01	0,01
Μ.Ο.	3,70	-	0,70	-	-	-

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 14. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Πορτογαλίας

Οι τιμές που εισήγαγε η Πορτογαλία από την Ελλάδα, την Τουρκία, την Ισπανία, την Ολλανδία, τη Γαλλία και την Ιταλία υπολογίστηκαν και παρουσιάζονται στον Πίνακα 33. Η Ελλάδα ήταν πιο ανταγωνιστική ως προς την Ισπανία και την Γαλλία σε όλα τα έτη που γίνεται η μελέτη, παρουσιάζοντας μια μεταβολή +5,11 % έναντι της Ισπανίας που είχε πάντα μεγαλύτερες τιμές και είχε αύξηση κατά 25,52 %. Η Ιταλία από την πλευρά της όσα χρόνια εξήγαγε στην Πορτογαλία γιατί δεν είχε εξαγωγές όλη την δεκαπενταετία ήταν ανταγωνιστικότερη έναντι όλων των χωρών εκτός από το 2009 που η Τουρκία είχε την χαμηλότερη τιμή πώλησης (2,52 E/kg).

Πίνακας 33. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Πορτογαλίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	4,24	-	5,20	4,41	8,28	3,98
2006	3,73	-	4,41	4,76	8,39	3,79
2007	3,96	-	4,70	-	4,31	-
2008	3,81	-	4,83	-	-	3,18
2009	3,66	2,52	4,64	-	8,69	3,11
2010	4,42	-	5,79	-	10,93	2,87

2011	4,56	-	5,32	-	7,48	3,40
2012	4,71	4,78	5,78	-	7,80	2,82
2013	4,33	3,45	5,73	-	9,59	-
2014	4,64	4,73	5,59	-	-	-
2015	5,08	5,46	5,94	6,82	8,26	-
2016	5,02	5,50	6,21	5,28	6,65	-
2017	5,19	5,60	6,87	5,16	16,06	-
2018	4,88	4,70	7,23	4,35	10,02	-
2019	4,45	4,46	6,52	3,95	11,33	3,77
Μεταβολή (%)	5,11	-	25,52	-	-	-

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.8 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ολλανδίας

Τα δεδομένα εισαγωγών λαβρακιού της αγοράς της Ολλανδίας, όπως φαίνονται στον Πίνακα 34, έδειξαν ότι η κύρια χώρα εισαγωγής είναι η Τουρκία καθ' όλη τη διάρκεια της 15ετίας, με το μέγιστο να καταγράφεται το 2017 με 27,88 εκ. Ευρώ και τελική μεταβολή +581,09 %. Δεύτερη ακολουθεί σε εξαγωγές στην Ολλανδία η Ελλάδα με σταθερή άνοδο από το 2005 έως το 2019 έχοντας καταγράψει μεταβολή +1.031,22 %. Η Γαλλία, η Ισπανία και η Ιταλία ακολουθούν με μικρότερες ποσότητες καταγράφοντας αύξηση όλες κατά 20,70 %, 1.375,55 % και 8.570,30 %, αντίστοιχα. Η Κροατία, τέλος, έχει παρουσιάσει πολύ μικρές εξαγωγές στην Ολλανδία και συγκεκριμένα από το 2015 έως το 2019.

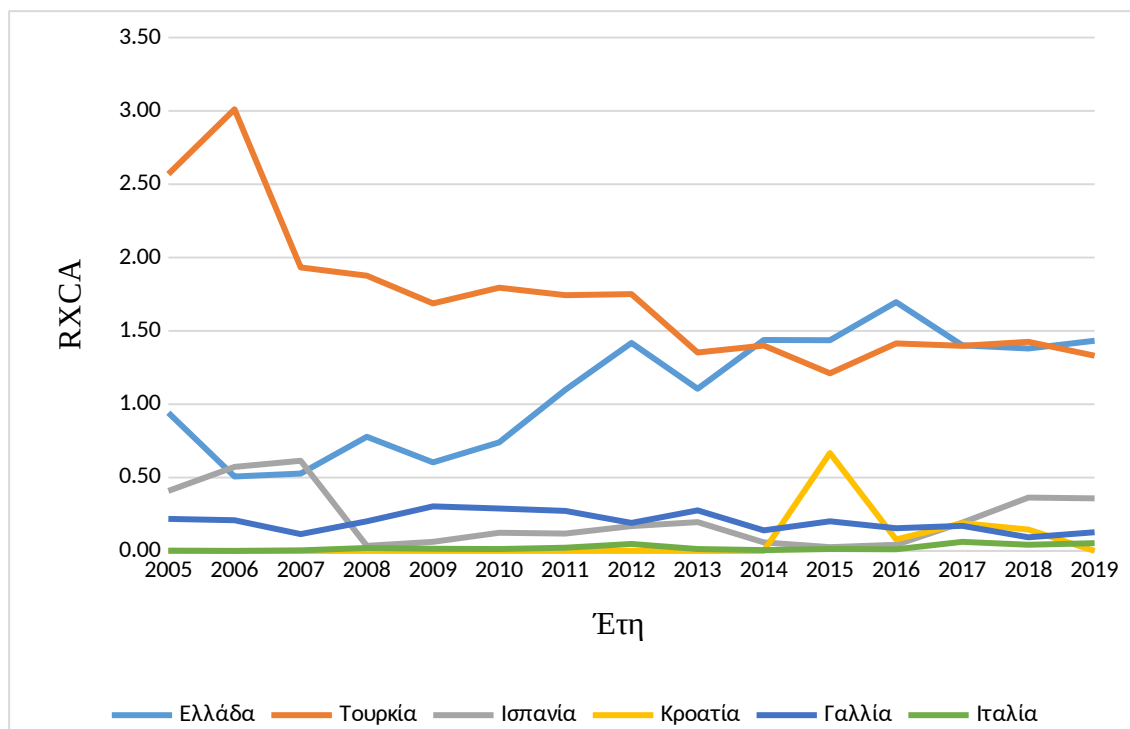
Πίνακας 34.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Ολλανδίας (Ευρώ)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2005	543.768	3.805.631	119.251		458.997	872	4.928.519

2006	261.853	3.923.996	216.881		391.623	33	4.794.386
2007	491.410	9.030.625	488.896		358.400	3.198	10.372.529
2008	1.491.204	11.132.834	27.888		783.144	18.135	13.453.205
2009	1.357.963	9.634.130	40.507		708.278	11.128	11.752.006
2010	1.502.577	9.193.029	84.522		941.619	8.884	11.730.631
2011	2.382.446	8.098.368	81.206		912.928	13.647	11.488.595
2012	3.716.617	11.229.001	156.916		1.075.502	29.387	16.207.423
2013	3.159.942	20.224.040	212.568		1.116.438	23.400	24.736.388
2014	3.279.172	22.491.658	70.000		562.960	16.177	26.419.967
2015	3.327.265	23.030.595	25.739	6.548	563.478	22.809	26.976.434
2016	6.055.927	19.402.070	115.365	277	661.061	21.003	26.255.703
2017	6.354.677	27.879.367	694.533	6.274	908.088	157.953	36.000.892
2018	7.315.569	27.576.690	1.219.158	5.362	545.680	116.893	36.779.352
2019	6.151.195	25.919.782	1.759.609	2	554.001	75.605	34.460.194
Μεταβολή (%)	1031,22	581,09	1375,55	-	20,70	8570,30	599,20

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Υπολογίζοντας τον δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ολλανδίας βρέθηκε ότι η Τουρκία είχε σε όλα τα έτη τιμές μεγαλύτερες της μονάδας καθώς επίσης και η Ελλάδα από το 2011 έως το 2019 (Πιν. 35). Η τιμή του RXCA για την Τουρκία έφθινε με την πάροδο των χρόνων, με τελική μεταβολή -48,17 %, σε αντίθεση με την Ελλάδα που ενώ είχε αυξομειώσεις στην τιμή του δείκτη , έκλεισε με μια μεταβολή +52,10 %. Το μέγιστο που καταγράφηκε για την Ελλάδα ήταν 1,70 το 2016 και το ελάχιστο 0,51 το 2006, ενώ για την Τουρκία το μέγιστο ήταν το 3,01 το 2006 και το ελάχιστο το 1,21 το 2015. Η Ισπανία, η Ιταλία και η Γαλλία είχαν τιμές < 1 καθ' όλη τη 15ετία με έντονες διακυμάνσεις (Σχ.15). Για την Κροατία υπάρχουν καταγραφές από το 2015 έως το 2019 γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει την πραγματοποίηση συγκρίσεων σε σχέση με τις άλλες χώρες, αλλά σε αυτά τα έτη ο δείκτης είναι <1.

Σχήμα 15. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ολλανδίας

Πίνακας 35. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ολλανδίας

ΕΤΗ	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	0,94	2,57	0,41	-	0,22	0,00
2006	0,51	3,01	0,57	-	0,21	0,00
2007	0,53	1,93	0,61	-	0,11	0,00
2008	0,78	1,88	0,03	-	0,20	0,02
2009	0,60	1,69	0,06	-	0,30	0,01
2010	0,74	1,79	0,12	-	0,29	0,01
2011	1,10	1,74	0,12	-	0,27	0,02
2012	1,42	1,75	0,17	-	0,19	0,05
2013	1,11	1,35	0,20	-	0,28	0,01
2014	1,44	1,40	0,06	-	0,14	0,01
2015	1,44	1,21	0,03	0,67	0,20	0,01
2016	1,70	1,41	0,04	0,08	0,15	0,01
2017	1,40	1,40	0,19	0,19	0,17	0,06
2018	1,38	1,43	0,36	0,15	0,09	0,04
2019	1,43	1,33	0,36	0,00	0,13	0,05
Μεταβολή (%)	52,10	-48,17	-12,28	-	-41,34	2.718,91
MAX	1,70	3,01	0,61	0,67	0,30	0,06
MIN	0,51	1,21	0,03	0,00	0,09	0,00

Μ.Ο.	1,10	1,73	0,22	0,22	0,20	0,02
Τυπική Απόκλιση	0,39	0,49	0,20	-	0,07	0,02

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Στον Πίνακα 36 παρουσιάζονται οι τιμές εισαγωγής λαβρακιού στην αγορά της Ολλανδίας. Παρατηρείται ότι η Τουρκία σε γενικές γραμμές είχε τις πιο ανταγωνιστικές τιμές σε σχέση με τις υπόλοιπες ανταγωνίστριες χώρες τα περισσότερα χρόνια και παρουσιάζοντας μια μείωση στην τιμή της από το 2005 έως το 2019 κατά 14,89%. Γενικά σε όλες τις χώρες διαπιστώθηκε ότι υπήρχαν μεγάλες αυξομειώσεις στην τιμή γεγονός που παρουσίαζε ως πιο ανταγωνιστική χώρα, κάθε χρονιά κάποια διαφορετική.

Πίνακας 36. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Ολλανδίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ Α	ΙΣΠΑΝΙΑ Α	ΚΡΟΑΤΙΑ Α	ΓΑΛΛΙΑ Α	ΙΤΑΛΙΑ
2005	4,98	4,86	5,12	-	4,41	8,72
2006	4,92	4,99	5,19	-	4,20	-
2007	4,77	4,63	6,35	-	4,03	5,33
2008	5,21	4,66	3,72	-	5,88	5,33
2009	4,77	4,39	3,46	-	4,45	5,06
2010	4,59	4,59	4,40	-	5,00	4,94
2011	5,88	5,02	6,82	-	5,67	6,20
2012	5,72	5,59	7,93	-	7,39	5,65
2013	5,36	4,98	7,59	-	5,57	5,20
2014	5,78	5,17	10,45	-	9,34	5,22
2015	5,90	5,42	7,80	5,46	8,20	6,16
2016	5,71	5,57	7,12	2,77	7,72	5,12
2017	5,98	5,20	8,17	5,23	5,68	7,08
2018	5,57	4,51	9,47	4,87	7,09	7,64
2019	4,87	4,14	5,85	-	5,66	5,56
Μεταβολή	-2,02	-14,89	14,30	-	28,34	-

(%)						
-----	--	--	--	--	--	--

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.9 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Βουλγαρίας

Οι εισαγωγές λαβρακιού από την αγορά της Βουλγαρίας συνεχώς αυξάνονται όπως φαίνεται στον Πίνακα 37. Η κύρια χώρα εισαγωγών όλα τα χρόνια εκτός από το 2007 ήταν η Ελλάδα, καθώς είναι η μοναδική χώρα που εξήγαγε στη Βουλγαρία όλα τα έτη για τα οποία γίνεται η μελέτη, και το 2011 ήταν και ο αποκλειστικός προμηθευτής. Από το 2005 έως το 2019 κατέγραψε αύξηση εξαγωγών 1.115,68 %. Ο δεύτερος κύριος προμηθευτής είναι η Τουρκία, που την τελευταία 5ετία συνεχώς αυξάνει τις εξαγωγές της στην Βουλγαρία και ακολουθούν η Ισπανία, η Ολλανδία, η Γαλλία και η Ιταλία.

Πίνακας 37.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Βουλγαρίας (Ευρώ)

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2005	290.489	1.890	-	-	-	2.791	295.170
2006	459.301	-	-	-	-	6.118	465.419
2007	194.882	11.968	-	-	-	307.565	514.415
2008	572.962	180.452	-	-	-	2.564	755.978
2009	886.160	166.527	-	23.795	-	6.718	1.083.200
2010	1.421.887	9.455	-	6.173	-	-	1.437.515
2011	1.457.624	-	-	-	-	-	1.457.624
2012	1.719.796	-	-	-	-	2.771	1.722.567
2013	2.593.773	-	-	-	1.250	-	2.595.023
2014	2.168.599	207	-	5.210	20.415	-	2.194.431
2015	2.105.075	289.922	12.686	-	1.366	-	2.409.049
2016	1.948.457	430.995	83.031	-	-	-	2.462.483
2017	2.588.065	706.255	130.557	111.282	12.913	2.215	3.551.287
2018	2.848.024	834.868	124.378	-	-	-	3.807.270
2019	3.531.417	1.057.969	137.484	-	-	-	4.726.870

Μεταβολή (%)	1.115,68	-	-	-	-	-	1.501,41
---------------------	----------	---	---	---	---	---	----------

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

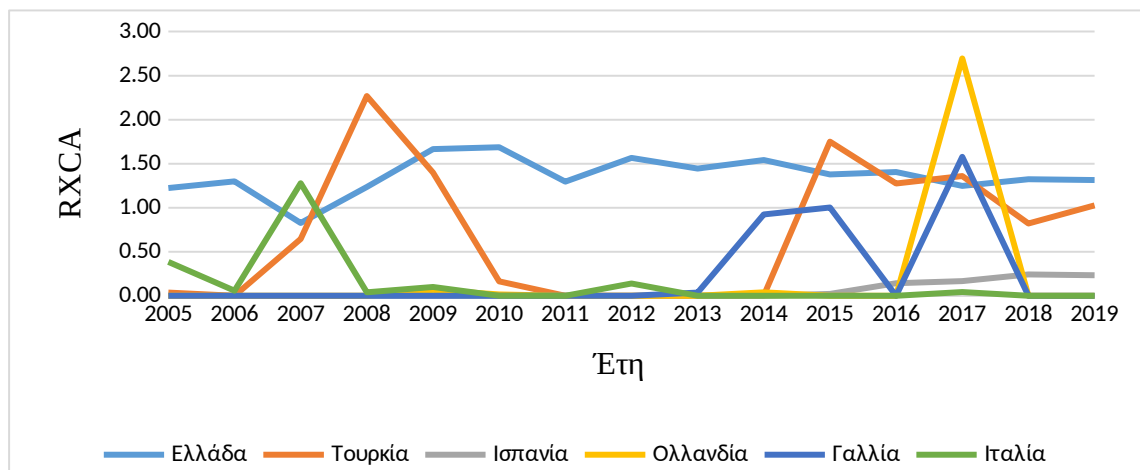
Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (Πιν.38) έδειξε ότι η Ελλάδα είχε όλα τα έτη τιμές μεγαλύτερες της μονάδας εκτός του 2007 που το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς το είχε η Ιταλία, -το συγκεκριμένο έτος που είναι και το μοναδικό - ο RXCA είχε τιμή μεγαλύτερη του 1. Ο RXCA > 1 παρουσιάστηκε επίσης στην Τουρκία τα έτη 2008,2009, 2015, 2016, 2017 και 2019, όπως επίσης και για τη Γαλλία το 2017. Η Ελλάδα παρουσίασε έντονες διακυμάνσεις (Σχ.16) κλείνοντας τη 15ετία με μια αύξηση της τάξης του 7,47 %. Για τις υπόλοιπες χώρες δεν μπορούμε να εξάγουμε σαφή συμπεράσματα καθώς δεν υπάρχουν καταγραφές για όλα τα έτη.

Πίνακας 38. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Βουλγαρίας

Έτη	ΕΛΛΑΔΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ
2005	1,22	0,04	-	-	-	0,38
2006	1,30	-	-	-	-	0,06
2007	0,83	0,64	-	-	-	1,28
2008	1,24	2,27	-	-	-	0,04
2009	1,67	1,40	-	0,07	-	0,10
2010	1,69	0,17	-	0,02	-	-
2011	1,30	-	-	-	-	-
2012	1,57	-	-	-	-	0,14
2013	1,44	-	-	-	0,04	-
2014	1,54	0,00	-	0,04	0,92	-
2015	1,38	1,75	0,02	-	1,00	-
2016	1,41	1,28	0,14	-	-	-
2017	1,25	1,36	0,17	2,69	1,58	0,04
2018	1,32	0,82	0,24	-	-	-
2019	1,31	1,03	0,23	-	-	-
Μεταβολή	7,47	-	-	-	-	-

(%)						
MAX	1,69	2,27	0,24	2,69	1,58	1,28
MIN	0,83	0,00	0,02	0,02	0,04	0,04
Μ.Ο.	1,36	0,98	0,16	0,70	0,88	0,29
Τυπική Απόκλιση	0,21	-	-	-	-	-

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 16. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Βουλγαρίας

Από τον υπολογισμό των τιμών πώλησης ανά κιλό , όπως φαίνονται στον Πίνακα 39, η Ελλάδα βρέθηκε να έχει αρκετές αυξομειώσεις στην τιμή που πουλούσε κλείνοντας την 15ετία με μια μεταβολή της τάξης του -13,45 %. Για τις υπόλοιπες χώρες δεν μπορούμε να εξάγουμε συμπεράσματα καθώς υπάρχουν πολύ μεγάλες διακυμάνσεις. Η Τουρκία φαίνεται ανταγωνιστική σε όσα έτη εξάγει στην Βουλγαρία . Επίσης ,η Ολλανδία το 2009 και η Ιταλία φαίνεται να έχει υψηλές τιμές.

Πίνακας 39. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Βουλγαρίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Γαλλία	Ιταλία
2005	5,20	1,35	-	-	-	13,96
2006	5,58	-	-	-	-	8,74
2007	5,43	3,23	-	-	-	5,76
2008	5,14	4,00	-	-	-	25,64
2009	4,79	3,71	-	3,72	-	5,60

2010	4,96	3,38	-	10,29	-	-
2011	5,42	-	-	-	-	-
2012	6,12	-	-	-	-	9,24
2013	4,95	-	-	-	12,50	-
2014	5,70	-	-	8,68	1,00	-
2015	5,85	5,02	4,70	-	13,66	-
2016	5,97	5,52	6,39	-	-	-
2017	5,61	5,11	7,77	7,18	9,22	3,69
2018	4,73	4,28	12,56	-	-	-
2019	4,50	3,64	10,74	-	-	-
Μεταβολή (%)	-13,45	169,68	128,60	93,10	-26,21	-73,55

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.10 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Γερμανίας

Από τις εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Γερμανίας διαπιστώθηκε ότι ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος τα τελευταία 15 έτη, καθώς όπως παρατηρείται από τον Πίνακα 40, η Γαλλία ήταν ο κύριος προμηθευτής από το 2005 έως το 2008, τα δεδομένα τροποποιήθηκαν από το 2009 έως το 2012 όπου οι περισσότερες εισαγωγές γινόταν από την Ελλάδα και τέλος από το 2013 έως το 2019 τα ηνία πήρε η Τουρκία. Η Ελλάδα αύξησε τις εξαγωγές της στη Γερμανία κατά 130,59 %, η Ισπανία αύξησε κατά 7.323,71 %, η Ολλανδία κατά 871,37 % και η Ιταλία κατά 63,78, ενώ αντίθετα η Γαλλία παρουσίασε μείωση 47,30 %.

Πίνακας 40.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Γερμανίας (Ευρώ)

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Κροατία	Γαλλία	Ιταλία	Σύνολο
2005	1.302.957	10.537	23.541	259.204	-	2.014.477	813.825	4.424.541
2006	1.111.383	-	210.194	224.289	-	2.495.558	857.039	4.898.463
2007	1.426.296	-	472.509	478.693	-	2.674.983	387.118	5.439.599
2008	1.439.064	62.295	391.269	660.307	-	2.404.820	324.735	5.282.490
2009	2.001.752	280.538	302.159	520.614	-	1.850.100	955.145	5.910.308
2010	2.893.440	131.408	304.460	519.391	-	2.070.536	1.658.606	7.577.841
2011	3.118.588	778.770	1.241.715	652.191	-	2.320.683	2.638.548	10.750.495

2012	4.817.281	3.002.143	1.205.510	836.008	-	2.074.175	734.777	12.669.894
2013	4.031.538	4.587.048	526.239	1.650.607	-	2.422.435	1.716.075	14.933.942
2014	2.621.425	6.170.344	486.950	2.166.923	-	2.417.945	1.794.741	15.658.328
2015	3.089.586	9.153.153	501.440	2.490.243	751.029	2.423.912	1.400.895	19.810.258
2016	3.262.082	11.548.028	879.805	2.780.852	1.608.746	1.642.879	1.254.729	22.977.121
2017	4.099.902	8.786.469	1.098.845	2.556.263	1.399.844	1.440.664	1.295.901	20.677.888
2018	3.721.910	7.292.952	1.489.977	2.784.536	1.539.572	1.171.254	1.260.532	19.260.733
2019	3.004.483	3.736.723	1.747.616	2.517.842	1.592.286	1.061.712	1.332.848	14.993.510
Μεταβολή (%)	130,59	-	7.323,71	871,37	-	-47,30	63,78	238,87

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

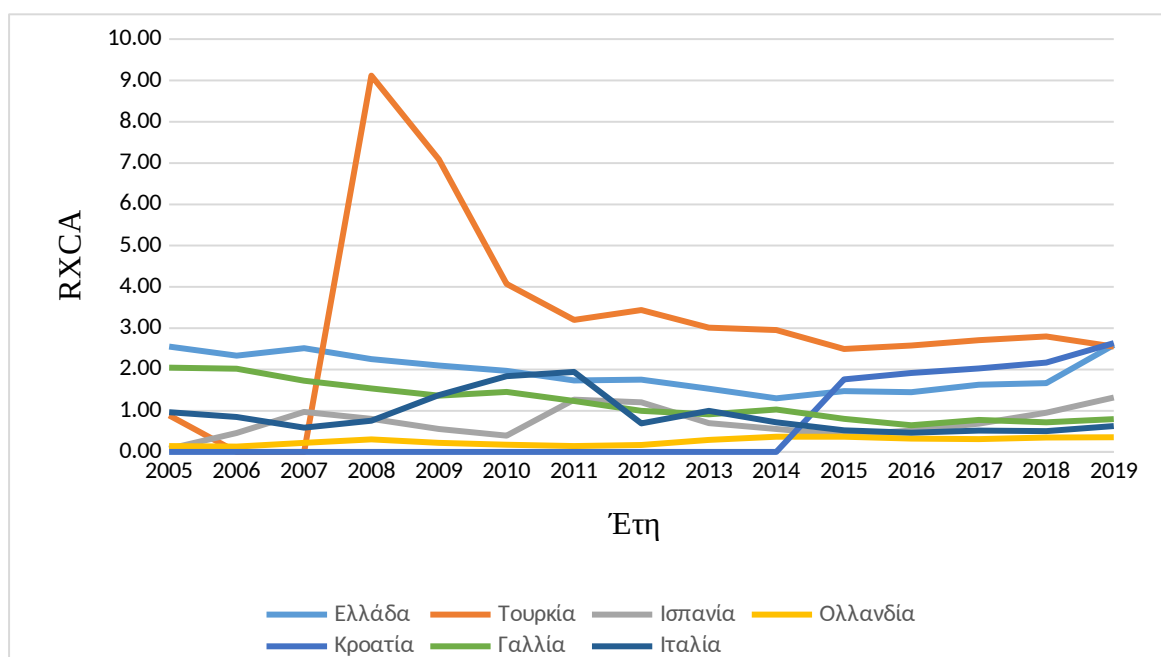
Ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος στην αγορά της Γερμανίας έδειξε ότι η Ελλάδα είχε τιμές μεγαλύτερες της μονάδας σε όλα τα χρόνια, παρουσιάζοντας μείωση από το 2005 έως το 2014 (Min = 1,30). Έπειτα παρουσίασε ξανά αύξηση μέχρι το 2019 (Max= 2,59) (Πιν.41). Η Τουρκία, επίσης, είχε τιμές μεγαλύτερες του 1 σε όλα τα χρόνια από το 2008 έως το 2019, έχοντας όμως κι αυτή φθίνουσα πορεία. Η Γαλλία είχε $RXCA > 1$ από το 2005 έως το 2011 καθώς και το 2014, τα υπόλοιπα όμως έτη είχε τιμές κάτω του 1 γεγονός που μπορεί να αιτιολογηθεί από τη μείωση των εξαγωγών που περιγράφηκε παραπάνω. Και η Ιταλία είχε $RXCA > 1$ από το 2009 έως το 2011, ενώ τα υπόλοιπα χρόνια ήταν κάτω της μονάδας και παρουσίασε επίσης μεγάλες αυξομειώσεις (Σχ.17). Ανάλογη εικόνα με την Ιταλία έχει και η Ισπανία που είχε $RXCA > 1$ το 2011, 2012 και 2019. Επιπλέον, ο δείκτης για την Κροατία είχε τιμές μεγαλύτερες του 1 από την χρονιά που ξεκίνησε να κάνει εξαγωγές στην Γερμανία (2015-2019). Τέλος, η Ολλανδία είχε όλα τα έτη τιμές μικρότερες του 1 παρουσιάζοντας όμως κατά το πέρας των ετών μια αυξητική μεταβολή +146,92 %.

Πίνακας 41. Τιμές του δείκτη $RXCA$ για το λαβράκι στην αγορά της Γερμανίας

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Κροατία	Γαλλία	Ιταλία
-----	--------	---------	---------	----------	---------	--------	--------

2005	2,56	0,88	0,08	0,15	-	2,04	0,96
2006	2,33	-	0,46	0,13	-	2,02	0,85
2007	2,52	-	0,97	0,22	-	1,73	0,59
2008	2,25	9,12	0,81	0,31	-	1,54	0,76
2009	2,10	7,09	0,55	0,22	-	1,37	1,38
2010	1,96	4,07	0,39	0,17	-	1,46	1,83
2011	1,73	3,20	1,27	0,15	-	1,23	1,94
2012	1,75	3,44	1,21	0,17	-	1,00	0,69
2013	1,53	3,01	0,70	0,29	-	0,91	1,00
2014	1,30	2,95	0,56	0,37	-	1,03	0,72
2015	1,47	2,50	0,42	0,37	1,76	0,80	0,53
2016	1,45	2,58	0,52	0,33	1,91	0,65	0,46
2017	1,63	2,71	0,69	0,31	2,02	0,78	0,52
2018	1,67	2,80	0,95	0,35	2,16	0,72	0,51
2019	2,59	2,56	1,32	0,36	2,63	0,80	0,63
Μεταβολή (%)	1,44	-	1535,14	146,92	-	-60,94	-34,44
MAX	2,59	9,12	1,32	0,37	2,63	2,04	1,94
MIN	1,30	0,88	0,08	0,13	1,76	0,65	0,46
Μ.Ο.	1,92	3,61	0,73	0,26	2,10	1,20	0,89
Τυπική Απόκλιση	0,44	-	0,36	0,09	-	0,47	0,47

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 17. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Γερμανίας

Από τον υπολογισμό των τιμών εισαγωγής λαβρακιού στην αγορά της Γερμανίας, όπως φαίνεται στον Πίνακα 42, η Τουρκία είναι η πιο ανταγωνιστική καθώς έχει τις χαμηλότερες τιμές από το 2008 έως το 2019. Η Ελλάδα ήταν η φτηνότερη σε σχέση με όλες τις άλλες ανταγωνιστικές της χώρες μόνο για τα έτη 2005 έως 2007. Γενικά παρατηρείται ότι οι τιμές εισαγωγής στη Γερμανία είναι υψηλότερες απ' όλες τις χώρες σε σχέση με τις τιμές που εξαγουν στις άλλες χώρες της ΕΕ28. Επίσης, οι τιμές δείχνουν μεγάλες διακυμάνσεις τα τελευταία 15 χρόνια κάτι το οποίο πιθανώς οφειλόταν στην προσφορά και τη ζήτηση.

Πίνακας 42. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Γερμανίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Κροατία	Γαλλία	Ιταλία
2005	5,3	5,9	6,4	7,9	-	10,6	6,3
2006	5,3	-	12,1	7,6	-	10,1	6,4
2007	5,5	-	11,9	7,5	-	11,4	6,1
2008	6,1	5,7	10,9	7,3	-	12,6	6,4
2009	5,8	5,5	8,1	8,4	-	12,3	6,9
2010	5,7	3,5	10,5	9,4	-	12,5	6,5
2011	6,6	5,0	7,7	9,7	-	13,1	7,5
2012	7,4	5,0	9,0	8,9	-	13,9	8,4
2013	6,6	4,5	12,0	6,8	-	14,0	8,4
2014	6,8	4,9	11,7	6,4	-	14,6	8,6
2015	6,6	5,2	9,3	6,8	7,3	12,8	10,5
2016	6,4	5,3	9,0	6,8	7,5	14,7	9,0
2017	6,3	4,8	9,7	7,3	8,3	16,0	9,2
2018	6,0	4,2	10,6	7,9	8,7	16,0	7,5
2019	5,2	3,8	10,2	6,6	9,4	18,1	7,2
Μεταβολή	-2,74	-	60,44	-16,43	-	70,05	14,83

(%)								
-----	--	--	--	--	--	--	--	--

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.11 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας

Από τις εισαγωγές του λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας, διαπιστώθηκε ότι η Ελλάδα είναι ο κύριος προμηθευτής της για όλα τα έτη που γίνεται η μελέτη, παρουσιάζοντας συνολικά αύξηση 2.221,19 %. Η δεύτερη μεγαλύτερη εξαγωγική χώρα στην αγορά της Ρουμανίας είναι η Ιταλία μέχρι το 2013 απ' όπου τα ηνία πήρε η Τουρκία μέχρι και το 2019. Η Ιταλία παρουσιάζει αυξομειώσεις στις εξαγωγές λαβρακιού σε αντίθεση με την Τουρκία που από το 2009 που ξεκίνησε να εξάγει στη Ρουμανία και παρουσιάζει μια αυξητική τάση. Οι υπόλοιπες χώρες που είναι ανταγωνιστές της Ελλάδας βρέθηκε ότι είχαν περιστασιακές εξαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας με αυξομειώσεις στις ποσότητες (Πιν.43).

Πίνακας 43.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας (Ευρώ)

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Κροατία	Γαλλία	Ιταλία	Σύνολο
2005	124.955	-	-	307	-	7.266	2.110	134.638
2006	322.101	-	-	4.439	-	3.324	4.829	334.693
2007	361.831	-	-	6.202	-	373	60.963	429.369
2008	153.762	-	-	2.755	-	7.724	402.924	567.165
2009	305.198	4.518	-	817	-	2.905	156.694	470.132
2010	490.231	23.994	-	1.010	-	1.076	46.854	563.165
2011	762.316	50.327	-	1.711	-	-	38.835	853.189
2012	743.759	65.839	-	-	-	-	93.552	903.150
2013	821.499	93.515	-	408	11.164	83	106.459	1.033.128
2014	958.272	224.439	-	2.021	34.047	2.603	155.545	1.376.927
2015	1.164.688	315.441	-	568	66.100	4.760	143.772	1.695.329
2016	1.348.363	433.531	-	-	35.969	-	133.564	1.951.427
2017	1.785.235	487.407	-	-	2.331	1.659	181.443	2.458.075
2018	2.273.168	693.295	1.608	-	3.666	1.054	208.161	3.180.952
2019	2.900.438	1.037.698	3.469	3.662	9.923	1.223	189.575	4.145.988

Μεταβολή (%)	2221,19	-	-	1092,83	-	-83,17	8884,60	2979,36
---------------------	---------	---	---	---------	---	--------	---------	---------

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

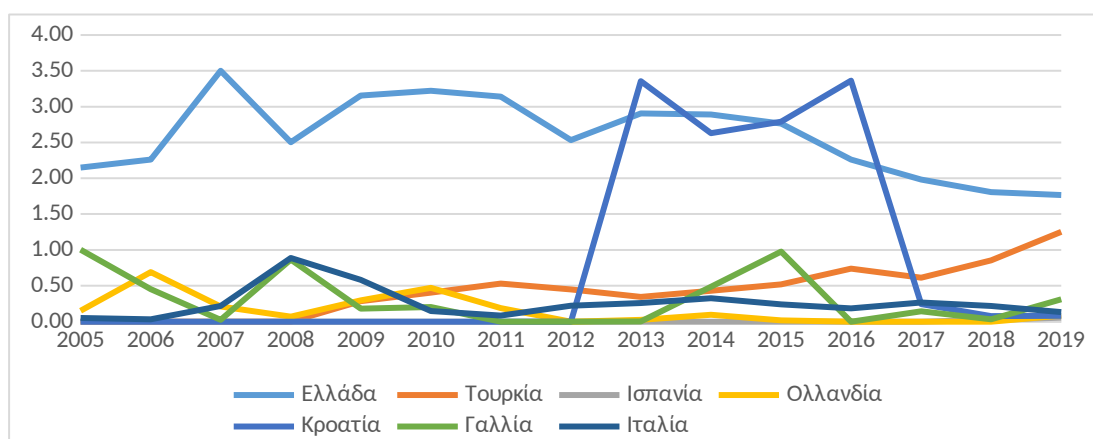
Με την εφαρμογή του δείκτη RXCA (Πιν.44), βρέθηκε ότι μόνο η Ελλάδα παρουσιάζει τιμές μεγαλύτερες της μονάδας σε όλα τα έτη που γίνεται η παρούσα μελέτη αλλά έχει αρκετές αυξομειώσεις φτάνοντας το 2019 να έχει μια μεταβολή σε σχέση με το 2005 -17,85 % (Σχ.18). Τιμές μεγαλύτερες του 1 παρουσίασαν επίσης, η Κροατία από το 2013 έως το 2016, η Γαλλία το 2005 και η Τουρκία το 2019. Η Ιταλία, η Ολλανδία και η Ισπανία παρουσιάζουν όλο το χρονικό διάστημα τιμές μικρότερες της μονάδας.

Πίνακας 44. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ρουμανίας

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Κροατία	Γαλλία	Ιταλία
2005	2,15	-	-	0,15	-	1,01	0,05
2006	2,26	-	-	0,69	-	0,45	0,03
2007	3,50	-	-	0,21	-	0,03	0,22
2008	2,50	-	-	0,07	-	0,87	0,89
2009	3,16	0,29	-	0,30	-	0,18	0,58
2010	3,22	0,41	-	0,47	-	0,20	0,15
2011	3,14	0,53	-	0,19	-	-	0,08
2012	2,53	0,45	-	-	-	-	0,22
2013	2,91	0,34	-	0,02	3,35	0,00	0,26
2014	2,89	0,43	-	0,10	2,63	0,49	0,33
2015	2,76	0,52	-	0,02	2,79	0,98	0,24
2016	2,26	0,74	-	-	3,36	-	0,19
2017	1,98	0,61	-	-	0,24	0,14	0,27
2018	1,81	0,85	0,02	-	0,08	0,03	0,22
2019	1,77	1,25	0,05	0,08	0,08	0,31	0,13
Μεταβολή (%)	-17,85	-	-	-	-	-	171,84
MAX	3,50	1,25	0,05	0,69	3,36	1,01	0,89

MIN	1,77	0,29	0,02	0,02	0,08	0,00	0,03
M.O.	2,59	-	-	-	-	-	0,26
Τυπική Απόκλιση	0,54	-	-	-	-	-	0,22

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 18. Τιμές του δείκτη RXCA για το λαβράκι στην αγορά της Ρουμανίας

Από τον υπολογισμό των τιμών εισαγωγής του λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας (Πιν.45), προκύπτει ότι η Τουρκία είναι πιο ανταγωνιστική σε σχέση με τις άλλες χώρες, καθώς από το 2009 και μετά που εξάγει στην αγορά αυτή είναι η οικονομικότερη. Η Ελλάδα ενώ ήταν η πιο ανταγωνιστική πριν την εμφάνιση της Τουρκίας, τώρα πλέον είναι η αμέσως πιο ανταγωνιστική μετά την Τουρκία, παρουσιάζοντας αυξομειώσεις στην τιμή και φτάνοντας να έχει μεταβολή -1,75 %. Έπειτα, ακολουθούν κατά σειρά η Ιταλία, η Κροατία, η Ολλανδία, η Γαλλία και τέλος η Ισπανία.

Πίνακας 45. Τιμές λαβρακιού στην αγορά της Ρουμανίας (Ευρώ/Kg)

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Κροατία	Γαλλία	Ιταλία
2005	4,88	-	-	-	-	14,53	7,03
2006	4,96	-	-	11,10	-	16,62	6,04
2007	4,89	-	-	8,86	-	-	5,21
2008	5,16	-	-	13,78	-	11,03	5,32
2009	4,69	3,01	-	-	-	14,53	5,10

2010	4,76	3,75	-	10,10	-	10,76	5,71
2011	5,65	4,62	-	8,56	-	-	7,19
2012	6,57	5,23	-	-	-	-	6,88
2013	5,81	4,68	-	-	5,07	-	9,02
2014	5,96	5,02	-	6,74	6,31	26,03	9,31
2015	5,90	5,55	-	5,68	7,34	9,52	9,98
2016	5,78	5,61	-	-	7,65	-	9,75
2017	5,58	4,88	-	-	7,77	16,59	10,31
2018	5,28	4,24	16,08	-	9,17	10,54	11,96
2019	4,80	3,89	17,35	5,23	9,02	12,23	11,15
Μεταβολή (%)	-1,75	-	-	-	-	-15,84	58,55

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.12 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου

Από τα δεδομένα τις αξίας των εισαγωγών στο Ην. Βασίλειο (Πιν.46), γίνεται εμφανές ότι η Ελλάδα ήταν η κύρια χώρα απ' όπου προμηθευόταν το Ην. Βασίλειο λαβράκι μέχρι το 2013. Έπειτα, μειώθηκαν κατά πολύ οι εξαγωγές τις Ελλάδας στην αγορά αυτή και αυξήθηκαν αυτές της Ολλανδίας όπου και παραμένει μέχρι και σήμερα ο κύριος προμηθευτής. Η Ελλάδα υπέστη μείωση δηλαδή σε σχέση με το 2005 80,18 % ενώ η Ολλανδία παρουσίασε αύξηση κατά 561,67 %. Επίσης, η Γαλλία και η Ιταλία είχαν μείωση στις εξαγωγές τους στο Ην. Βασίλειο κατά 83,29 % και 78,60 %, ενώ στον αντίποδα αύξηση παρουσίασαν η Τουρκία και η Ισπανία σε σημαντικό βαθμό.

Πίνακας 46.Εισαγωγές λαβρακιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου (Ευρώ)

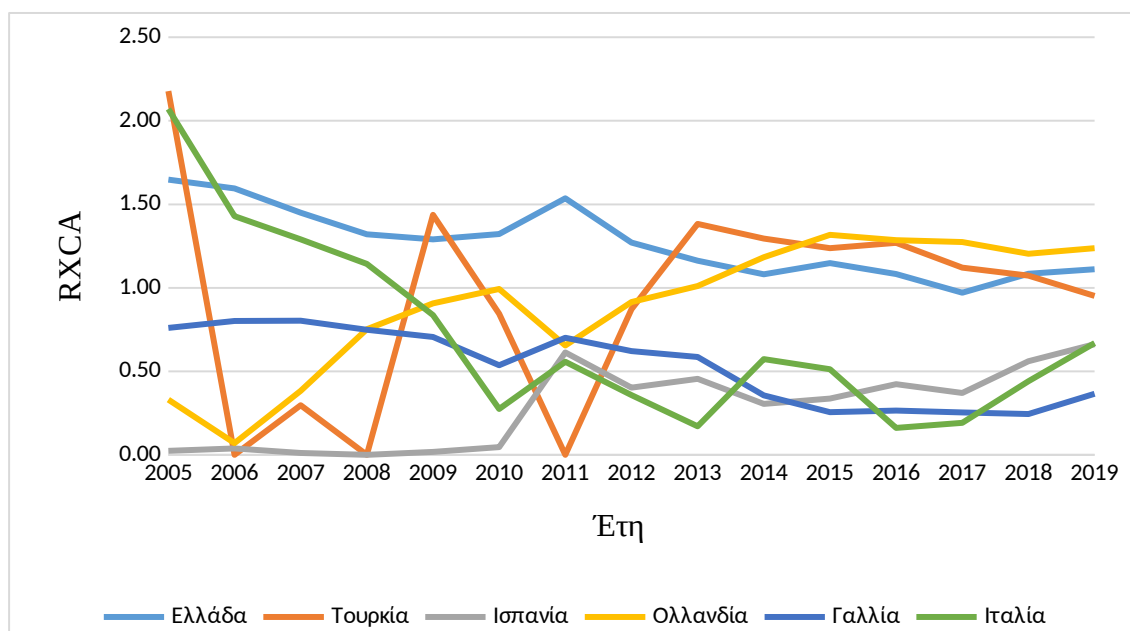
Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Γαλλία	Ιταλία	Σύνολο
2005	11.223.499	66.193	34.585	1.910.438	3.186.712	3.676.561	20.097.988
2006	20.086.666	-	102.916	321.317	3.912.808	1.033.875	25.457.58

							2
2007	19.578.832	11.266	19.829	2.352.057	4.698.224	3.137.671	29.797.879
2008	16.348.405	-	-	6.282.193	5.098.964	5.076.121	32.805.683
2009	11.487.578	1.280.951	11.772	6.694.450	3.018.841	1.839.428	24.333.020
2010	17.298.587	64.351	30.512	12.121.273	2.719.518	425.415	32.659.656
2011	21.264.845	-	491.603	9.039.298	3.762.160	792.240	35.350.146
2012	22.804.407	590.371	852.918	9.158.851	3.175.991	325.351	36.907.889
2013	15.647.211	3.850.250	967.708	13.736.602	2.455.888	101.782	36.759.441
2014	5.343.476	6.130.104	436.083	14.536.392	1.503.219	447.447	28.396.721
2015	4.116.033	4.971.809	577.873	18.038.702	1.476.008	426.832	29.607.257
2016	2.465.551	5.785.826	1.169.215	18.905.301	1.221.517	121.376	29.668.786
2017	2.212.115	8.322.910	1.064.704	18.136.711	715.145	190.660	30.642.245
2018	2.325.004	8.994.385	1.252.841	14.955.544	646.472	260.156	28.434.402
2019	2.224.212	10.653.631	1.530.321	12.640.830	532.349	786.666	28.368.009
Μεταβολή (%)	-80,18	-	-	561,67	-83,29	-78,60	41,15

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από την εφαρμογή του δείκτη RXCA στα δεδομένα προέκυψε ότι η Ελλάδα έχει τιμές μεγαλύτερες της μονάδας σε όλα τα έτη εκτός του 2017 όπου και παρουσίασε τελικά μια μείωση 32,52 % (Πιν.47). Η Τουρκία είχε $RXCA > 1$ τα έτη 2005, 2009 και από το 2013 έως το 2018, έχοντας όμως αρκετές αυξομειώσεις, και παρουσιάζοντας μέγιστη τιμή 2,18 το 2005 και ελάχιστη τιμή 0,30 το 2007. Η Ιταλία είχε τιμές μεγαλύτερες του 1 από το 2005 έως το 2008 και μετά μειώθηκε αρκετά καθώς έπεσαν και οι εξαγωγές που έκανε στο Ην. Βασίλειο. Σε αντίθετη πορεία, η Ολλανδία είχε $RXCA < 1$ από το 2005 έως το 2012, ενώ από το 2013 έως και το 2019 όπου και παρουσίασε μια αύξηση των εξαγωγών της στην αγορά η τιμή του δείκτη

έγινε > 1 (Σχ.19). Η Γαλλία και η Ισπανία είχαν σταθερά τον δείκτη $RXCA < 1$ παρουσιάζοντας και πολλές αυξομειώσεις μέσα στην τελευταία 15ετία.

Σχήμα 19. Τιμές του δείκτη $RXCA$ για το λαβράκι στην αγορά του Ην. Βασιλείου

Πίνακας 47. Τιμές του δείκτη $RXCA$ για το λαβράκι στην αγορά του Ην. Βασιλείου

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Γαλλία	Ιταλία
2005	1,65	2,18	0,02	0,33	0,76	2,07
2006	1,60	-	0,04	0,07	0,80	1,43
2007	1,45	0,30	0,01	0,38	0,80	1,29
2008	1,32	-	-	0,75	0,75	1,14
2009	1,29	1,44	0,02	0,91	0,71	0,84
2010	1,32	0,84	0,05	0,99	0,54	0,27
2011	1,54	-	0,61	0,65	0,70	0,56
2012	1,27	0,87	0,40	0,92	0,62	0,36
2013	1,16	1,38	0,45	1,01	0,59	0,17
2014	1,08	1,29	0,30	1,18	0,36	0,57
2015	1,15	1,24	0,34	1,32	0,26	0,51
2016	1,08	1,27	0,42	1,29	0,26	0,16
2017	0,97	1,12	0,37	1,27	0,25	0,19
2018	1,08	1,07	0,56	1,20	0,24	0,44

2019	1,11	0,95	0,66	1,24	0,37	0,67
Μεταβολή (%)	-32,52	-	-	274,57	-51,90	-67,71
MAX	1,65	2,18	0,66	1,32	0,80	2,07
MIN	0,97	0,30	0,01	0,07	0,24	0,16
M.O.	1,27	-	-	0,90	0,53	0,71
Τυπική Απόκλιση	0,21	-	-	0,39	0,22	0,55

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Από τις τιμές εισαγωγής λαβρακιού την αγορά του Ην. Βασιλείου, φαίνεται ότι η Ελλάδα είναι πιο ανταγωνιστική σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες στην τιμή από το 2011 έως το 2019, παρουσιάζοντας όμως μεγάλες αυξομειώσεις μέσα στην τελευταία 15ετία. Δεύτερη πιο ανταγωνιστική συνολικά φαίνεται να είναι η Ιταλία και ακολουθούν η Ολλανδία και η Τουρκία. Οι λιγότερο ανταγωνιστικές με βάση την τιμή ήταν η Γαλλία και η Ισπανία, οι οποίες έχουν αυξημένες τιμές.(Πιν.48).

Πίνακας 48.Τιμές λαβρακιού στην αγορά του Ην. Βασιλείου (Ευρώ/Kg)

Έτη	Ελλάδα	Τουρκία	Ισπανία	Ολλανδία	Γαλλία	Ιταλία
2005	5,09	2,82	10,81	5,27	6,14	4,37
2006	5,60	-	6,56	5,31	6,96	4,56
2007	5,91	8,67	6,84	5,87	6,28	4,40
2008	6,42	-	-	5,71	5,85	4,76
2009	6,04	4,20	7,36	4,82	5,76	3,97
2010	5,10	4,15	4,55	6,01	5,76	4,25
2011	5,16	-	6,18	6,21	6,11	5,31
2012	4,58	4,76	7,23	6,37	7,55	5,32
2013	3,30	5,24	5,74	5,24	6,73	4,31
2014	4,12	5,87	6,14	5,25	7,79	4,85
2015	4,58	6,04	6,30	5,49	10,31	5,31

2016	2,72	5,78	6,75	5,92	8,89	5,08
2017	2,28	5,75	9,11	4,43	9,86	4,67
2018	2,45	5,26	10,95	4,70	10,51	3,88
2019	4,21	4,46	10,06	4,84	5,01	3,79
Μεταβολή (%)	-17,23	-	-	-8,02	-18,41	-13,26

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

3.13 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του λαβρακιού στην αγορά της

Ελλάδας

Στο τελευταίο σκέλος της παρούσας διπλωματικής διατριβής μελετήθηκε για το λαβράκι, ο βαθμός διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών. Η εκτίμηση έγινε χρησιμοποιώντας της εισαγωγές της Ελλάδας σε λαβράκι (Πιν. 49) για να υπολογιστεί ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών (IS), διερευνώντας τη διεισδυτικότητα της Τουρκίας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας και των Λοιπών χωρών στην Ελληνική αγορά.

Από την αξία των εισαγωγών λαβρακιού της Ελλάδα παρατηρείται έντονη αυξομείωση στις συνολικές ποσότητες, με την ελάχιστη εισαγωγή αξίας 180.936 Ευρώ να εντοπίζεται το 2013 και μέγιστη το 2019 με αξία συναλλαγών 18.410.178 Ευρώ.

Πίνακας 49.Εισαγωγές Ελλάδας σε Λαβράκι σε Ευρώ

Έτη / Χώρα	Τουρκία	Ιταλία	Γαλλία	Ισπανία	Λοιπές	Σύνολο
2005	2.711.315	129.267	582.620	759	15.017	3.438.978
2006	6.573.048	73.397	348.297	682	10.491	7.005.915
2007	17.083.088	359.885	70.099	18.499	35.080	17.566.651
2008	17.161.159	170.868	56.400	812	5.690	17.394.929
2009	10.801.912	300.450	137.628	16.816	97.845	11.354.651
2010	6.419.793	41.235	106.500	1.427	5.554	6.574.509
2011	2.672.980	173.758	0	27.616	171.989	3.046.343
2012	1.698.231	66.559	0	2.087	8.087	1.774.964
2013	63.994	3.875		1.092	111.975	180.936
2014	129.592	3.276	16.562	155	569.672	719.257
2015	1.432.210	595.576	3.429	3.895	282.075	2.317.185
2016	3.039.521	0			2.608	3.042.129

2017	8.303.222	0		5.856	112.400	8.421.478
2018	15.513.559	2.371		1.897	34.499	15.552.326
2019	18.409.825			353	-	18.410.178

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

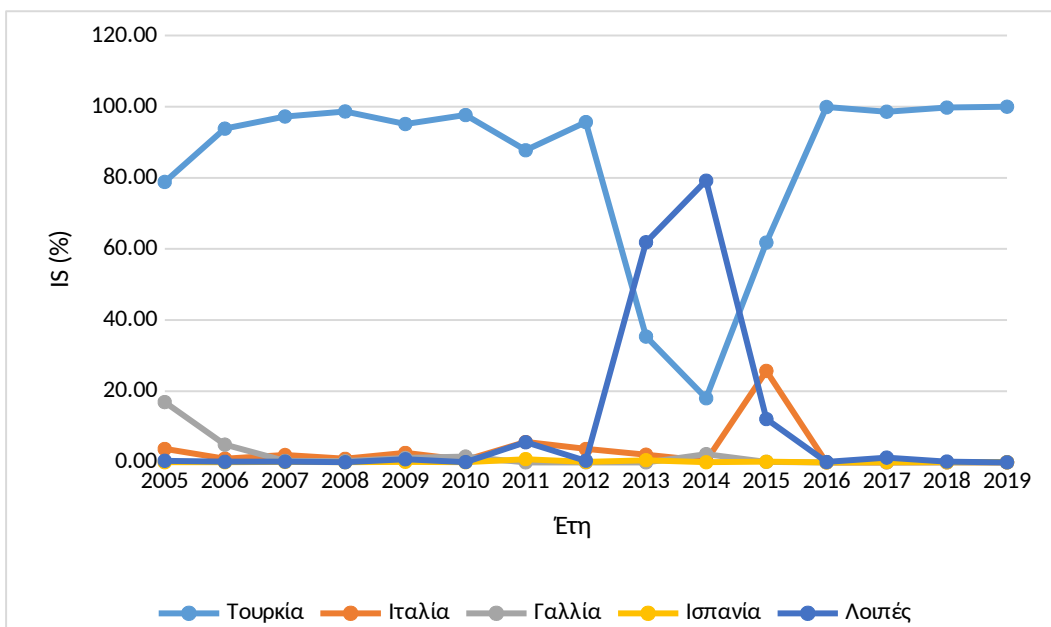
Ο δείκτης των Μεριδίων Εισαγωγών (Πιν.50) αποκάλυψε ότι η Τουρκία είναι ο κύριος προμηθευτής της Ελλάδας σε λαβράκι τα τελευταία 15 έτη παρέχοντας κατά μέσο όρο το 83,88 %, ενώ δεύτερη χώρα έρχεται η Ιταλία παρέχοντας κατά μέσο όρο μόλις το 3,26 %. Η Τουρκία έχασε την πρώτη θέση σε εξαγωγές λαβρακιού στην Ελλάδα μόνο τα έτη 2013 – 2014, όπου συμμετείχε μόνο με το 35,37 και 18,02 % αντίστοιχα. Τις χρονιές αυτές οι απαιτούμενες ποσότητες για την Ελλάδα διατέθηκαν από τις υπόλοιπες που δεν αναφέρονται (κυρίως από Αλβανία και Κύπρο) φτάνοντας συνολικά το 61,89 % το 2013 και το 79,20 % το 2014. Από τις υπόλοιπες χώρες που αποτελούν ανταγωνιστές της Ελλάδας αξίζει να αναφερθεί ότι σε διψήφιο ποσοστό έφτασαν μόνο η Γαλλία το 2005 με 16,94 % και η Ιταλία το 2015 με 27,70 %. Τέλος, η Τουρκία τα τελευταία χρόνια (2017 -2019) κατάφερε να γίνει σχεδόν ο αποκλειστικός προμηθευτής της Ελλάδας σε λαβράκι έχοντας σχεδόν το 99 % της αγοράς (Σχ. 20).

Πίνακας 50. Μερίδιο Εισαγωγών στην αγορά της Ελλάδας για το λαβράκι (IS)

Έτη / Χώρα	Τουρκία	Ιταλία	Γαλλία	Ισπανία	Λοιπές
2005	78,84	3,76	16,94	0,02	0,44
2006	93,82	1,05	4,97	0,01	0,15
2007	97,25	2,05	0,40	0,11	0,20
2008	98,66	0,98	0,32	0,00	0,03
2009	95,13	2,65	1,21	0,15	0,86
2010	97,65	0,63	1,62	0,02	0,08
2011	87,74	5,70	0,00	0,91	5,65
2012	95,68	3,75	0,00	0,12	0,46
2013	35,37	2,14	0,00	0,60	61,89
2014	18,02	0,46	2,30	0,02	79,20
2015	61,81	25,70	0,15	0,17	12,17
2016	99,91	0,00	0,00	0,00	0,09
2017	98,60	0,00	0,00	0,07	1,33
2018	99,75	0,02	0,00	0,01	0,22

2019	99,998	0,00	0,00	0,002	0,00
MAX	99,998	25,70	16,94	0,90	79,20
MIN	18,02	0,00	0,00	0,00	0,03
M.O	83,88	3,26	1,86	0,15	10,85

Πηγή: Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα

Σχήμα 20. Τιμές του δείκτη IS (%) στην αγορά της Ελλάδας για το λαβράκι

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Μεταξύ των σημαντικότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την παρούσα ερευνητική προσπάθεια είναι ότι, η κυριότερη κατηγορία αλιευτικών προϊόντων που εξάγει η Ελλάδα είναι η 0302, με σχεδόν τετραπλάσιες εξαγωγές σε σχέση με όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες.

Οι κυριότερες χώρες εισαγωγής ελληνικών προϊόντων της κατηγορίας 0302 είναι η Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία.

Το λαβράκι είναι ένα από τα κυριότερα προϊόντα της κατηγορίας αυτής, όπου η Ελλάδα είναι η 1^η σε παραγωγή Ευρωπαϊκή χώρα με μέσο όρο τους 37.187 τόνους ετησίως, 2^η η Ισπανία με 15.677 t και 3^η η Ιταλία με 6.501 t.

Η Ελλάδα κατέχει την πρωτιά και στις εξαγωγές λαβρακιού στην Ευρώπη, καθώς καλύπτει τις ανάγκες των Ευρωπαϊκών χωρών σε ποσοστό 40,73 %, με 2^η την Τουρκία με 24,07 % και ακολουθούν η Ισπανία και η Ολλανδία με 9,64 % και 9,21 % αντίστοιχα. Σε επίπεδο χωρών στην Ιταλία εξάγεται από την Ελλάδα το 55,62 % των προϊόντων λαβρακιού, στην Ισπανία το 13,14 % και 3^η στην λίστα είναι η Γαλλία όπου εισάγει το 10,41 %.

Από τη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού λαβρακιού στις Ευρωπαϊκές αγορές, μέσω του δείκτη RXCA, βρέθηκε ότι:

Στην αγορά της Ιταλίας, το μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα είχαν τα προϊόντα του είδους *D. labrax* της Τουρκίας και της Ελλάδας. Με την πρώτη (Τουρκία) να έχει μεγαλύτερο συγκριτικό πλεονέκτημα έως το 2015 καθώς ο δείκτης RXCA ήταν υψηλότερος των υπολοίπων χωρών. Όμως από το 2016 έως το 2019 η Ελλάδα πήρε τα ηνία καθώς ο Τούρκικος δείκτης παρουσίασε μείωση, ενώ της Ελλάδας παρέμεινε σταθερός με μέσο όρο 1,87.

Στην Ισπανική αγορά, επίσης μόνο η Ελλάδα και η Τουρκία είχαν πλεονέκτημα έναντι των άλλων χωρών ($RXCA > 1$). Η Τουρκία όμως παρουσιάζεται πιο ανταγωνιστική στις εξαγωγές λαβρακιού σε σχέση με την Ελλάδα, με $\mu.oRXCA = 5,00$ έναντι 3,09 της Ελλάδας, κάτι που οφείλεται πιθανώς στο ότι εξάγει με φτηνότερες τιμές.

Στην Γαλλία, που παραμένει σταθερή όλα τα έτη της τελευταίας 15ετίας μόνο η Ελλάδα είχε συγκριτικό πλεονέκτημα με $\mu.oRXCA 2,53$. Η Τουρκία επίσης είχε

RXCA > 1, χωρίς όμως να παρουσιάζει εξαγωγές όλα τα έτη. Τέλος, η Κροατία εισχώρησε δυναμικά στην αγορά της Γαλλίας από το 2014 έως σήμερα παρουσιάζοντας $\mu.oRXCA = 2,92$.

Επίσης, στην αγορά της Πορτογαλίας η Ελλάδα είναι η πιο ανταγωνιστική σε σχέση με όλες τις υπόλοιπες χώρες με $\mu.oRXCA = 3,70$, παρόλο που η Ιταλία εξάγει στην συγκεκριμένη χώρα με χαμηλότερες τιμές από την Ελλάδα.

Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες – αγορές στην Ολλανδία ο κύριος προμηθευτής λαβρακιού είναι την τελευταία 15ετία η Τουρκία. Όμως συγκρίνοντας τον δείκτη RXCA, στον Πίνακα 35, παρατηρείται ότι τα τούρκικα προϊόντα είχαν συγκριτικό πλεονέκτημα μόνο έως το 2014 και από το 2015 έως και σήμερα η Ελλάδα έγινε εξίσου ανταγωνιστική και τείνει να πάρει αρκετό μερίδιο της αγοράς.

Όσον αφορά την αγορά της Βουλγαρίας βρέθηκε ότι εισαγωγές λαβρακιού καθ' όλα τα έτη, από το 2005 έως το 2019, γινόταν μόνο από την Ελλάδα, ενώ από τις υπόλοιπες χώρες μόνο κάποιες χρονιές. Σύμφωνα με τον δείκτη RXCA η Ελλάδα είχε συγκριτικό πλεονέκτημα όλα τα έτη με $\mu.o$ 1,36 εκτός από το 2007 όπου παρουσίασε $RXCA = 0,83$ έναντι 1,28 της Ιταλίας.

Από τις εισαγωγές της Γερμανίας βρέθηκε πως η Ελλάδα και η Τουρκία έχουν το συγκριτικό πλεονέκτημα εναντίον των υπολοίπων χωρών, με την Τουρκία να είναι περισσότερο ανταγωνιστική από την Ελλάδα καθώς εμφανίζει $\mu.oRXCA$ 3,61 ενώ η Ελλάδα 1,92. Αυτό οφείλεται κυρίως στον παράγοντα της τιμής αφού η Τουρκία εξάγει στην Γερμανία με τις χαμηλότερες τιμές σε σχέση με οποιαδήποτε άλλη χώρα.

Στην αγορά της Ρουμανίας η Ελλάδα είναι ο κύριος προμηθευτής λαβρακιού με μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες χώρες. Και παρόλο που έχει υψηλότερες τιμές σε

σχέση με την Τουρκία, κατέχει το συγκριτικό πλεονέκτημα με μ.ο 15ετίας του δείκτη RXCA 2,59.

Στο Ην. Βασίλειο πάνω από το 50 % των εισαγωγών λαβρακιού γινόταν από την Ελλάδα από το 2005 έως το 2012. Έπειτα, τα ηνία πήρε η Ολλανδία παρά τις χαμηλότερες τιμές του ελληνικού προϊόντος, κάτι που εκφράζεται και από τον δείκτη RXCA, αφού το ολλανδικό λαβράκι παρουσίασε συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με το ελληνικό τα τελευταία χρόνια.

Τα παραπάνω αποτελέσματα όπως και οι διακυμάνσεις του δείκτη RXCA, τόσο για το λαβράκι όσο και μεταξύ των χωρών που εξαγουν, παρουσιάζουν έντονες μεταβολές οι οποίες φανερώνουν ότι η αγορά της ΕΕ των 28 είναι ένα ιδιαίτερα απαιτητικό αλλά και ταυτόχρονα συνεχώς εξελισσόμενο και ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Από την ανάλυση των εισαγωγών λαβρακιού της Ελλάδας, βρίσκοντας το μερίδιο εισαγωγών (IS), βρέθηκε ότι ο κύριος προμηθευτής λαβρακιού της Ελλάδας είναι η Τουρκία. Παρατηρείται λοιπόν, ότι το 2019 προμήθευσε την Ελλάδα με περίπου 18,4 τn και ήταν σχεδόν ο αποκλειστικός προμηθευτής, καθώς κατείχε ποσοστό 99,998 % της αγοράς.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ανάλυση των ανταγωνιστικών - εξαγωγικών χωρών, σε πολλές αγορές που το ελληνικό προϊόν –το λαβράκι ήταν πρώτο σε εισαγωγές, την τελευταία 5ετία παρατηρείται ότι άρχισε να εκτοπίζεται από το αντίστοιχο προϊόν της Τουρκίας, η οποία συνιστά πλέον μεγάλη απειλή για τη σταδιακή μείωση των εξαγωγών της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές χώρες. Αυτό συμβαίνει λόγω της χαμηλότερης τιμής που το διαθέτει και αποτελεί τον σημαντικότερο ανταγωνιστή της Ελλάδας.

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι είναι απαραίτητη η συνεχής βελτίωση του συγκεκριμένου προϊόντος των ελληνικών εξαγωγών.

Καθώς οι εξαγωγές λαβρακιού είναι ένας από τους περισσότερο προσοδοφόρους κλάδους της ελληνικής υδατοκαλλιέργειας και έχει μια από τις μεγαλύτερες παραγωγές παγκοσμίως, θα πρέπει να βρεθούν λύσεις για να ανταποκριθεί η ελληνική ιχθυοκαλλιέργεια τόσο απέναντι στην συνεχώς αναπτυσσόμενη και πλέον πολύ ανταγωνιστική βιομηχανία της Τουρκίας, καθώς βλέπουμε ότι έχει εισχωρήσει ακόμα και στην αγορά της Ελλάδας όσο και τον υπόλοιπων χωρών που ανταγωνίζονται την Ελλάδα σε σημαντικό βαθμό..

Σύμφωνα με τα παραπάνω, προκύπτει ότι είναι απαραίτητη η περαιτέρω διερεύνηση των προϊόντων λαβρακιού στις αγορές των χωρών τις ΕΕ28, κάνοντας χρήση και άλλων δεικτών, όπως του δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονάσματος (RTA) και του δείκτη της ανταγωνιστικότητας του εμπορίου (TC), για να εξαχθούν περισσότερα συμπεράσματα. Επίσης, σημαντικό είναι να εντοπιστούν μέσω έρευνας τα αίτια που οδηγούν σε χαμηλότερη τιμή τα προϊόντα των ανταγωνιστικών χωρών της Ελλάδας (πχ. φθηνά εργατικά, μικρότερο κόστος εκτροφής, συσκευασίας, κλπ), καθώς και οι λόγοι για τους οποίους παρατηρούνται αυξημένες πωλήσεις κάποιων ανταγωνιστικών χωρών σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, ώστε να σχεδιαστούν οι κατάλληλες στρατηγικές Μάρκετινγκ, οι οποίες θα εξειδικεύονται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των εισαγωγικών χωρών και θα καθιστούν το προϊόν της Ελλάδας πιο ανταγωνιστικό (πχ. ποιότητα, κόστος, μεταποίηση, διαφήμιση κ.λ.π.).

Επιπρόσθετα, ο δείκτης μεριδίου εισαγωγών (IS) στην αγορά της Ελλάδας αποκαλύπτει ότι οι ανάγκες της Ελλάδας καλύπτονται από εισαγωγές λαβρακιού από γειτονικές χώρες (κυρίως Τουρκία). Σύμφωνα με τα παραπάνω, το ελληνικό κράτος θα

μπορούσε να ασκήσει πολιτική και να δώσει κίνητρα στους παραγωγούς λαβρακιού ώστε να στραφούν στην εγχώρια αγορά για την κάλυψη των αναγκών σε λαβράκι και κατά συνέπεια να οδηγηθούμε σε μείωση των εισαγωγών.

Τέλος, κατόπιν έρευνας θα μπορούσαν να γίνονται, συνεχώς προσπάθειες ανεύρεσης νέων αγορών στην Ευρώπη αλλά και παγκοσμίως, προκειμένου να επιτευχθεί αύξηση των πωλήσεων του Ελληνικού λαβρακιού με αύξηση μεριδίου στις ήδη υπάρχουσες αγορές αλλά και με εισαγωγή σε νέες αγορές και κατάκτηση μεριδίου.

Εν κατακλείδι, για να επιβιώσει η Ελλάδα και για να υπάρχουν προοπτικές στην ευμετάβλητη, απαιτητική και ανταγωνιστικά εξελισσόμενη αγορά της Ε.Ε.-28, πρέπει να ερευνά και να αναλύει συνεχώς την αγορά μέσω των αναγκών και των επιθυμιών των καταναλωτών. Ωστε να υπάρχει η κατάλληλη πολιτική και μέριμνα από το κράτος, που θα στοχεύει στη βελτίωση τόσο της ελληνικής εικόνας όσο και της αξιοπιστίας της μέσω ενός ανταγωνιστικού προϊόντος που θα ικανοποιεί τους υπάρχοντες πελάτες και θα προσελκύει νέους, στην Ευρωπαϊκή αλλά και κατ' επέκταση στην παγκόσμια αγορά. Ο στόχος είναι να μπορέσει να προσαρμοστεί έγκαιρα και ορθολογικά στις άμεσες απαιτήσεις των αγορών, και επιπρόσθετα να είναι προετοιμασμένη για τις μελλοντικές αλλαγές.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Balassa B., (1965) Trade liberalization and revealed comparative advantage. The Manchester School of Economic and Social Studies, 33(2):99-123.

- Curtis M.J., Clonts H.A. (1997) *Economics of Aquaculture*. New York, Food Products Press, pp. 319.
- FAO (2016) *The State of World Fisheries and Aquaculture. Contributing to food security and nutrition for all*. Rome, pp. 200.
- FAO (2018) *The State of World Fisheries and Aquaculture. - Meeting the sustainable development goals*. Rome, pp. 227.
- Han X., Wen Y., Kant S. (2009) The global competitiveness of the Chinese wooden furniture industry. *Forest Policy and Economics*, 11:561-569.
- Havrila I., Gunawardana P. (2003) *Analysing Comparative Advantage and Competitiveness: an Application to Australia's Textile and Clothing Industries*. *Australian Economic Papers*, 42(1): 103-117.
- Hinloopen J., Marrewijk C. (2001) On the Empirical Distribution of the Balassa Index. *Weltwirtschaftliches Archiv*, 137:1-35.
- Hyvonen S. (1995) *Competitive Advantage, Bargaining Power and Organizational Performance: The Case of Finnish Food and Manufacturing Firms*. *Agribusiness*, 4:333-348.
- Jensen H., Voigt S., Hayes D. (1995) *Measuring International Competitiveness in the Pork Sector*. *Agribusiness*, 2:169-177.
- Kennedy L., Harrison W., Kalaitzantonakis N., Peterson C., Rindfuss R. (1997) *Perspectives on Evaluating Competitiveness in Agribusiness Industries*. *Agribusiness*, 13:385-392.

- Kim D., Marion B.W. (1997) Domestic Market Structure and Performance in Global Markets: Theory and Empirical Evidence from U.S. Food Manufacturing Industries, *Review of Industrial Organization* 12: 335-354.
- Kotler P. (1991) *Marketing Management*. Prentice Hall International Editions, Seventh Edition.
- Kotler P., Keller K. (2006) *Marketing Management*. New Jersey: Pearson Education, Inc. 12th edition.
- Murphy E.(1989) Comparative Advantage in Dairying: An Inter-country Analysis within the European Community. *European Review of Agricultural Economics*,1:19-36.
- Nelson R. (2000) National Innovation Systems. In A. Z., *Regional Innovation, Knowledge and Global Change*. London: Pinter.
- Oikonomou A., Polymeros K. (2015) Analyzing the Competitiveness of the Greek Sea Bream Exports in the European Union Market. *Journal of Global Economics*, 3(2):1-10.
- Oikonomou A, Polymeros K., (2017). The Impact of the Economic Crisis on Exports of Greek Sea Bass and Sea Bream. *Journal of Aquaculture & Marine Biology*, 5(3): 00121.
- Polymeros K.,KatrakilidisK., (2008). The Dynamic Characteristics of Competitiveness in the E.U Fish Market. *The International Journal of Economic Issues*, 1(1):25-42.
- Porter M. (1998) *The Competitive Advantage of Nations: with a new introduction*. Macmillan Press, London, pp 11-15, 33-39, 602.

Rodas-Martini P. (1998) Intra-Industry Trade and Revealed Comparative Advantage in the Central American Common Market'. World Development, 26(2):337-344.

Tefertiller K., Ward R.(1995) Revealed Comparative Advantage Production Advantage: Implications for Competitiveness in Florida's Vegetable Industry. Agribusiness, 2:105-115.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κλαουδάτος Δ.Σ., Κλαουδάτος Σ.Δ. (2012) Καλλιέργειες Φυτικών και Εκτροφές Υδροβίων Ζωικών Οργανισμών. Προπομπός, Αθήνα, σ. 480.

Μαρίνος Μ. (2009) Αθέμιτος Ανταγωνισμός. Σάκκουλας Π.Ν., Αθήνα, σ. 490.

Νεοφύτου Ν.Χ., Νεοφύτου Χ.Ν. (2017) Ιχθυολογία. University Studio Press, Θεσσαλονίκη, σ. 596.

Παπαναστασίου Δ. (1980). Αλιεύματα. Εκδόσεις Ίων. Περιστέρι, Αθήνα, σελ. 17-39,382-384, 455-456.

Παπουτσόγλου Σ. (1986). Γεωπονική Υδροβιολογία. Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Blunck F. (2006) What is competitiveness? The Competitiveness Institute. Available:

www.competitiveness.org.

<https://www.fishbase.se/photos/UploadedBy.php?autoctr=16556&win=uploaded>)

<https://www.aquamaps.org>

6. ABSTRACT

The ongoing increased demand of seafood for the coverage in nutrition needs of global population, has pointed out fish farming as the fastest developing sector in food production, covering over 50% of global fish consumption. In the last two decades, the seafood global production ,has almost doubled, reaching 205 million tons in 2017.

In Europe, whilst the fishery production constantly reduces due to fishing pressure and decrease of the populations, that reduce was covered by fish farming doubling their production, reaching 3.010.268 tons per year, while in 1995 the production was 1.751.330 tons. Greece stands in 7th place among European countries in seafood production by sea farms, achieving an increase over 400% ,from 1995 to 2017, reaching 125.574 tons.

Seabass has developed globally in one of the most important species in human's diet. From 1995 till 2017, its production has multiplied seven times, climbing from 31.714 to 221.099 tons. Greece is in second place worldwide in seabass farming, with 44.285 tons in 2017. Only Turkey exceeds that, managing a production of 99.971 tons. In Europe, Greece comes 5th when in gets to fishery seabass offloads, with an average of 303 tons annually for the past decade.

As the products of *Dicentrarchus labrax* consists one of the most important exporting categories of Greece's fish farms, a research and analysis took place, concerning the options of those products in European Union market. According to data of imports and exports of EE28 that were presented by Eurostat, concerning fishery and fish farming products (under product code 03), the greatest interest is located in the

subgroup code 0302. Out of that subgroup, 03028490 and 03026994 codes were used, which corresponded to seabass. By analyzing imports and exports, it turned out that Turkey, Spain, Netherlands, Croatia, France and Italy, are Greece's main competitors concerning exports in EE28. On the other hand, the main buyers who import seabass products from Greece, are France, Italy, Spain, Netherlands, Bulgaria, Germany, Rumania and United Kingdom.

The research of Greek seabass's competitiveness against Turkey's, Spain's, Netherlands's, Croatia's, France's and Italy's, was performed by the use of RXCA (Relative Export Advantage Index) and the IS (Import Share). Greece's basic competitor in European markets for seabass products, is mainly Turkey. In plenty of markets where the Greek products were first in imports, in the last 5 years were displaced by the Turkish equivalent, mainly due to lower exporting price. In order to face this competition in the future, Greece should focus on breeding a more competitive product, sign deals with European countries, and turn towards the inner seabass market aiming to fill the needs and reduce the imports.

Keywords: Seabass, fish farms, competitiveness, EE28.